

*Αυτό ακριβώς!*

**Προτεινόμενες Λύσεις**

## 1. ΑΡΘΡΟ

### Σελ. 14

#### 1.

τη μητέρα	την ώρα	την πόρτα	την ξύστρα	την καρέκλα
την αδερφή	τη μύτη	την κόρη	τη γόμα	την τύχη
την πεθερά	την ουρά	την ομάδα	την ντουλάπα	τη φίλη
την εποχή	την ψυχή	τη θεία	τη δουλειά	την μπανάνα

### σελ. 15

#### 2.

1. -, την 2. ο, το, -, 3. Η, η, τον 4. η, το 5. -, 6. -, την 7. ο, - 8. τα 9. ο, τη 10. ο, η 11. -, 12. ο, - 13. ο (/ ένας) 14. ο, -, στην, τα, τα

### σελ. 16

#### 2.

1. ο Γιάννης 2. τον Στέφανο 3. τον Παύλο 4. Ο Παύλος 5. η Μαρία, την Ευγενία  
6. Η Ελισάβετ, τον Αλέξη 7. η Βασιλική, ο Μουράτ 8. ο Βλαντ 9. τον Ρεζά, την Τζένη  
10. την Ασπασία

### Σελ. 17

#### 1.

1. Η, τον 2. -, Ο, η 3. - 4. η, - 5. - 6. -, την 7. -, 8. -, τον 9. Ο, στην 10. -, η, η 11. ο 12. -  
13. -, -, την 14. Η, η 15. Ο, την 16. -, το 17. -, -, -, στην 18. -, ο 19. ο, -, τον 20. ο, το

### Σελ. 18

#### 1.

1. το τηλέφωνο 2. η κοπέλα 3. την πόλη 4. τα αυτοκίνητα 5. οι μαθητές  
6. η πορτοκαλάδα 7. η χώρα 8. οι πίνακες 9. τα βιβλία 10. τις τσάντες, τη δουλειά  
11. τους μαρκαδόρους, τα τετράδια 12. τη λέξη 13. τις ασκήσεις  
14. τους φοιτητές, τις φοιτήτριες 15. τα παιδιά  
*βλέπε και σελ. 169*

#### 2.

1. -, το, -, 2. οι, - 3. τα, η 4. το 5. τη, η, τη 6. ο, ο, - 7. το, -, το, - 8. οι, - 9. τα, οι 10. -, -

### Σελ. 19

#### 3.

1. στ 2. ζ (/β) 3. α 4. δ 5. ε (/η / θ / ι) 6. ι 7. β 8. γ 9. θ 10. η

#### 2.

1. Το τηλέφωνό 2. (το) τηλέφωνο, (ο) υπολογιστής 3. τον δάσκαλο του Γιώργου  
4. τον φίλο, την πατρίδα 5. ο / ένας φίλος, ο Ηλίας 6. στο γραφείο / σε ένα γραφείο  
7. στο γραφείο / σε γραφείο 8. πελάτης 9. τον (/έναν) πελάτη 10. την τσάντα  
11. την τσάντα

### Σελ. 21

#### 1.

1. Η, -, 2. Τα, - 3. Το, -, 4. το, - (/ μία) 5. Το, - 6. -, το, -, 7. Ο, -, 8. Το, - 9. Το, -  
10. μία, -, - (/την, τα, τα) 11. -, -, -, 12. τα 13. - (/ ένα) 14. -, - 15. -, -

### Σελ. 22

#### 1.

1. -, - 2. το, το 3. - 4. - 5. τον 6. - 7. το / ένα 8. -, - 9. το, το, την, το 10. -, - 11. την 12. -

**Σελ. 23****3.**

1. στ 2. δ 3. α 4. γ 5. ε 6. β

**Σελ. 24****1.**

1. πιο μεγάλος / μεγαλύτερος 2. ο πιο μεγάλος / ο μεγαλύτερος 3. πιο φτηνά / φτηνότερα  
 4. το πιο ωραίο / το ωραιότερο 5. πιο κοντά / κοντύτερα 6. πιο πολλά / περισσότερα  
 7. τα πιο ωραία / τα ωραιότερα 8. πιο νόστιμο / νοστιμότερο 9. ο πιο καλός / ο καλύτερος  
 10. πιο καλός / καλύτερος

**2.**

2. Η πιο μεγάλη / Η μεγαλύτερη, (ζ) 3. Το πιο ψηλό / Το ψηλότερο, (ε) 4. Ο πιο μακρύς / Ο μακρύτερος, (στ) 5. Η πιο μεγάλη / Η μεγαλύτερη, (δ) 6. Η πιο μεγάλη / Η μεγαλύτερη, (β)  
 7. Η πιο βαθιά / Η βαθύτερη, (α)

**Σελ. 25****A.**

1. με δυσκολία 2. με ψυχραιμία 3. με ηρεμία 4. με όρεξη 5. με συνέπεια 6. με πέτρες  
 7. με άμμο 8. με οινόπνευμα 9. με ασφάλεια 10. με μανία 11. με κλάματα 12. με γέλια

**B.**

1. από χαρτί 2. από πανί 3. από πλαστικό 4. από ξύλο 5. από γυαλί 6. από μέταλλο  
 7. από σίδηρο 8. από ψάθα 9. από βαμβάκι 10. από ύφασμα

**Σελ. 26****1. (α)**

1. γ 2. ε 3. α 4. β 5. δ

**2.**

1. τον 2. - 3. - 4. η 5. η 6. τον 7. ο 8. τον 9. - 10. ο 11. οι 12. -

**Σελ. 27****3.**

1. η αδερφή 2. Έλληνας 3. τον / έναν Έλληνα 4. ο γείτονας 5. οι Ισπανοί 6. ταξιτζής  
 7. τον ταξιτζή 8. τον Άγιο Βασίλη/ Άγιος Βασίλης 9. ο παππούς 10. τον παππού / ο παππούς

**αντωνυμίες χωρίς άρθρο**

1. συμμαθητές 2. μαθητές 3. οι καθηγητές, Αυστραλοί 4. φορές 5. τη φορά 6. κίνηση  
 7. αναπτήρα 8. οι μέρες 9. φορές 10. παιδιά 11. μπλούζα 12. μήνες

**Σελ. 28****αντωνυμίες και οριστικό άρθρο**

1. την οποία 2. το οποίο 3. τον εαυτό σου 4. τον εαυτό σου 5. τους οποίους  
 6. των οποίων 7. τον εαυτό μου 8. τον εαυτό τους 9. τις οποίες 10. οι οποίες

**2.**

1. μόνος / μόνη μου 2. οι μόνοι / οι μόνες 3. ο ίδιος 4. ο ίδιος / η ίδια 5. μόνη της  
 6. τα μόνα 7. μόνα τους 8. οι ίδιοι 9. οι μόνοι 10. μόνος του

**Σελ. 29****2.****(α)**

1. Άλλοι, άλλοι 2. ο άλλος 3. την άλλη 4. Την άλλη 5. ένα άλλο 6. τους άλλους  
 7. τον άλλο 8. άλλους 9. άλλους 10. (τους) άλλους

**(β)**

1. Οι δικοί μου / μας / σας ..., οι δικοί σου / της / τους, ... 2. το δικό της, το δικό μου  
 3. Στη δική / δικιά μας / μου, στη δική / δικιά σου, 4. η δική / δικιά σας  
 5. το δικό τους, το δικό της 6. το δικό τους 7. η δική / δικιά σας / μας, τη δική / τη δικιά μας / σας... 8. (τους) δικούς μας 9. δικός μου/ μας 10. τη δική/ δικιά σας 11. οι δικοί σας/ του.. 12. Τις δικές μου/ μας ...

**Σελ. 30**

το, -, -, -, το, -, -, τ', τα, στο, τις, στον, τις

**Σελ. 31****1.**

1. Ένας / Ο, μία / στην 2. μία / τη, την 3. τον / έναν 4. το, στη 5. το/ ένα, την, της / μιας  
6. το / ένα, στο 7. έναν / τον 8. μία / την 9. στο / σε ένα, στην / μία 10. ο / ένας

**Σελ. 32****2.**

1. Η 2. -, - / ένα 3. το 4. Το 5. Οι, - / στο / σε ένα 6. Ο / ένας, - / μία 7. -, - 8. τον  
9. Μία, έναν, ένας, ένα 10. Μία / Η 11. ένας 12. -, -, -, -, - 13. το 14. τις 15. -, ένας / ο  
16. -, το, το 17. ένα / το, - 18. - 19. Η, του 20. -, - / το/ ένα

**3.**

1. ήλιο, καπέλο 2. τον ήλιο, γυαλιά 3. στο τηλέφωνο, τον πατέρα 4. μάθημα, στο  
γυμναστήριο 5. διακοπές, (τους) φίλους 6. το ταξίδι 7. ταξίδι, τα λουλούδια 8. Ένας / Ο  
πατέρας, το παιδί / τα παιδιά 9. φρούτα, λαχανικά 10. Τα φρούτα, τα λαχανικά 11. Οι  
συγγραφείς, βιβλία 12. Τα βιβλία 13. φίλους 14. (μια) βόλτα 15. τη βόλτα

**Σελ. 33****4.**

1. οι 2. ένα, στην, τα, την 3. το 4. την, ο 5. μία, την 6. μία, το, τα 7. -, την, στο, το, η το  
8. Ένα, ο, το, μία 9. μια, το, στο, τον/ έναν, το, οι 10. οι, η/ μια, τη, το, το, μια 11. μια, το

**5.**

1. -, - / ένα, - / ένα, - / έναν, -, - 2. ένας, -, - 3. Το, -, το, -, -, - 4. -, τις 5. μια, τον 6. -, ο, στον  
7. Τα, -, τα 8. μια, -, της 9. Ο, -, -, -, -, ένα, του, - 10. Τα, τον, -, -, την, τον, του 11. -, -, -, -,  
-, Το, -, στον 12. τον / έναν, τον, -, στο, - 13. -, -, -, -, τα 14. Την, -, -, Η, -

**Σελ. 34****7. (α)**

Μια, έναν, ένα, -, μια, την, τη, μια, στον, το, το, οι, το, ένα, το, το, Το, στον, -, -, το

**Σελ. 35****7. (γ)**

Μια φορά, έναν καιρό, μία μικρή περιοχή της Αθήνας, η Σταχτοπούτα, το αληθινό, όνομα,  
τη μέρα, στο τζάκι, Σταχτοπούτα, τις δουλειές, οι άσχημες αδερφές, Ένα πρωί, ο πρίγκιπας,  
οι κοπέλες, του βασιλιά, της Σταχτοπούτας, χοντρές, άσχημες, δίαιτα, ο πρίγκιπας, το μετρό,  
την περιοχή, μία μέρα / τη μέρα, ψώνια, του πρίγκιπα, τη (/μια) γειτόνισσά, η αληθινή  
ιστορία, άλλη ιστορία/ άλλες ιστορίες, περίπτωση, βασιλόπουλο, (μία) κοπέλα, το Μενίδι, ο  
πρίγκιπας, τη γειτόνισσα

**2. ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ****ΠΤΩΣΕΙΣ****Σελ. 38****1.**

1. Ποιοι 2. Ποιες 3. ποιος/ ποια, ποιοι / ποιες 4. ποιο 5. Ποια 6. ποιος 7. Ποιοι / Ποιες 8.  
Ποια 9. ποιος / ποια 10. ποιος / ποια

*βλέπε και σελ. 171 και σελ. 334*

**2.**

1. β 2. η 3. α 4. γ 5. ζ 6. δ 7. στ 8. ε

**Σελ. 40****1.**

1. α 2. β 3. α 4. γ 5. δ 6. α 7. γ

**2.**

1. τις εννιά / εννέα, τη μία 2. τη γραμματεία, στο επίπεδο Β 3. στους θείους, στον Καναδά  
4. τον (/έναν) συμμαθητή 5. τον φίλο 6. την καρέκλα 7. την Μαρία, τον Κώστα 8. τη

δουλειά 9. (τον) αναπτήρα 10. τον γάμο 11. την Ελένη 12. τον Γιώργο 13. Στην εταιρεία 14. στον γιο / στους γιους μου 15. τους ανιψιούς

**Σελ. 41**

**1.**

1. τον Ιανουάριο 2. Τις Απόκριες 3. το πρωί 4. τη Δευτέρα, την Παρασκευή 5. την άνοιξη 6. τον χειμώνα, τον Δεκέμβριο 7. το καλοκαίρι 8. το Σάββατο 9. την Κυριακή 10. τον Μάιο, τον Σεπτέμβριο 11. Αυτόν τον μήνα 12. Τον άλλο μήνα 13. Ποιον μήνα 14. Ποια μέρα 15. Εκείνη τη μέρα

**Σελ. 42**

**4.**

1. Ο Ιανουάριος 2. Οι Απόκριες, το Πάσχα 3. η άνοιξη, τον χειμώνα 4. Τον χειμώνα 5. Ο Ιούνιος, ο Ιούλιος, ο Αύγουστος 6. Τον Οκτώβριο, τον Δεκέμβριο 7. την Τετάρτη, το απόγευμα 8. Η Τετάρτη 9. Αυτή την εβδομάδα 10. Αυτόν τον μήνα 11. Τον άλλο μήνα 12. Ποιος μήνας 13. Ποιοι μήνες 14. Πόσους μήνες 15. το πρωί, το βράδυ

**Σελ. 43**

**5.**

1. Το καλοκαίρι πηγαίνω για μπάνιο δύο φορές τη μέρα. 2. Ο φίλος μου καπνίζει ένα πακέτο τσιγάρα την ημέρα. 3. Έχουμε διακοπές δύο μήνες τον χρόνο. 4. Γράφουμε τεστ μία φορά την εβδομάδα. 5. Μιλάμε στο σκάιπ έξι φορές τον μήνα. 6. Η πεθερά μου λέει 1.000 λέξεις το λεπτό. 7. Αυτό το αυτοκίνητο τρέχει με 120 χιλιόμετρα την ώρα.

**Σελ. 44**

**1.**

1. τον γείτονα 2. τους Έλληνες 3. τον φίλο / τους φίλους 4. τον δάσκαλο 5. έναν μαθητή 6. τον αναπτήρα 7. Ποιον/ Ποια/ Ποιους 8. τις δουλειές / τη δουλειά 9. την κυρία 10. την καθηγήτρια / τις καθηγήτριες 11. έναν καθρέφτη 12. τους φοιτητές 13. την πόρτα 14. τη μητέρα / τις μητέρες 15. τις μαθήτριες

**Σελ. 45**

**2.**

1. στον πατέρα, το φαγητό 2. τον υπολογιστή, έναν συμμαθητή 3. αυτή την κάρτα, στη Μαρία 4. στις φίλες, τις μπλούζες 5. τον Γιώργο, τον αναπτήρα 6. τη Στέλλα, όλα τα χρήματά 7. αυτή την τσάντα, μια φίλη 8. αυτό το πουλόβερ, τον αδερφό 9. ποιους, τη βαλίτσα/ τις βαλίτσες 10. (τη) ζακέτα, στο παιδί 11. στη μπέμπα, αυτή την ωραία κούκλα 12. ποιον / ποια, τη ζακέτα - ποιους/ ποιες, τις ζακέτες 13. ποιον/ ποια/ ποιους/ ποιες, όλα τα νέα 14. ποιον/ ποιους/ ποια / ποιες, εφημερίδα 15. (την) εφημερίδα, τον παππού 16. ποιον / ποιους, τον γιο/ τους γιους

**Σελ. 46**

**3.**

1. στους φοιτητές, την ελληνική γλώσσα 2. τις φοιτήτριες 3. τις μπύρες 4. τον φίλο/ τους φίλους, ένα παγωτό 5. τον Κώστα, χορό

**1.**

ο μαθητής → οι μαθητές	οι καρέκλες → η καρέκλα
τον γιατρό → τους γιατρούς	οι χειμώνες → ο χειμώνας
την κοπέλα → τις κοπέλες	οι μαθητές → ο μαθητής
το μάθημα → τα μαθήματα	οι μαθήτριες → η μαθήτρια
ο φίλος → οι φίλοι	τους αναπτήρες → τον αναπτήρα
η χαρά → οι χαρές	τις φούστες → τη φούστα
το βουνό → τα βουνά	τα βιβλία → το βιβλίο
το παιδί → τα παιδιά	τις φίλες → τη φίλη
την ζώνη → τις ζώνες	τα φρούτα → το φρούτο
το ποτήρι → τα ποτήρια	τους κήπους → τον κήπο
ο πίνακας → οι πίνακες	τα προγράμματα → το πρόγραμμα

**2.**

1. λεωφορείο, στάση, σπίτι 2. φίλη, στη 3. οι, οι, στην τάξη, την 4. φίλοι, εστιατόριο, Σχολή 5. καλοκαίρι, ζέστη, στη 6. πωλητής, μαγαζί 7. κύριοι, οι, αριθμό, στην 8. το θρανίο 9. βιβλία, τετράδια, μολύβια, γόμες, στην 10. Ζωή, αδερφή, στη Χιλή

**Σελ. 47**

**3.(γ)**

1. αναπτήρα, πακέτο, τσιγάρα, πορτοφόλι, ατζέντα, πακέτο, χαρτομάντηλα, κλειδιά, καθρέφτη, φακό

**(α)**

Η Ελένη αγαπάει τον Κώστα αλλά ο Κώστας δεν αγαπάει την Ελένη. Ο Κώστας αγαπάει τη Μαρία. Η Μαρία δεν αγαπάει τον Κώστα. Η Μαρία δεν αγαπάει κανέναν.

**Απαντήστε.**

– Ο Γιάννης. – Τον Κώστα. – Η Ελένη. – Τη Μαρία. – Κανέναν.

**(β)**

Η Ζωή κοιτάζει τον Αντρέα, αλλά ο Αντρέας δεν κοιτάζει τη Ζωή. Και η Ντίνα κοιτάζει τον Αντρέα, αλλά αυτός δεν κοιτάζει τη Ντίνα. Ο Αντρέας δεν κοιτάζει κανέναν.

**Απαντήστε.**

– Ο Πέτρος. – Τον Αντρέα. – Η Ζωή και η Ντίνα. – Τον Αντρέα.

**Σελ. 48**

1. Ο μαθητής περιμένει τον δάσκαλο αλλά ο δάσκαλος περιμένει τη δασκάλα. 2. Ο Κώστας περιμένει τον Γιάννη αλλά ο Γιάννης περιμένει τον γιατρό. 3. Ο πατέρας περιμένει τη μητέρα αλλά η μητέρα περιμένει τον γιο. 4. Ο πελάτης περιμένει τον ταμία αλλά ο ταμίας περιμένει τον διευθυντή. 5. Η Κατερίνα περιμένει τον Νίκο αλλά ο Νίκος περιμένει τον οδηγό.

**Σελ. 49**

**2.**

1. η 2. στ (/α/ ε) 3. δ (/η) 4. γ (/α) 5. ε (/α/ε/η) 6. ζ 7. α (/ε) 8. β (/ε/ ζ)

*Μόνο το 1 και το 6 έχουν μία επιλογή!*

**3.**

1. τον σκύλο 2. Ποιον, ο Γιώργος. 3. Ποιον, Τον Άγιο Βασίλη. 4. Ποιος, Ο μικρός. 5. Ποιον/ Ποια, ο γιατρός 6. Ποιος, την κυρία 7. Ποιος, την κόρη του 8. Ποια/ Ποιον, ο μπαμπάς 9. Ποιον, Τον Γιώργο. 10. Ποιον/ Ποια, ο Γιώργος

**Σελ. 50**

**4.**

1. Ποιον / Ποια 2. Ποιες 3. ποιοι 4. Ποιους 5. Ποιους 6. Ποιον/ Ποια / Ποιους / Ποιες 7. ποιον/ ποια / ποιους/ ποιες 8. Ποιος/ Ποια 9. ποιον 10. Ποιος 11. Ποια 12. Ποιοι 13. Ποιους 14. ποιες 15. ποιο

**5.**

1. η, τον, ο 2. τους 3. τους, τις 4. οι 5. τις 6. Η, τους, τις 7. Τη 8. Οι, οι 9. Τους, τις 10. τις 11. οι 12. τις, τους 13. η 14. τον 15. η, την

**6.**

1. υπολογιστές 2. υπολογιστές 3. ο δάσκαλος 4. την αδερφή 5. τη Σοφία, τη Ζωή 6. ο καθηγητής, την οικογένειά 7. οι φίλοι 8. τους πελάτες 9. την εφημερίδα 10. ο σκύλος, ο Δημήτρης 11. ο Άγγελος 12. τους καθηγητές 13. οι μαθητές, τα μαθήματά 14. τις μηχανές, τα αυτοκίνητα, στον δρόμο 15. η Κατερίνα, στο μάθημα/ στα μαθήματα, ο μπαμπάς, στο σπίτι

**Σελ. 51**

**7.**

1. δικηγόρος, φοιτήτρια 2. δικηγόρο 3. Άγγλοι, Αυστραλός 4. καθηγητές 5. πελάτες, υπάλληλοι 6. κόρη, γιους 7. φυσικοί 8. Λεωνίδας Ηλιόπουλος, ηλεκτολόγος, ηλεκτρολόγο 9. κόσμο 10. ο κόσμος

**8.**

1. Ποιον περιμένεις, Μαρία; / Μαρία, ποιον περιμένεις; 2. Ο Κώστας καταλαβαίνει τον δάσκαλο. / Καταλαβαίνει ο Κώστας τον δάσκαλο. / Καταλαβαίνει τον δάσκαλο ο Κώστας. 3. Ο μαθητής κοιτάζει τον πίνακα. / Κοιτάζει ο μαθητής τον πίνακα. / Κοιτάζει τον πίνακα ο μαθητής. 4. Ποιους περιμένει η Μαρία; / Η Μαρία ποιους περιμένει; 5. Οι μαθητές βλέπουν τις φωτογραφίες. / Βλέπουν οι μαθητές τις φωτογραφίες. / Βλέπουν τις φωτογραφίες οι μαθητές. / Τις φωτογραφίες βλέπουν οι μαθητές. 6. Ο Βασίλης ψάχνει τους φίλους του. / Ψάχνει ο Βασίλης τους φίλους του. / Ψάχνει τους φίλους του ο Βασίλης. / Τους φίλους του ψάχνει ο Βασίλης. 7. Οι μαθητές περιμένουν την δασκάλα. / Περιμένουν οι μαθητές τη δασκάλα τους. / Περιμένουν τη δασκάλα οι μαθητές. / Τη δασκάλα περιμένουν οι μαθητές. 8. Η καθηγήτρια ακούει τους μαθητές. / Ακούει η καθηγήτρια τους μαθητές. / Ακούει τους μαθητές η καθηγήτρια. 9. Η Μαρία σκέφτεται τη φίλη της. / Σκέφτεται η Μαρία τη φίλη της. / Σκέφτεται τη φίλη της η Μαρία. 10. Παιδιά, θυμάστε τον κύριο Αποστόλου; / Θυμάστε τον κύριο Αποστόλου, παιδιά;

*βλέπε και σελ. 334*

**Σελ. 52****1.**

1. τα γυαλιά του Γιώργου 2. τα βιβλία της Λουίζας 3. το δώρο του Πέτρου 4. το τηλέφωνο του Σάκη 5. το αυτοκίνητο της Γεωργίας 6. το γράμμα / ο φάκελος του Παναγιώτη 7. η μηχανή του Θωμά 8. η γάτα της Μαρίας 9. ο σκύλος της Καίτης 10. το μωρό / η κούκλα του Κώστα 11. το μολύβι του μαθητή 12. το ποδήλατο της μαθήτριάς 13. το ρολόι του καθηγητή 14. ο καναπές του άντρα μου 15. το σπίτι της φίλης μου

**Σελ. 53****2.**

*χαρακτηριστικά:* η μύτη του σκύλου – τα αυτιά που έχει η Κατερίνα – το στόμα του λύκου είναι δικά μου: το σπίτι του αδερφού μου – η τσάντα του δασκάλου (*προφορικά και:* του δάσκαλου) – οι φάκελοι που έχουν οι δάσκαλοι

*οικογένεια:* ο θείος που έχει η φίλη μου – η γιαγιά της Ζωής – η νονά των παιδιών

*βρίσκονται εκεί:* τα δέντρα του κήπου – το φως της αίθουσας – ο πίνακας που είναι στην τάξη μας

*είναι γι' αυτό:* το μαχαίρι του ψωμιού – το πιάτο της σούπας

*βλέπε και άσκηση 1. σελ. 337, και σύγκρινε με τις σελ. 318-20*

**3. (α)**

1. Χίου 2. της άνοιξης είναι γεμάτες αρώματα και χρώματα. 3. του χειμώνα είναι μικρές. 4. της Ελλάδας. 5. της θάλασσας.

**(β)**

1. του γιου μας 2. των μαθητών 3. της γυναίκας μου 4. του θανάτου 5. των παιδιών

**(γ)**

1. ξένων γλωσσών 2. χορού 3. ματιών 4. οδήγησης 5. κήπου 6. χεριών 7. ηλίου

**Σελ. 54****4. (α)**

1. είναι ανιψιός της Άννας. 2. ο αδερφός της Ελένης; 3. ο παππούς αυτών των παιδιών 4. Ο Άγγελος είναι (ο) αδερφός της Μαργαρίτας. 5. είναι (ο) γιος εκείνου του κυρίου.

**(β)**

1. των φίλων μου είναι ωραίος. 2. φίλου σου είναι καθηγήτρια η Έλλη; 3. είναι διευθυντής του άντρα μου. 4. του σχολείου είναι δύσκολα. 5. των πωλητών αυτού του καταστήματος είναι καλός. 6. του χωριού μας τον λένε Μίχα.

**5.**

της λεμονιάς, της ελιάς, της αγκαλιάς, της χαράς, του πεύκου, του κυπαρισσιού, των παλικάριών, της αγάπης, λιβαδιού, χαμού, καιρού, των ηφαιστειών, των κοριτσιών, των αγοριών, του χαιρετισμού, της αγάπης, του ονείρου

**Σελ. 56**

**Γενική με προθέσεις και επιρρήματα**

1. της πορείας στο κέντρο. 2. του άγχους μου/ του άγχους που είχα. 3. των δύο χωρών. 4. της απαγόρευσης του καπνίσματος σε δημόσιους χώρους. 5. της εθνικής ομάδας της Βραζιλίας. 6. της βροχής 7. φίλων.

**Γενική με ρήματα**

1. Τηλεφωνώ του γιατρού μου. 2. Μιλώ μιας φίλης μου. 3. Φωνάζω της κόρης μου. 4. Απαντάω της δασκάλας. 5. Αρέσω του Φώτη. 6. Η Παυλίνα αρέσει του Αντρέα. 7. Τα ελληνικά αρέσουν του Γιώργου.

**Σελ. 57**

**1.**

1. του πατέρα 2. της φίλης μου 3. της Κατερίνας 4. του Πέτρου 5. του αδερφού μου 6. του γιου μου 7. του άντρα μου 8. του καθηγητή μας 9. της Λέλιας 10. του σκύλου μου

**2.**

1. στον Γιώργο 2. που ανήκει στον Γιώργο 3. για τη/ στη Μαρία 4. που έχει η Μαρία / που ανήκουν στη Μαρία ή: για τη Μαρία 5. στους φίλους μου 6. που έχουν οι φίλοι μου/ που ανήκει στους φίλους μου 7. από την κυρία ή: που έχει η κυρία/ που ανήκουν στην κυρία 8. που έχει η κυρία / που ανήκουν στην κυρία 9. για τη Μαρία ή: που έχει η Μαρία / που καθόταν η Μαρία 10. που κάθετα συνήθως η Μαρία / που είναι της Μαρίας

**Σελ. 58**

1. Αλέξανδρο-Αλέκο= αιτιατική 2. μικρέ= κλητική, την Ελένη= αιτιατική 3. Ελένη= κλητική 4. κύριο= αιτιατική, Κωστάκη= κλητική 5. την Άννα- τον Πέτρο= αιτιατική, Κωνσταντίνε= κλητική 6. Κυριάκο= κλητική, τον Αιμίλιο- τον Λεονάρδο= αιτιατική 7. Λουκιανέ= κλητική

**ΜΟΡΦΗ**

**Σελ. 59**

**Καλή όρεξη! (α)**

βράσιμο- ψήσιμο- τηγάνισμα, ταψί- κατσαρόλα- τηγάνι/φριτέζα/ γάστρα , πιπέρι- αλάτι, φρούτο/ λαχανικό, ταβέρνα- εστιατόριο- πιτσαρία/ ψησταριά/ σουβλατζίδικο/ φαστ φουντ, κουζίνα – τραπεζαρία, καρέκλα- τραπέζι, πρωινό- δεκατιανό- σνακ- μεσημεριανό- βραδινό, μακαρόνια- ρύζι- φακές- φασόλια- αυγό- πατάτα/ χόρτα/ φασολάκια, μαρούλι- ανανάς- λάχανο- ντομάτα- κρεμμύδι- σκόρδο/ αγγούρι/ πιπεριά, μπακλαβάς- τούρτα- μηλόπιτα- παγωτό- λουκούμι- κέικ, μακαρόνια με κιμά- ρύζι με μανιτάρια- κοτόπουλο με πατάτες στον φούρνο, φασολάδα/ μοσχαρακι κοκκινιστό/ αρνάκι στη σούβλα

**(β)**

σαλάτα: χωριάτικη, τζατζίκι, μαρούλι, λάχανο-καρότο, χόρτα

ποτά: κρασί, μπύρα, ούζο, ρακή, βότκα

φρούτα: καρπούζι, μήλο, λωτός, φράουλα

ροφήματα: τσάι, κακάο, καφές

διατροφή: υγιεινή, μεσογειακή,

**(γ)**

έπιπλο: κήπος, εκκλησία, σχολείο, ξύλο, μαραγκός, γιατρός

ταβέρνα: ταβερνιάρης, μάγειρας, κατάλογος, δίσκος, μεζές, ρετσίνα, ...

**(δ) ενδεικτικά**

**ΑΡΣΕΝΙΚΑ**

-ας → -ες	-ης → -ες	-ς → -δες	-έας	-ος
μάγειρας άντρας πίνακας	μαθητής	μπακλαβάς (μπακλαβάδες) ανανάς κιμάς καφές ταβερνιάρης	συγγραφέας	κήπος μαραγκός γιατρός φούρνος κατάλογος δίσκος



ΘΗΛΥΚΑ					
-α → -ες	-η → -ες	-α → -αδες	-η → -εις	-ου → -ουδες	-ος → -οι
ταβέρνα κουζίνα καρέκλα πιπεριά σαλάτα μπύρα	συνταγή διατροφή ευχή ζωή	μαμά	γεύση (γεύσεις) όρεξη χώνεψη λέξη άσκηση	αλεπού	μέθοδος οδός

ΟΥΔΕΤΕΡΑ					
-ο	-ι	-μα	-ος	-ν	-ς
έπιπλο βράσιμο υλικό πιάτο τρόφιμο έντομο	ταψί σπίτι πιπέρι μαρούλι μακαρόνι κρασί	γεύμα μαγείρεμα μάθημα όχημα πρόβλημα	μέρος σκεύος λάθος	προϊόν περιβάλλον	φως γεγονός

**Σελ. 61**

**1.**

1. του δέντρου 2. Τους χειμώνες 3. των κλωστών 4. Οι προπονητές μιλάνε στους παίκτες. 5. Η καθηγήτρια και ο καθηγητής είναι στο γραφείο τους. 6. Πότε έχουν τις γιορτές τους οι αδερφές σου; 7. Οι μαθητές περιμένουν τις δασκάλες. 8. αυτούς τους κανόνες 9. τις φωνές των πατέρων 10. των αυλών

**2.**

1. φοιτητές, η Σχολή 2. ενοικιαστές 3. Οι γείτονες, τις φωνές, τη γειτονιά 4. Οι γειτόνισσες 5. αιώνες, τις ιστορίες 6. οι τιμές 7. του κανόνα 8. τους κανόνες 9. η εκπομπή 10. Οι ελεγκτές, οι επιβάτες 11. του νιπτήρα 12. οι καραμέλες, τον βήχα 13. των θεατών 14. των διευθυντών 15. στις τσέπες 16. καρχαρίες, τις θάλασσες 17. συσκευές 18. οι γιορτές του χειμώνα 19. τις κιθάρες, στην παραλία/ στις παραλίες, φωτιά/ φωτιές 20. ημέρες, περιοχές, Ελλάδα, θερμοκρασίες

**Σελ. 62**

**3.**

**μαθητής:** τους μαθητές, του μαθητή/ των μαθητών, οι μαθητές, των μαθητών, μαθητή  
**μαθήτρια:** μαθήτρια, τις μαθήτριες, Οι μαθήτριες, Η μαθήτρια

**4.**

1. αποθήκη 2. φύλακας 3. κουρτίνα 4. αναπτήρας 5. πωλητής 6. τάξη 7. καθηγητής 8. υπνοδωμάτιο 9. τηλεφωνητής

**Σελ. 63**

**1. (α)**

της δασκάλας	του άντρα	του μήνα	των τουριστών
του ταμιά	του χειμώνα	των μηνών	του τουρίστα
των ταμιών	των χειμώνων	της λίμνης	των λιμνών
των δασκάλων	της μητέρας	των μητέρων	της εβδομάδας
της σελίδας	των σελίδων	της ζώνης	των ζωνών
του Έλληνα	της ταυτότητας	της αρκούδας	του φύλακα
των Ελλήνων	των ταυτοτήτων	των αρκούδων	των φυλάκων
της αγελάδας	των αγελάδων	του μάστορα	των μαστόρων

**Σελ. 64**

**(β)**

1. ο μαθητής – τον/ του μαθητή --- οι/ τους μαθητές – των μαθητών  
2. ο παίκτης – τον/ του παίκτη --- οι/ τους παίκτες – των παικτών

3. ο εργάτης – τον/ του εργάτη --- οι/ τους εργάτες – των εργατών
4. η/ τη γιορτή – της γιορτής --- οι/ τις γιορτές – των γιορτών
5. η/ τη βιβλιοθήκη – της βιβλιοθήκης --- οι/ τις βιβλιοθήκες – των βιβλιοθηκών
6. η/την τέχνη – της τέχνης --- οι/ τις τέχνες – των τεχνών
7. ο αιώνας – τον/ του αιώνα --- οι/ τους αιώνες – των αιώνων
8. ο επιχειρηματίας – τον/ του επιχειρηματία --- οι/ τους επιχειρηματίες – των επιχειρηματιών
9. ο τουρίστας – τον/ του τουρίστα --- οι/ τους τουρίστες – των τουριστών
10. ο άντρας – τον/ του άντρα --- οι/ τους άντρες – των αντρών
11. ο μήνας – τον/ του μήνα --- οι/ τους μήνες – των μηνών
12. ο γείτονας – τον/ του γείτονα --- οι/ τους γείτονες – των γειτόνων
13. η/ τη φωλιά – της φωλιάς --- οι/ τις φωλιές – των φωλιών
14. η/ την χελώνα – της χελώνας --- οι/ τις χελώνες – των χελωνών
15. η/ την σελίδα – της σελίδας --- οι/ τις σελίδες – των σελίδων
16. η/την εξάδα – της εξάδας --- οι/τις εξάδες – των εξάδων
17. η/ την εικόνα – της εικόνας --- οι/ τις εικόνες – των εικόνων
18. η/ την ταυτότητα – της ταυτότητας --- οι/ τις ταυτότητες – των ταυτοτήτων

**2.**

1. οι/ τους βιβλιοπώλες, των βιβλιοπωλών
2. οι/ τους σκηνοθέτες, των σκηνοθετών
3. οι/ τους καλλιτέχνες, των καλλιτεχνών
4. οι/ τους ιππότες, των ιπποτών
5. οι/ τους μήνες, των μηνών
6. οι/ τους άντρες, των αντρών
7. οι/ τους φύλακες, των φυλάκων
8. οι/ τους επιχειρηματίες, των επιχειρηματιών
9. οι/ τις στέγες, των στεγών
10. οι/ τις γνώμες, των γνωμών
11. οι/ τις θήκες, των θηκών
12. οι/ τις στήλες, των στηλών
13. οι/ τις ώρες, των ωρών
14. οι/ τις εταιρείες, των εταιρειών
15. οι/ τις πεταλούδες, των πεταλούδων
16. οι/ τις δραστηριότητες, των δραστηριοτήτων
17. οι/ τις ενότητες, των ενοτήτων
18. οι/ τις προσωπικότητες, των προσωπικοτήτων

**Σελ. 65****1. (α)**

1. γιατρούς
2. χορούς
3. Οι δρόμοι
4. του δρόμου/ των δρόμων
5. φούρνοι
6. τον φούρνο
7. ο φούρνος
8. στους θείους
9. δασκάλους (και προφορικά: δάσκαλους)
10. χώρους

**(β)**

1. την πρόοδο
2. στην ύπαιθρο
3. στην οδό
4. ξεναγοί
5. Στη λεωφόρο
6. (την) επέτειο
7. της ψήφου
8. οι είσοδοι
9. οι διάλεκτοι
10. στην άμμο

**2.**

1. Η, στην
2. τις
3. τους
4. της
5. του
6. οι
7. οι
8. Η
9. Ο
10. Η

**Σελ. 66**

- (β) Μύκονο, Τήνο, Πάρο, Αλόνησσο, Σκιάθο, στη Ρόδο, στην Άνδρο, (του) τ' ουρανού, στην Αμοργό

**Σελ. 67****1.**

1. φίλε
2. δάσκαλε
3. τον φίλο/ τους φίλους
4. Ο Αλέξανδρος
5. Αλέξανδρε
6. Νίκο
7. τον Νίκο
8. Γιατρέ
9. Ο γιατρός
10. τον δάσκαλό

**2.**

- ο Θεός, στον παράδεισο, του Θεού, τον άνθρωπο, Θεέ, τον αδερφό, άνθρωποι, Κύριε, ο Θεός

**Σελ. 68****1.**

1. αυτοκίνητα
2. Τα βάζα, το κάδρο/ τα κάδρα
3. τα παγωτά
4. χωριά
5. του βιβλίου
6. τα δωμάτια
7. τα δωμάτια
8. αυγά
9. καπέλα/ καπέλο
10. σύννεφα
11. λεπτά
12. πιάτων
13. γραμματόσημα
14. άτομα
15. φυτά, έντομα

**2.**

1. πλυντήριο ρούχων 2. πλακάκια μπάνιου 3. φωτιστικό δαπέδου 4. έπιπλα γραφείου  
5. μπαταρίες αυτοκινήτων 6. μπάλες ποδοσφαίρου

**Σελ. 70****1. (α)**

1. του δασκάλου (*και προφορικά: του δάσκαλου*) 2. του κυρίου (*και προφορικά: του κύριου*) 3. Αυγούστου 4. Ιανουαρίου 5. του διαλόγου 6. των φακέλων/ του φακέλου  
7. τους διαλόγους 8. τους δασκάλους 9. των ανθρώπων 10. φακέλους 11. τους ανθρώπους  
12. του ανέμου (των ανέμων) 13. των υπαλλήλων 14. κινδύνου 15. του πολέμου/ των πολέμων  
16. των κατοίκων 17. τους υπαλλήλους 18. τους διαδρόμους, τους ορόφους 19. του ορόφου 20. τους ελέγχους

**(β)**

1. τις ηπείρους 2. στις οδούς 3. των ηπείρων 4. συγκατοικός 5. τις παραγράφους 6. της συζύγου 7. της παραγράφου 8. της μεθόδου/ των μεθόδων 9. της υπαλλήλου 10. της διαλέκτου/ των διαλέκτων 11. των λεωφόρων 12. τις επετείους/ την επέτειο 13. της εισόδου 14. τις ερήμους 15. την περίοδο 16. λεωφόρο 17. τις μεθόδους 18. Η σύζυγός 19. συγκατοίκους 20. της ερήμου/ των ερήμων

**(γ)**

1. του δωματίου 2. των ατόμων 3. όνειρα 4. του διαβατηρίου 5. του θεάτρου 6. τρόφιμα 7. των ονείρων 8. των τροφίμων 9. έντομα 10. του αεροδρομίου/ των αεροδρομίων  
11. σύννεφα 12. των αυτοκινήτων/ του αυτοκινήτου 13. τα αεροδρόμια/ το αεροδρόμιο  
14. των εντόμων/ του εντόμου 15. των διαβατηρίων 16. των κειμένων/ του κειμένου 17. κείμενα 18. του ωραρίου/ των ωραρίων 19. τα έθιμα 20. του προσώπου

**Σελ. 72****1.**

1. παιδιά, αγόρια, κορίτσια 2. τα λουλούδια 3. του σπιτιού 4. των τραγουδιών 5. του παπουτσιού/ των παπουτσιών 6. αφτιά 7. του μπαλκονιού/ των μπαλκονιών 8. χαρτιά 9. τα νύχια 10. των πουλιών 11. του καναλιού 12. του δοντιού/ των δοντιών 13. κομμάτια 14. τα κεράσια, τα σταφύλια 15. Τα ντουλάπια

**Όλα μαζί****1. (α)**

του χρόνου, ο μήνας, γιορτές, δώρα, Τον Φεβρουάριο, Τον Μάρτιο, η άνοιξη, Τον Απρίλιο, Τον Μάιο, Τον Ιούνιο, του καλοκαιριού, Τον Ιούλιο, του θείου, της θείας, Τον Αύγουστο, Αυγούστου, τον θείο, Τον Σεπτέμβριο, τις ομάδες, Τον Δεκέμβριο, Τον Ιανουάριο, τον Φεβρουάριο, ο Μάρτιος, τον Απρίλιο, τον Ιούλιο, τον Αύγουστο, τον Σεπτέμβρη, τον Οκτώβρη, τον Νοέμβρη, τον Δεκέμβριο, τους μήνες

**Σελ. 73****2.**

των Αγίων Αναργύρων, πρώτο, δεύτερο, όροφο, πολλοί, άνθρωποι, του Αγίου Φραγκίσκου, της πλατείας, του Αγίου, κάποιες ώρες, Στη γωνία, εφημερίδες, εισιτήρια, γραμματόσημα, καραμέλες, Θανάση, πατέρες, Ιταλοί, τη Μάλτα, έναν κήπο, πορτοκαλιές, λεμονιές, μανταρινιές, Την άνοιξη

**Σελ. 74****3. (α)**

των δρόμων, ο καιρός, σύννεφα, ο ουρανός, οι σκάλες, τα αυτοκίνητα, οι ανάγκες, στις ψιχάλες, των δρόμων, τον χειμώνα, στα μάτια, η ζωή, Εργοδηγός, ζητιάνος, πρωθυπουργός, την πίστη, της παρέας, του θανάτου, στον χρόνο

**(β)**

του απείρου, του ονείρου, αέρας, στον κόσμο, στη νύχτα, η σελήνη, γαλήνη, στον Άδη, ερήμου, στην άμμο, μετανάστης, στο ραδιόφωνο, η σελήνη, γαλήνη, στον Άδη

**Σελ. 75**

1.

1. τα απογεύματα 2. του προγράμματος/ των προγραμμάτων 3. κέρματα 4. του ονόματος 5. αγάλματα 6. ψέματα 7. τα πατώματα 8. τα χρώματα, των φορεμάτων 9. του καπνίσματος 10. αίματος

**Ουδέτερα σε -ο, -ι, μα: Όλα μαζί**

1.

1. τα χέρια, φαγητό 2. πειράματα, του σχολείου 3. Τα παιδιά, φαντάσματα 4. μηνύματα, στο τηλέφωνό 5. τα κουδούνια, πρόβλημα/ προβλήματα 6. (τα) όπλα, (τα) ναρκωτικά 7. τα χρώματα/ το χώμα, τα χέρια/ το χέρι 8. Τα κύματα, του λιμανιού 9. στα μαγαζιά, παζάρια, των ρούχων, των παπουτσιών 10. τα έθιμα, του καρναβαλιού

**Σελ. 76**

1.

1. οι λέξεις 2. η παρουσίαση 3. των εξετάσεων 4. εξηγήσεις 5. καταστάσεις, λύσεις 6. των λύσεων, τις ασκήσεις, στην τάξη 7. των προτάσεων 8. οι μεταφράσεις 9. την πρόταση 10. σκέψεις

**Σελ. 77**

2.

(α) η/ τη μεγάλη απόλαυση, της μεγάλης απόλαυσης – οι/ τις μεγάλες απολαύσεις, των μεγάλων απολαύσεων (β) η/ τη σοβαρή άποψη, της σοβαρής άποψης – οι/ τις σοβαρές απόψεις, των σοβαρών απόψεων (γ) η/ την καινούργια γεύση, της καινούργιας γεύσης – οι/ τις καινούργιες γεύσεις, των καινούργιων γεύσεων (δ) η/ την τελευταία εξέλιξη, της τελευταίας εξέλιξης – οι/ τις τελευταίες εξελίξεις, των τελευταίων εξελίξεων (ε) η/ τη δύσκολη ερώτηση, της δύσκολης ερώτησης – οι/ τις δύσκολες ερωτήσεις, των δύσκολων ερωτήσεων (στ) η/ την ευρωπαϊκή πόλη, της ευρωπαϊκής πόλης – οι/ τις ευρωπαϊκές πόλεις, των ευρωπαϊκών πόλεων

3. (α)

**-η, -ες:** μουσική, κόρη, (αλληλεγγύη) **-η, -εις:** (χαλάρωση), ένταση, διασκέδαση, εκτόνωση, δύναμη, θλίψη, πράξη

4.

1. γεύσεις 2. στις αυλές 3. βρύσες 4. των λιμνών 5. των ζωνών, ζωές 6. των λέξεων 7. (τις) φωνές 8. τις πύλες/ οι πύλες, στις θέσεις 9. εξελίξεις 10. μέσες, άκρες

**Σελ. 78**

1.

1. του αποστολέα 2. τομέα 3. των διερμηνέων 4. Οι φορείς 5. του διανομέα/ των διανομέων 6. γραμματείς 7. τους προβολείς 8. των συγγραφέων, του κουρέα 9. αποστολέας 10. Διανομέα 11. τον ιερέα/ τους ιερείς 12. Οι εκδρομείς 13. γονέα 14. Γονέων 15. της γραμματέως

**Σελ. 79**

1.

1. μπογιατζή 2. οι σκουπιδιάρηδες 3. οι ταβερνιάρηδες 4. γιαγιάδες, παππούδες 5. Οι μαϊμούδες 6. του καφετζή, καφέδες 7. τον χασάπη, τον μανάβη, τον μπακάλη 8. του ψαρά, του μανάβη 9. οι αλεπούδες 10. νταντάδες 11. των μαϊμούδων

**Σελ. 80**

1.

ταμίας → ταμίες

πίνακας → πίνακες

φύλακας → φύλακες

ιδρώτας → ιδρώτες

κιθαρίστας → κιθαρίστες

γίγαντας → γίγαντες

σωλήνας → σωλήνες

παπάς → παπάδες

γιακάς → γιακάδες

καστανάς → καστανάδες

χαλβάς → χαλβάδες

γουνάρας → γουναράδες

καβγάς → καβγάδες

κιμάς → κιμάδες

ιερέας → ιερείς

τομέας → τομείς

διερμηνέας → διερμηνείς

αμφορέας → αμφορείς

διανομέας → διανομείς

δρομέας → δρομείς

προβολέας → προβολείς

**2. (α)**

1. Οι χασάπηδες, κρεοπώλες, οι μπογιατζήδες, ελαιοχρωματιστές 2. μελάδες 3. τους ταμίες 4. Οι πωλητές 5. οι σουβλατζήδες 6. αμαξάδες 7. οι τουρίστες, μουσακά (/μουσακάδες) 8. περιπτεράδες 9. ανεμιστήρες, καύσωνες 10. σουγιάδες, πίνακες, αμφορείς 11. γείτονές, κουρείς 12. τραυματίες 13. οι αποστολείς 14. πρίγκιπες

**(β)**

δάσκαλο, τον Περίανδρο Κρασάκη, στον δρόμο, τους μανάβηδες, τους κουλουρτζήδες, τον δάσκαλο, στον πίνακα, στον ήλιο, κανόνες, μαθητής, Νικολιό, δάσκαλε

**Σελ. 81**

**1.**

1. το λάθος 2. το κράτος 3. τα ίχνη 4. των μελών 5. τα ύψη 6. Τα πάχη 7. το στήθος 8. των στελεχών 9. του εδάφους 10. τα βάρη 11. τα μεγέθη 12. του κράτους 13. μέλους 14. τα λάθη 15. δάση

**Σελ. 82**

**1.**

1. τρεξίματα 2. γραμματόσημα 3. το ντύσιμό 4. τα βαψίματα 5. το λούσιμο 6. το βράσιμο 7. στο κλείσιμο 8. τα έντομα 9. ένσημα 10. του ψησίματος 11. Το κόψιμο

**2.**

1. το πλύσιμο του αυτοκινήτου. 2. Το κάψιμο (των) κλαδιών το καλοκαίρι. 3.ράψιμο ενός τέτοιου φορέματος θέλει/ χρειάζεται/ απαιτεί πολύ χρόνο. 4. το τρέξιμο. 5. το παίξιμο αυτού του ηθοποιού. 6. το φταίξιμο είναι/ ήταν δικό μου 7. μπλεξίματα έχει πάλι αυτό το παιδί; 8. δέσιμο!

**Ουδέτερα σε -ς και -ν**

**1.**

το κρέας, του κρέατος – τα κρέατα, των κρεάτων  
το συμβάν, του συμβάντος – τα συμβάντα, των συμβάντων  
το προϊόν, του προϊόντος – τα προϊόντα, των προϊόντων

**Σελ. 83**

**2. (α)**

1. του τέρατος 2. τέρατα 3. τα γεγονότα 4. τα κρέατα 5. το γεγονός 6. το φως (/ τα φώτα) 7. Τα φώτα 8. του κρέατος 9. του φωτός 10. των γεγονότων

**(β)**

1. φωνήεντα 2. το παν/ τα πάντα 3. τα ενδιαφέροντά 4. Το μέλλον 5. του παρελθόντος 6. το παρόν, το μέλλον 7. προϊόντα 8. προϊόντων 9. του καθήκοντος 10. καθήκοντα

**Σελ. 84**

**2.**

1. καφέ, τους φίλους 2. ο Γιάννης, ο συμμαθητής 3. τους ταμίες 4. βιβλιοπωλεία, ένας φούρνος, μία πιτσαρία 5. έναν αδερφό γιατρό 6. ταξιτζήδες 7. στους φίλους 8. τον αναπτήρα 9. Ποιον, Τον συμμαθητή/ Ποιους, Τους συμμαθητές 10. θόρυβο 11. Πόσους μήνες 12. στη δουλειά, τον γείτονα/ τους γείτονες, στον δρόμο 13. η εφημερίδα 14. Τον χειμώνα, την άνοιξη 15. Ποιους χάρτες

**(β)**

οι <u>κύριοι</u> - τους <u>κυρίους</u>	η οδός - οι οδοί	το δέντρο - τα δέντρα
τον υπάλληλο - τους υπαλλήλους	την μέθοδο - τις μεθόδους	το δωμάτιο - τα δωμάτια
οι άνθρωποι - τους ανθρώπους	της προόδου - των προόδων	του δωματίου - των δωματίων
τον δάσκαλο - τους δασκάλους	την είσοδο - τις εισόδους	του θεάτρου - των θεάτρων

τον <b>όροφο</b> - τους <b>ορόφους</b>	της <b>ερήμου</b> - των <b>ερήμων</b>	το <b>ποδόσφαιρο</b> - τα <b>ποδόσφαιρα</b>
του <b>συζύγου</b> - των <b>συζύγων</b>	της <b>ηπείρου</b> - των <b>ηπείρων</b>	του <b>εισιτηρίου</b> - των <b>εισιτηρίων</b>
τον <b>άγιο</b> - τους <b>αγίους</b>	την <b>διάλεκτο</b> - τις <b>διαλέκτους</b>	του <b>εργαστηρίου</b> - των <b>εργαστηρίων</b>
του <b>πολέμου</b> - των <b>πολέμων</b>	της <b>ξεναγού</b> - των <b>ξεναγών</b>	το <b>φάρμακο</b> - τα <b>φάρμακα</b>

οι <b>κυρίες</b> - τις <b>κυρίες</b>	η <b>ζώνη</b> - οι <b>ζώνες</b>	η <b>άσκηση</b> - οι <b>ασκήσεις</b>
της <b>ώρας</b> - των <b>ωρών</b>	της <b>ζώνης</b> - των <b>ζωνών</b>	η <b>υπόθεση</b> - οι <b>υποθέσεις</b>
της <b>χώρας</b> - των <b>χωρών</b>	της <b>λίμνης</b> - των <b>λιμνών</b>	της <b>σύνταξης</b> - των <b>συντάξεων</b>
της <b>σελίδας</b> - των <b>σελίδων</b>	της <b>φίλης</b> - των <b>φίλων</b>	της <b>δύναμης</b> - των <b>δυνάμεων</b>
της <b>εικόνας</b> - των <b>εικόνων</b>	η <b>βρύση</b> - οι <b>βρύσες</b>	η <b>κατάληξη</b> - οι <b>καταλήξεις</b>
της <b>εργασίας</b> - των <b>εργασιών</b>	την <b>οθόνη</b> - τις <b>οθόνες</b>	την <b>επίσκεψη</b> - τις <b>επισκέψεις</b>
της <b>αιτίας</b> - των <b>αιτιών</b>	της <b>στέγης</b> - των <b>στεγών</b>	της <b>άποψης</b> - των <b>απόψεων</b>
της <b>εβδομάδας</b> - των <b>εβδομάδων</b>	της <b>ορμόνης</b> - των <b>ορμονών</b>	της <b>ερώτησης</b> - των <b>ερωτήσεων</b>

το <b>μάθημα</b> - τα <b>μαθήματα</b>	το <b>τραγούδι</b> - τα <b>τραγούδια</b>
του <b>δέρματος</b> - των <b>δερμάτων</b>	του <b>τραγουδιού</b> - των <b>τραγουδιών</b>
το <b>πάτωμα</b> - τα <b>πατώματα</b>	του <b>λουλουδιού</b> - των <b>λουλουδιών</b>
το <b>φόρεμα</b> - τα <b>φορέματα</b>	το <b>νύχι</b> - τα <b>νύχια</b>
του <b>σώματος</b> - των <b>σωμάτων</b>	του <b>αστεριού</b> - των <b>αστεριών</b>
του <b>κλίματος</b> - των <b>κλιμάτων</b>	του <b>κλειδιού</b> - των <b>κλειδιών</b>
το <b>διάβασμα</b> - τα <b>διαβάσματα</b>	του <b>μεσημεριού</b> - των <b>μεσημεριών</b>
το <b>άρωμα</b> - τα <b>αρώματα</b>	του <b>καλοκαιριού</b> - των <b>καλοκαιριών</b>

ο <b>προβολέας</b> - οι <b>προβολείς</b>	του <b>συγγραφέα</b> - των <b>συγγραφέων</b>
τον <b>γονέα</b> - τους <b>γονείς</b>	της <b>γραμματέως</b> - των <b>γραμματέων</b>

το <b>έδαφος</b> - τα <b>εδάφη</b>	το <b>φως</b> - τα <b>φώτα</b>
το <b>μέγεθος</b> - τα <b>μεγέθη</b>	το <b>γεγονός</b> - τα <b>γεγονότα</b>
του <b>μεγέθους</b> - των <b>μεγεθών</b>	του <b>κρέατος</b> - των <b>κρεάτων</b>
του <b>κράτους</b> - των <b>κρατών</b>	το <b>προϊόν</b> - τα <b>προϊόντα</b>
του <b>λάθους</b> - των <b>λαθών</b>	του <b>προϊόντος</b> - τα <b>προϊόντα</b>
το <b>ύψος</b> - των <b>υψών</b>	

**Σελ. 85**

**4.**

- των αυτοκινήτων, των μηχανών
- των λιμνών, των ποταμών, της χώρας/ των χωρών
- των εισιτηρίων, τροφίμων, φαρμάκων
- του αγώνα, του Βελγίου
- των τουριστών, του ξενοδοχείου
- των ταυτοτήτων, των πολιτών
- των επίπλων, του σαλονιού, του Αλέξανδρου
- των ερήμων, του Μαρόκου, της Αιγύπτου, χωρών, της Βόρειας Αφρικής
- των ταμιών, των φυλάκων
- των αντρών, των γυναικών
- των τραγουδιών, των ληστών, των θαλασσών, των κατοίκων, λιμανιών
- των ασκήσεων, των ενοτήτων, του

βιβλίου/ των βιβλίων 13. του δασκάλου, της μουσικής, της κόρης 14. των δασών, των ειδών 15. των καστανάδων, των κουλουρτζήδων

**Σελ. 86**

**5.**

Στα ίδια μέρη, στους ώμους, παλιά, τραγούδια, ονόματα, βλέμματα, δρόμους, τρόπο, οι φίλοι, τη σειρά, στα όνειρά

**6. (α)**

1. Οι δημοσιογράφοι, στους φοιτητές, τους μαθητές 2. Οι οδηγοί, ταξιτζήδες 3. πυρετό, (τον) γιατρό 4. των ψαράδων, ανέμων 5. πειρατές, ιππότες, ήρωες 6. στους κινηματογράφους, τον χειμώνα 7. Οι δάσκαλοι, των υπολογιστών 8. Οι παίκτες, τον προπονητή/ τους προπονητές 9. Συγγραφείς, καλλιτέχνες, (οι) δήμοι 10. Οι γιοι, του Πειραιά 11. τους φίλους, τους συμμαθητές 12. των δασκάλων, των καθηγητών 13. των υπαλλήλων, του μήνα 14. τους μανάβηδες, τους ψαράδες 15. τον καφέ, στον φάκελο, τον αναπτήρα, τους συναδέλφους

**Σελ. 87**

**(β)**

1. τη μηχανή, την μπαταρία 2. στην εξοχή, της πόλης, δύναμη 3. νοσοκόμες, γιατρούς 4. ζώνη/ ζώνες, Η ζώνη, ζωές 5. τις αίθουσες, τις τάξεις 6. συνταγές, μαγειρικής 7. πόλεις, λεωφόροι 8. Οι λύσεις, σελίδες 9. επισκέψεις, δικηγόρος 10. Οι θάλασσες, τη μόλυνση 11. τις μαμάδες, οι γιαγιάδες 12. καθηγήτριες, έρευνα/ έρευνες, της αλεπούς/ των αλεπούδων 13. της συγγραφέως, της ανατολής 14. των φωτογραφιών 15. στην οδό, προσφορές, ευκαιρίες, την περίοδο, την εκπτώσεων

**(γ)**

1. κλειδιά, στο λεωφορείο 2. φαρμακεία, το Σάββατο 3. παιχνίδια, βιβλία, στα εγγόνια 4. Τα τραγούδια, στα μωρά 5. ποτάμια, τα χωριά 6. μέρος, έντομα, βράδια, τα κουνούπια 7. το άλογο, του παραμυθιού 8. τα μεγέθη, τα σχήματα, τα σώματα 9. Τα αρώματα, των λουλουδιών 10. είδη, τα βάθη 11. Τα φώτα, του δωματίου/ των δωματίων 12. τα προϊόντα, στο διαδίκτυο 13. (των) χρωμάτων, του σπιτιού 14. άτομα, του περιβάλλοντος 15. τα πάντα, τα αποτελέσματα

**Σελ. 88**

**7. (α)**

βήματα, στον Πειραιά, τα χαρτιά, κόλλες, τοπία, ανθρώπους, καιρό, της σάρκας, η αδερφή, του προσώπου, του δέρματος

**Σελ. 89**

**(β)**

οι Κινέζοι, οι κανόνες, του ποδοσφαίρου, πλάτος, τέρματα, του γηπέδου, παίκτες, του αγώνα, τα ημίχρονα, λεπτά, λεπτών, αγώνες, της νίκης

**(γ)**

τα μέτρα, της Λεωφόρου, επεισόδια, των οπαδών, τραυματισμοί, Δυνάμειων, οπαδοί, πέτρες, ξύλα, αντικείμενα, της ομάδας, ομάδων, τις δυνάμεις, το γήπεδο, Οι δρόμοι, τη Λεωφόρο, μέτρων

**Σελ. 90**

**8.**

αριθμού, γένους, γένους, έρωτες, στην αρχή, οι φόβοι, Οι φόβοι, των θλίψεων, αριθμού, αριθμού, γένους, οι νύχτες, Οι νύχτες

**3. ΕΠΙΘΕΤΟ****Σελ. 94**

-ος -η -ο	-ος -α -ο	-ύς -ιά -ύ	-ης -ης -ες	-ης -α -ικο	-ής, -ιά, -ί
τρελός κενός μικρός παράλογος όμορφος	παλιός σάπιος καινούργιος ωραίος	μακρύς βαθύς πλατύς	ειλικρινής	γκρινιάρης τεμπέλης	θαλασσίας

**Σελ. 95****1.**

1. α 2. δ 3. α 4. β 5. γ 6. δ 7. γ

**2. (α)**

1. πολύς 2. πολύ 3. πολύς 4. πολλοί 5. πολλές 6. πολλούς 7. πολύ 8. πολύ 9. πολύ 10. πολλοί 11. πολύ 12. πολύ

**(β)**

1. πολλά, πολύ 2. πολλοί, πολλές 3. πολλή, πολλοί 4. πολύ 5. πολλών 6. πολλούς 7. πολύ 8. πολύ 9. πολύ 10. πολλούς 11. πολλή, πολύ 12. πολλών 13. πολλά, πολλά 14. πολλούς, πολλά 15. πολύ, πολλή 16. πολλών, πολύ 17. πολλοί, πολύ

**Σελ. 98****1.**

1. εννέα 2. στον ένατο 3. Πρώτη 4. Μία, επτά 5. έβδομη 6. δεύτερη 7. Δύο 8. έξι 9. ο έκτος 10. τρίτη, πρώτοι 11. τρεις, τρία 12. όγδοη 13. τέσσερις 14. τέσσερα 15. πέντε, το πέμπτο

**Σελ. 99****3.**14 δεκατέσσερις – δεκατέσσερα, 15 δεκαπέντε, 16 δεκαέξι, 17 δεκαεφτά/ δεκαεπτά, 18 δεκαοχτώ/ δεκαοκτώ, 19 δεκαεννιά/ δεκαεννέα  
δωδέκατος, δέκατος τέταρτος, δέκατος πέμπτος, δέκατος έκτος, δέκατος έβδομος, δέκατος όγδοος, δέκατος ένατος**4.**

1. δεκαεννιά, δεκατέσσερις 2. το δέκατο τέταρτο, εικοστό 3. δεκατέσσερα, είκοσι 4. τη δέκατη πέμπτη, δεκαοχτώ 5. στην δέκατη έκτη 6. δεκατεσσάρων, τους δύο 7. στις είκοσι πέντε 8. δεκατρείς, δεκατρείς, δεκατρία 9. ο δέκατος τρίτος 10. Στο τριακοστό τέταρτο, την πρώτη, Δεκατέσσερα, τη δεύτερη, τέσσερις, τρεις

**5.**

1. είκοσι οχτώ 2. Η εικοστή ογδόη 3. Στο εξηκοστό πρώτο 4. εκατό, εκατό 5. εκατοστός πρώτος 6. η χιλιοστή 7. Χίλιες 8. ενενήντα εννέα, τρεις, τα τρία, τους τρεις 9. το τρίτο 10. ενενήντα εννέα, διακόσια 11. στον τέταρτο, τέσσερις, τέσσερις, τέσσερα 12. το τεσσαρακοστό πέμπτο, ογδοηκοστό

**Σελ. 100****6. (α)**

Στο δέκατο τρίτο λεπτό έβαλε γκολ ο παίκτης του ΠΑΟΚ με το νούμερο δέκα.

Στο εικοστό πέμπτο λεπτό η ΑΕΚ έκανε την πρώτη αλλαγή: βγήκε ο παίκτης με το νούμερο εννιά και μπήκε ο παίκτης με το δέκα.

Στο τριακοστό όγδοο λεπτό ο παίκτης του ΠΑΟΚ με το νούμερο δέκα είχε ευκαιρία να κάνει το δεύτερο γκολ.

Στο τεσσαρακοστό όγδοο λεπτό ο παίκτης του ΠΑΟΚ με το νούμερο οχτώ πήρε την πρώτη κίτρινη κάρτα.

Στο εξηκοστό τέταρτο λεπτό έκανε αλλαγή ο ΠΑΟΚ: βγήκε ο παίκτης με το νούμερο δέκα και μπήκε ο παίκτης με το νούμερο είκοσι τέσσερα.



Στο εβδομηκοστό έκτο λεπτό ο ΠΑΟΚ έχασε μια ευκαιρία για τρίτο γκολ, με τον παίκτη με το νούμερο είκοσι τέσσερα.

Στο ογδοηκοστό λεπτό του αγώνα ο παίκτης της ΑΕΚ με το νούμερο 10 σημείωσε το πρώτο γκολ της ομάδας του.

Στο ογδοηκοστό τρίτο λεπτό βγήκε με δεύτερη κίτρινη κάρτα ο παίκτης της ΑΕΚ με το νούμερο πέντε.

Στο ενενηκοστό δεύτερο λεπτό του αγώνα ο παίκτης της ΑΕΚ με το νούμερο δεκατρία έβαλε το τρίτο γκολ του αγώνα.

**Σελ. 101**

**1. (α)**

ο **μεγάλος** πίνακας            οι **μεγάλοι** πίνακες  
τον **μεγάλο** πίνακα           τους **μεγάλους** πίνακες  
του **μεγάλου** πίνακα           των **μεγάλων** πινάκων

η **μεγάλη** τσάντα            οι **μεγάλες** τσάντες  
τη **μεγάλη** τσάντα           τις **μεγάλες** τσάντες  
της **μεγάλης** τσάντας       των **μεγάλων** τσαντών

το **μεγάλο** παιδί            τα **μεγάλα** παιδιά  
του **μεγάλου** παιδιού       των **μεγάλων** παιδιών

**(β)**

ο **έξυπνος** μαθητής            οι **έξυπνοι** μαθητές  
τον **έξυπνο** μαθητή           τους **έξυπνους** μαθητές  
του **έξυπνου** μαθητή           των **έξυπνων** μαθητών

η/ την **έξυπνη** δασκάλα       οι/ τις **έξυπνες** δασκάλες  
της **έξυπνης** δασκάλας       των **έξυπνων** δασκάλων

το **έξυπνο** κορίτσι            τα **έξυπνα** κορίτσια  
του **έξυπνου** κοριτσιού       των **έξυπνων** κοριτσιών

**2.**

1. γ 2. α 3. δ 4. α 5. α 6. β 7. δ 8. γ 9. β 10. γ

**Σελ. 102**

**4.**

1. την πράσινη 2. καλοί, έξυπνοι 3. τις ψηλές, γνωστές 4. μεγάλη, μεγάλο, ψηλά 5. ψηλοί, δυνατοί 6. του μικρού 7. ξένους 8. τον κόκκινο, την κόκκινη 9. μοντέρνα, γκρίζα 10. έξυπνα 11. εύκολη, εύκολες 12. νόστιμη, νόστιμα 13. τα ακριβά, οι ακριβές, τα ακριβά, οι μεγάλοι 14. τα μικρά κινητά, οι μεγάλες, τεράστιες 15. Η πράσινη, τα κόκκινα, διαφορετικές

**Σελ. 103**

**6.**

άσπρη, σημαντικά, πράσινη, πράσινο, μαύρη, γκρίζα, κόκκινο, κίτρινο, μελανός, καταπράσινος, ουράνιο

**Σελ. 104**

**1.**

1. γ 2. γ 3. β 4. α 5. α 6. γ 7. β 8. γ 9. α 10. β 11. β 12. γ

**Σελ. 105**

**2.**

μικρό# τεράστιο/ μεγάλο / χαμηλό# ψηλό σπίτι/ κτήριο  
μοντέρνα# κλασική  
άσχημη# ωραία/ όμορφη / μεγάλη# μικρή/ νέα γυναίκα  
ζεστή# κρύα σοκολάτα / ζεστός# κρύος καφές  
νέα# ηλικιωμένη/ μεγάλη γυναίκα

άδεια# γεμάτη / ανοιχτή# κλειστή βαλίτσα  
παλιά# καινούργια καρέκλα  
φτηνή# ακριβή μπλούζα  
μελαχρινή# ξανθιά γυναίκα

**3. (α)**

1. μάταιη 2. δίκαιη 3. όγδοη 4. ωραίοι 5. παλιά 6. τις παλιές 7. η νέα 8. κρύα 9. βέβαιη

**(β)**

1. ωραία, ωραίο, ωραία 2. το κρύο, η κρύα 3. καινούργιες, παλιοί 4. αστεία, τα αστεία 5. τον παλιό 6. Η τέλεια 7. τέλειοι, φοβερό 8. νέα, μοντέρνα 9. Οι δραστήριες 10. όρθιες 11. όρθιοι 12. καινούργιες, καινούργιους, καινούργια, καινούργια, το καινούργιο 13. Οι τελευταίοι 14. Τους τελευταίους 15. η τελευταία

**Σελ. 106**

**(γ)**

τεράστιο, πανέμορφο, όμορφοι, έξυπνοι, νέα, ωραία, Τον πρώτο, δυνατή, πλούσια, πλούσιους, καταπράσινους, ωραίες, μεγάλες, πολλά, η μεγάλη, Φοβεροί, τρομερές, το όμορφο

**(δ)**

Χάρτινο, χρυσά, Χάρτινο, ψεύτικη, αληθινά

**Σελ. 107**

**1.**

1. γ 2. δ 3. α 4. δ 5. δ 6. γ 7. γ 8. β 9. β 10. δ

**2.**

1. τα ξανθά, την ξανθιά 2. ευγενική/ ευγενικά 3. ευγενικά 4. βέβαιη, τα αστικά 5. Τους κρύους, το χοντρό 6. δίκαιη, άδικοι 7. γελοίες 8. σύγχρονους, σύγχρονα 9. Στους εθνικούς, μεγάλες 10. δύσκολους, εύκολες 11. τα ομαδικά, τα ατομικά 12. Το άσπρο, τέλειο, μοντέρνα 13. στον πρώτο, στον όγδοο

**3. (α)**

1. δ 2. γ (/ ε) 3. β 4. στ 5. α 6. ε(/ γ)

**Σελ. 109**

**1.(α)**

ο παλιός μακρύς δρόμος  
τον παλιό μακρύ δρόμο  
του παλιού μακριού δρόμου

οι παλιοί μακριοί δρόμοι  
τους παλιούς μακριούς δρόμους  
των παλιών μακριών δρόμων

η/ την παλιά μακριά φούστα  
της παλιάς μακριάς φούστας

οι/ τις παλιές μακριές φούστες  
των παλιών μακριών φουστών

το παλιό μακρύ παντελόνι  
του παλιού μακριού παντελονιού

τα παλιά μακριά παντελόνια  
των παλιών μακριών παντελονιών

**2.**

1. δ 2. α 3. γ 4. α 5. β 6. β 7. α 8. α 9. β 10. δ

**3.**

1. βαθιά 2. οι βαριοί 3. του μακριού 4. του φαρδιού 5. στον πλατύ 6. πλατιούς 7. Τα παχιά 8. τις βαριές 9. βαριά 10. ο φαρδύς, βαθύς

**Σελ. 110**

**4.(α)**

Οι φωτογραφίες: κανάλι στη Βενετία, Ιόνιο πέλαγος, ο Τάμεσης στο Λονδίνο, λίμνη στην Μπολόνια

**(β)**

ο βαθύς μεγάλος ποταμός, τον βαθύ μεγάλο ποταμό, του βαθιού μεγάλου ποταμού – οι βαθιοί μεγάλοι ποταμοί, τους βαθιούς μεγάλους ποταμούς, των βαθιών μεγάλων ποταμών

η/ την πλατιά άγρια θάλασσα, της πλατιάς άγριας θάλασσας – οι/ τις πλατιές άγριες θάλασσες, των πλατιών άγριων θαλασσών  
το βαθύ στενό κανάλι, του βαθιού στενού καναλιού – τα βαθιά στενά κανάλια, των βαθιών στενών καναλιών

**5.(α)**

φαρδύς = **πλατύς**, χοντρός = **παχύς**, στενό # **φαρδύ**, κοντή # **μακριά**, λεπτός # **παχύς**

**Σελ. 111****1.**

1. χρυσαφί 2. ο βυσσινής 3. ασημί 4. της θαλασσιάς 5. μενεξεδή 6. Η καφετιά, τον πορτοκαλή 7. σταχτιές 8. κανελί 9. Το λαδί 10. στο θαλασσί, το ουρανό

**2.**

1. γ 2. α 3. δ 4. ζ 5. β 6. ε 7. στ

**3.(α)**

(α)

το θαλασσί φόρεμα, του θαλασσιού φορέματος –

τα θαλασσιά φορέματα, των θαλασσιών φορεμάτων

(β)

ο πλατύς ορίζοντας, τον πλατύ ορίζοντα, του πλατιού ορίζοντα –

οι πλατιοί ορίζοντες, τους πλατιούς ορίζοντες, των πλατιών οριζόντων

(γ)

το βαρύ κράνος, του βαριού κράνους – τα βαριά κράνη, των βαριών κρανών

(δ)

η φαρδιά λεωφόρος, τη φαρδιά λεωφόρο, της φαρδιάς λεωφόρου –

οι φαρδιές λεωφόροι, τις φαρδιές λεωφόρους, των φαρδιών λεωφόρων

(ε)

ο σταχτής πίνακας, τον/ του σταχτή πίνακα – οι σταχτιοί πίνακες, τους σταχτιούς πίνακες, των σταχτιών πινάκων

(στ)

η/ την καφετιά φούστα, της καφετιάς φούστας – οι/ τις καφετιές φούστες, των καφετιών φουστών

(β)

1. το πορτοκαλί 2. παχύ 3. Τα φαρδιά 4. Οι μακριές 5. τον θαλασσί 6. τον πλατύ 7. τον βυσσινή 8. τις βαριές 9. Στους σταχτιούς 10. Στις πλατιές

**Σελ. 112****4.**

βυσσινιά, Στο χρυσαφί

**5.**

το θαλασσί, ανοιχτό χρυσαφί, το βυσσινί, σταχτής, το λαδί

**Σελ. 113****1.**

γκρινιάρης, -α, -ικο – πεισματάρης, -α, -ικο – παραπονιάρης, -α, -ικο –

κουτσομπόλης, -α, -ικο – τσιγκούνης, -α, -ικο – χαδιάρης, -α, -ικο – ναζιάρης, -α, -ικο

**2.**

1. πρασινομάτα, κοκκινομάλλα, ναζιάρη 2. παραπονιάρικο, γκρινιάρικο 3. κουτσομπόληδες

4. χρυσοχέρης 5. τεμπέληδες 6. τεμπέλης/ τεμπέλα 7. πεισματάρη 8. τον σγουρομάλλη

9. σαραντάρηδες, τριαντάρηδες 10. γκρινιάρης 11. τσιγκούνη 12. τσιγκούνα 13. χαδιάρης, παιχνιδιάρης

**Σελ. 114****1.**

ο διεθνής κανόνας      οι διεθνείς κανόνες

τον διεθνή κανόνα      τους διεθνείς κανόνες

του διεθνούς κανόνα      των διεθνών κανόνων



**ρήμα (-ω, -εις)**

να σωθείς, να αποκατασταθείς, να αντισταθείς

**Σελ. 118****1.(α)**ξανθός **ξανθιά, ξανθό**ήσυχος **ήσυχη, ήσυχο**γκρινιάρης **γκρινιάρα, γκρινιάρικο**σγουρομάλλης **σγουρομάλλα, σγουρομάλλικο**μακρύς **μακριά, μακρύ**ζωηρός **ζωηρή, ζωηρό**ναζιάρης **ναζιάρα, ναζιάρικο**ντροπαλός **ντροπαλή, ντροπαλό**παιχνιδιάρης **παιχνιδιάρα, παιχνιδιάρικο**κοντός **κοντή, κοντό****2.**

1. Ο Δημήτρης φοράει θαλασσί πουκάμισο και λευκό παντελόνι. 2. Η Ελένη και η Σοφία φοράνε μακριές πορτοκαλιές πουκαμισές. 3. Ο Οράτιος έχει έναν λαδή μάλλινο σκούφο. 4. Εσείς αγοράζετε πολλές μικρές δερμάτινες τσάντες. 5. Θέλω μία φαρδιά γκρίζα φούστα. 6. Η γιαγιά μου φοράει μοντέρνα μακριά φορέματα. 7. Το χρώμα της καινούργιας ζακέτας μου είναι σταχτί. 8. Οι τιράντες του Γιώργου έχουν περίεργο χρώμα. 9. Οι ποδιές στο σχολείο ήταν μακριές, φαρδιές και σκούρες μπλε/ σκούρο μπλε. 10. Εκείνη η κοπέλα φοράει ένα μεγάλο ψάθινο καπέλο.

**Σελ. 119****3.**

1. υγιή 2. τα βαριά 3. τα θαλασσιά 4. αγενής 5. το ιδεώδες 6. τον αφελή 7. τον μακρυμάλλη 8. πλήρη 9. πορτοκαλιές, το πορτοκαλί 10. τεμπέληδες, αμελείς 11. διεθνείς, χρυσά, αργυρά, δημοφιλής 12. των σγουρομάλληδων 13. των γλωσσομαθών 14. την καταρρακτώδη, το ουράνιο 15. επιμελείς, χαμηλούς

**4.**

1. ειλικρινής αγάπη 2. Το παραπονιάρικο παιδί 3. οι διεθνείς παίκτες, φιλικό παιχνίδι, ιταλική ομάδα 4. ελληνικές πόλεις 5. Οι ειλικρινείς φίλες 6. Τα χαμηλά εισοδήματα, τα νέα μέτρα 7. Τα συνεχή λάθη 8. καλούς βαθμούς, επιεικείς καθηγήτριες 9. ασφαλούς οδήγησης 10. της διεθνούς οικονομικής κρίσης 11. φαρδιούς γιακάδες 12. μαγευτικά μέρη, τις μοναδικές εμπειρίες 13. επαρκείς γνώσεις 14. μεγάλα πρόστιμα, ιλλιγγιώδη ταχύτητα 15. κρεμώδη, υπέροχο

**Σελ. 120****5. (α)**

όμορφη, διαφορετικές, τις ελληνικές, διαφορετικά, διαφορετική, διαφορετικοί, επικίνδυνοι, πολλή, πολλή, την επόμενη

**(β)**

την κεντρική, γεμάτοι, τη δυνατή, την καθημερινή, γρήγορη, ξένη, οι ξένοι, όρθια, αμίλητη, ακίνητη, καλοντυμένη, πρώτη, αληθινό, ξένη, η κεντρική, περίεργα, οι χαμογελαστοί, ασφαλείς

**Σελ. 121****ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ****3.**

1. λίγο, καλά 2. ψηλά 3. δυνατά 4. συχνά 5. γρήγορα 6. βιαστικά, σίγουρα 7. καταπληκτικά 8. προσεκτικά 9. ακριβά 10. δίκαια 11. ταχυδρομικώς 12. Κακώς 13. αργά, δυνατά 14. γλυκά 15. σοβαρά

**Σελ. 122****2.**

1. αεροπορικώς 2. σιδηροδρομικώς 3. ακτοπλοϊκώς 4. οδικώς

**3.**

βιαστικά, τελικά, μυστικά, τελικά

**Σελ. 123**

1. βαθύ 2. βαθιά 3. βαθύς 4. μακριά 5. μακριά 6. μακριά 7. μακριές 8. βαριά 9. βαριά  
10. ναζιάρικα 11. τα παιχνιδιάρικα, γλυκά 12. τεμπέλικά, βαριά 13. βαριά 14. τεμπέλα  
15. των παχιών

**Επιρρήματα σε -ως**

1. διαρκώς 2. συνεχώς 3. ακριβώς 4. διεθνώς 5. Ειλικρινά 6. Ευτυχώς 7. Δυστυχώς  
8. μανιωδώς 9. συνεπώς 10. αφελώς

**Σελ. 124**

1. απλά 2. Ευχαρίστως 3. Απλώς 4. εκτάκτως 5. τέλεια 6. Έκτακτα/ Τέλεια 7. αμέσως 8.  
Καλώς 9. άμεσα 10. τελείως 11. καλά 12. ευχάριστα 13. Καλώς 14. ιδιαιτέρως 15.  
τελείως 16. μόνιμα

**Σελ. 125**

1.

1. β 2. α 3. δ 4. δ 5. β 6. γ 7. β 8. α 9. δ 10. α

**Όλα μαζί!**

1.(α)

1. μακριά, παλιό 2. λίγα 3. λίγο 4. ακριβά 5. απλοί 6. γελαστός, τα ευχάριστα 7.  
αεροπορικός, φτηνά 8. ευχαρίστως 9. πιθανές 10. βαριά, αργά 11. παγκοσμίως 12. Ο  
βαρύς, αργά, στο βαθύ 13. του βαριού, αργές 14. σύγχρονες 15. του βαθιού

**Σελ. 126**

(β)

1. πολλά 2. καλές 3. σαφείς 4. μεγάλες, βαθιές 5. σταχτιές, καφετιές 6. των νέων, υψηλές  
7. γρήγορα 8. ευγενικά 9. Οι τέσσερις, στον τέταρτο, την τέταρτη, του μεγάλου, μακριού  
10. πολλοί ξένοι 11. κοντά 12. παιχνιδιάρικα, πολλές 13. ζηλιάρηδες, παράξενοι, αγενείς,  
γκρινιάρες 14. τα βαθιά, στο χαμηλό 15. πολλά κεντρικά, νέα, συνεχές 16. συχνά, μακριά,  
πολύ 17. ειλικρινείς, πιστοί 18. πλατιούς, μεγάλους 19. τη διεθνή 20. τα βαθιά,  
ψυχολογικά

3.

1. λεπτή, υπέροχη, παχιά, έξυπνη, τα μακριά 2. υπέροχο, άσημο, συνεπείς 3.  
καταπληκτικό, μεγάλο, γνωστό, φωτεινά, ωραία, παρόμοιους, (η) πρώτη, παράξενο 4.  
απαίσια, πρωτότυπη, μοντέρνα, ωραίο, ωραία, τα ασημένια, σημαντική 5. καινούργια,  
φοβερό, γκρινιάρηδες, παράξενοι, τα βαθιά, παιδικό

**Σελ. 129****ΟΙ ΒΑΘΜΟΙ ΤΟΥ ΕΠΙΘΕΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΟΣ**

1.

1. τους πιο έξυπνους 2. πιο ψηλή 3. πιο δυνατοί 4. πιο ήσυχες 5. φτηνό 6. ακριβά 7. την  
πιο ψηλή 8.(οι) πιο σπάνιες 9. ο πιο περίεργος 10. τον πιο καλό 11. πιο εύκολη 12.  
δύσκολη 13. πιο εύκολη 14. την εύκολη 15. τον πιο καλό 16. ευγενικοί/ πολύ ευγενικοί  
17. η πιο ευγενική 18. πλούσιοι/ πλούσιος/ πλούσια 19. πιο μεγάλη 20. πιο λίγοι

2.

Η πιο όμορφη, η πιο όμορφη, τα πιο όμορφα, τις πιο όμορφες, το πιο όμορφο

**Σελ. 130**

(α)

1. πιο βαρύς 2. (ο) πιο βαρύς 3. ο πιο βαρύς 4. πιο βαθιά 5. πιο βαθιά 6. τα πιο μακριά  
7. πιο μακρύ 8. μακρύ 9. Στους πλατιούς 10. ο πιο πλατύς 11. πιο φαρδύ 12. οι φαρδιές  
13. πιο βαρύς 14. (η) πιο βαριά

**Σελ. 131**

(β)

1. πιο παιχνιδιάρες 2. τις πιο παιχνιδιάρες 3. πιο γκρινιάρης 4. πιο ζηλιάρα 5. πιο  
παραπονιαρικό 6. ο πιο τεμπέλης 7. φοβισιάρα 8. τη χαδιάρα 9. τα πιο γκρινιάρικα

10. γκρινιάρικα 11. πιο πεισματάρη 12. πεισματάρα, πεισματάρης 13. τεμπέλικο 14. τους σγουρομάλληδες 15. τεμπέληδες, πιο τεμπέληδες

**Σελ. 132**

1. η πιο δημοφιλής 2. πιο πετρώδες 3. (τις) πιο σαφείς 4. στους συνεπείς 5. ειλικρινής 6. πιο αφελή 7. ο πιο αφελής 8. τους αφελείς 9. πιο μαλακό, αφρώδες 10. τις στοιχειώδεις 11. η πιο ακριβής 12. τη συνεπή, (η) πιο επιμελής, ((η) πιο) ακριβής, ((η) πιο)εργατική 13. πιο σαφής 14. Οι (πιο) δημοφιλείς 15. των (πιο) δημοφιλών

**Σελ. 133****1.**

1. α 2. γ 3. β 4. δ (/γ) 5. δ 6. δ 7. β 8. β 9. γ 10. δ

**Σελ. 134****2.**

1. ευκολότερη 2. η ευκολότερη 3. νοστιμότερη 4. Ευγενικότατη, τυχερός 5. δύσκολο/δυσκολότατο 6. τα ωραιότερα 7. φτηνότερο 8. εξυπνότερη/ εξυπνότερος 9. στην ψηλότερη 10. το φτηνότερο 11. οι γρήγορες 12. τις γρηγορότερες 13. Οι παλιόι/ Οι παλιότεροι, ακριβοί/ ακριβότεροι, οι καινούργιοι, φτηνοί, φτηνότεροι 14. της παλιάς 15. Δυνατότερος

**3.**

1. καινούργια 2. εργατικότεροι 3. κοινωνικότατο, ζωηρό 4. η πιο φοβερή (/η φοβερότερη) 5. πιο περίεργη 6. τους πιο μοντέρνους 7. διαφορετικό 8. τις πιο παράξενες 9. την πιο κρύα 10. στενότερη

**Σελ. 135****4.**

1. α 2. γ 3. δ 4. γ 5. δ 6. β 7. β 8. α 9. γ 10. β

**5.**

1. τα χειρότερα 2. τα καλύτερα, το μικρό 3. μεγαλύτερη 4. καλύτερος 5. νόστιμο, Νοστιμότατο 6. μικρότερός, μεγαλύτερος 7. μεγαλύτερα, μικρότερα 8. καλύτερη, πολλά/περισσότερα 9. πολλές/ Στις περισσότερες 10. στα ωραιότερα, αμέτρητες 11. δικαιότερο 12. μικροί/ μικρότεροι, μεγαλύτεροι 13. παλαιότερες 14. τα περισσότερα 15. η δικαιότερη 16. την πιο κρύα 17. του σοβαρού/ του σοβαρότερου 18. τους μεγαλύτερους, αρχαίους 19. οι αδιάκριτοι 20. λιγότερα 21. περισσότερες

**Σελ. 136****7.(α)**

**Η Ήρα:** η πιο σημαντική/ η σημαντικότερη, νόμιμη, η τρίτη, νόμιμο, Η πρώτη, η δεύτερη, πιο παλιός/ παλιότερος/ (πολύ) παλιός, ζηλιάρα, βίαιη, εκδικητική, τις συχνές, σκληρά

**Ο Άρης:** ο πιο άγριος/ ο αγριότερος, ο πιο βίαιος/ ο βιαιότερος, τρομερές, πεζός, άγριο, τραχύ, πλούσιο, πολεμικών, Πολλοί/ Οι πιο πολλοί/ Οι περισσότεροι, πολεμικοί, τη βίαιη, έξυπνη

**Η Εστία:** της οικογενειακής, η μεγαλύτερη/ η πιο μεγάλη, ξεχωριστές, ακίνητη, η οικογενειακή, το θρησκευτικό, της θεϊκής, ιδιαίτερο, προσωπική

**Σελ. 137****(β)**

**Οι καλύτεροι και οι χειρότεροι** γονείς του κόσμου

συνεχώς, ανάλατα, άμυαλη, ξεχασιάρα, γελαστά, κρυφά, της πρώτης, γλυκά, ανάποδα, (την) ανάποδη, κόκκινη, πράσινη, πολλούς, αργά, ο χειρότερος

Ο καλύτερος/ Ο πιο καλός, στην πιο μεγάλη/ στη μεγαλύτερη, τις λίγες/ τις ελάχιστες, τον τελευταίο, λίγα/ πολύ λίγα/ ελάχιστα, το προηγούμενο, αργά, τη χειρότερη, ο καλύτερος/ ο πιο καλός, τη δύσκολη, χριστουγεννιάτικη, σαχλά, επικίνδυνα, τους άνεργους, τις βοήθητες, τα μικρά, μέτρια, γλυκιά, έξυπνη, όμορφη, η καλύτερη/ η πιο καλή

**Σελ. 139**

1. ο παχύτερος 2. (ο) βαθύτερος 3. μακρύτερες, κοντύτερα/ κοντότερα 4. γλυκός/ γλυκύτερος 5. φαρδύτερο 6. βαθιά 7. μακρύτερα 8. ο μακρύτερος, ο βαθύτερος 9. τις βαρύτερες, τις ελαφρύτερες 10. το φαρδύτερο

**Σελ. 140**

**1.**

αφελές → αφελέστερος, -η, -ο  
 επιεικές → επιεικέστερος, -η, -ο  
 σαφές → σαφέστερος, -η, -ο  
 ακριβές → ακριβέστερος, -η, -ο  
 συνεπές → συνεπέστερος, -η, -ο  
 ασφαλές → ασφαλέστερος, -η, -ο  
 υγιές → υγιέστερος, -η, -ο  
 αγενές → αγενέστερος, -η, -ο  
 ευγενές → ευγενέστερος, -η, -ο

**2.**

1. β 2. α 3. β 4. γ 5. δ 6. γ 7. δ 8. α 9. β 10. Γ

**Σελ. 141**

**3.**

1. ασθενέστεροι/ ασθενείς 2. ασφαλείς/ ασφαλέστεροι 3. ο ειλικρινέστερος 4. αγενέστερες 5. δημοφιλέστερα 6. ευφυές/ ευφύεστατο 7. υγιέστερος 8. Συμπαθέστατος 9. τις ακριβείς/ τις ακριβέστατες 10. τους επιμελείς/ τους επιμελέστερους

**Σελ. 142**

**2.**

1. βαριά 2. πιο κοντά/ κοντύτερα 3. υγιεινά/ υγιεινότερα, συχνά/ συχνότερα 4. πιο κρύα 5. τεμπέλικα 6. πιο ναζιάρικα 7. πιο παράξενα 8. πιο βιαστικά 9. υπέροχα 10. διαρκώς 11. Σωστότερα 12. σωστότερα 13. νωρίτερα/ νωρίς, μακρύτερα 14. αργότερα 15. (πιο) γλυκά, άγρια 16. λίγο/ λιγότερο/ ελάχιστα 17. καλά/ καλύτερα/ άριστα 18. Δυνατότερα 19. βαθιά/ βαθύτερα 20. βαθιά/ βαθύτατα 21. επιεικώς/ επιεικέστατα 22. συνεπέστερα 23. χειρότερα 24. ακριβώς

**Σελ. 143**

**1.**

1. Η βαθύτερη, μεγαλύτερη 2. το πολυτελέστερο, απόλυτη, καλύτερη 3. το φτηνότερο/ το πιο φτηνό, ασφαλέστερο/ πιο ασφαλές 4. η διεθνής, τα ανθρώπινα 5. δημοφιλείς 6. ειλικρινέστερη/ πιο ειλικρινής, (πιο) συμπαθητική/ συμπαθητικότερη 7. επιεικέστερη/-ος/ πιο επιεικής 8. επιεικέστεροι/ πιο επιεικείς 9. η δημοφιλέστερη/ η πιο δημοφιλής 10. η σοβαρότερη/ πιο σοβαρή, η συνεπέστερη/ η πιο συνεπής

**2.(α)**

1. γρηγορότερα/ πιο γρήγορα, (τον) καλύτερο 2. δυνατότερος/ πιο δυνατός, υγιέστερος/ πιο υγιής, περισσότερο/ πιο πολύ 3. αφελώς, μεγαλύτερες / πιο μεγάλες 4. ακριβέστατα/ ακριβέστερα, (τους) καλύτερους/ (τους) πιο καλούς 5. άσχημα, αγενείς/ αγενέστατες 6. τις σημαντικότερες/ τις (πιο) σημαντικές, τα τελευταία, τις διεθνείς, στην πληρέστερη/ πιο πλήρη 7. (πιο) σαφείς/ σαφέστερες, ακριβώς 8. μανιωδέστερος/ πιο μανιώδης 9. Σαφώς, τα άδικα 10. περισσότερο/ πιο πολύ, (πιο/ πολύ) συνεπείς/ συνεπέστατοι, (πιο) γρήγορα/ γρηγορότερα

**Σελ. 144**

**(β)**

μικρό, στο νοτιοανατολικό, διαρκείς, εγχώριου, του διεθνούς, διεθνώς, πλούσια, Η σημερινή, η σημαντικότερη/ η πιο σημαντική, του παγκόσμιου, Στην αρχαία, πολλές αθλητικές, Οι διασημότερες/ Οι πιο διάσημες, πολλούς, δεύτερη, πολλά/ περισσότερα/ πιο πολλά, τελικά, σύντομα, ανάλογα



(γ)

καλή, σαχή, νόστιμη, πιο όμορφη/ ομορφότερη, ωραία, μοιραία, ακίνητα, βαθυστόχαστα, μακριά, αργά, αργά / πιο αργά/ αργότερα, αργά, αργά / πιο αργά/ αργότερα, λίγο, αργά, αργά, αργά / πιο αργά/ αργότερα, Σπάνια/ Σπανιότατα, Σπάνια/ Σπανιότατα/ Σπανιότερα, τη βαθιά, το ακαταμάχητο, Συχνά/ Συχνότατα/ Πολύ συχνά, τις κινηματογραφικές

**Σελ. 145**

3.

1. είναι συνεπέστερη από την Φαίη. 2. είναι ζεστότερο από τη θάλασσα. 3. είναι βαθύτερη από τον ποταμό. 4. είναι πιο τεμπέλικα από τα αγόρια. 5. είναι πιο γκρινιάρηδες από τις γυναίκες. 6. είναι πιο δραστήριος από τον Πάνο. 7. είναι φτηνότερα από τις τσάντες. 8. είναι βαρύτεροι από τα τάμπλετ. 9. είναι ειλικρινέστεροι από τις φίλες μου. 10. είναι μακρύτερη από το φόρεμα.

**Σελ. 146**

5.(α)

1. στ 2. η 3. ι 4. ια 5. θ 6. δ 7. ζ 8. β 9. γ 10. ιβ 11. ε 12. α

(γ)

τέλειο, θετική, αρνητική, το ιδανικό, τα σημαντικά/ τα σημαντικότερα/ τα πιο σημαντικά, σημαντικό/ πολύ σημαντικό/ σημαντικότερο, καλά/ άριστα, Βέβαια, καλό, πολλές, επαγγελματικά, σημαντικότερο/ πιο σημαντικό/ το σημαντικό, (το) δυσκολότερο/ (το) πιο δύσκολο, Τελικά

**Σελ. 147**

6.(α)

1. ενθουσιώδεις, θαρραλέοι, δυναμικοί 2. φιλομαθείς, γλυκιές, εργατικές 3. ειλικρινείς, ελκυστικές 4. άστατοι, ευαίσθητοι, πεισματάρες 5. πνευματώδεις, ευγυείς, ετοιμόλογοι, έξυπνες, ανήσυχες, πνευματώδεις 6. ευαίσθητα, ζεστά, φιλικά, καλά, ευγενικά, δυναμικά

**Σελ. 148**

7.

αιώνια, τις θολές, αδιάκοπα, ακατοίκητη, Μακριά, μακριά, οι πιο απομακρυσμένες, παλιές, γλυκιές, τα υγρά, χαρούμενα, μακριά

**Σελ. 149**

8.

ουράνιου, ροδί, πράσινο, φωτεινό, αυστηρός/ αυστηρό, στέρεος/ στέρεο, γκρίζα, γαλάζια, λευκή, πολύτιμη, άσπρη, μαύρη κόκκινο, βαθύ, περισσότερο/ πιο πολύ, διάφανη, διαυγής, ειλικρινής, αμέτρητες, την ψυχολογική, γαλάζια, θαυμάσια

**4. ΑΝΤΩΝΥΜΙΑ****Σελ. 153**

1. αυτούς 2. αυτόν 3. εσάς 4. εμάς 5. αυτή 6. εμένα 7. αυτούς 8. αυτές 9. εσένα 10. εμένα, εσένα 11. αυτά 12. αυτό 13. αυτούς 14. αυτές 15. εσάς

**Σελ. 155****ονομαστική**

1.

1. Αυτές 2. Αυτοί 3. Εσείς 4. Εμείς 5. Αυτό 6. Αυτοί 7. Αυτοί 8. Αυτές 9. Αυτά 10. Αυτά 11. Αυτές 12. Αυτά 13. Αυτοί 14. Αυτές 15. Αυτοί 16. Αυτοί 17. Εμείς

**Πότε χρησιμοποιώ κλιτικά;**

1. (α)

1. (παγωτά) τους φίλους μας 2. τη Μαρία την μπύρα της 3. τις αίθουσες 4. στο παιδί του τα νέα του 5. τα παιδιά του 6. τον αδερφό μου 7. από τον αδερφό μου τη μηχανή του 8. τον άοριστο στους μαθητές 9. (Ιστορία) 10. (κάτι) τον Κώστα 11. τις διακοπές των Χριστουγέννων 12.- 13. τα παιδιά 14. τα παιδιά στη μάνα μου 15. (δώρα) στα παιδιά

**(β)**

1. Τους (τα) κερνάμε. 2. Της την κερνάω. 3. Τις γέμισαν αφίσες. 4. Του τα γράφει. 5. Τα γράφει στο γυμναστήριο. 6. Τον παίρνω από το κινητό. 7. Του την παίρνω. 8. Τους τον διδάσκω. 9. (Την) διδάσκει στο πανεπιστήμιο. 10. Τον ρώτησα κάτι. 11. Τις σκέφτομαι. 12. το ίδιο 13. Τα πηγαίνω στην παιδική χαρά. 14. Της τα αφήνω. 15. Τους (τα) αφήνω.

**Σελ. 156****1.**

1. γ 2. α 3. δ 4. β 5. γ 6. γ 7. α 8. β 9. γ 10. γ

**2.(α)**

1. την 2. το 3. τον 4. τους 5. την 6. το 7. σας 8. τους 9. τα 10. το 11. τους 12. τα 13. τους 14. τα 15. τα 16. τις 17. τις 18. τις 19. την

**Σελ. 157****(β)**

1. Τον 2. την 3. μας 4. Τους 5. τις 6. τους, τους 7. την, την 8. σε 9. Με 10. Τα 11. Σας 12. την 13. τις 14. Τον 15. τους 16. Τα 17. Τα 18. Τη 19. Με 20. Την, με

**(γ)**

1. Τους 2. Τις 3. Τα 4. τους 5. Τους 6. τα 7. Τις

**Σελ. 158****1.**

1. δ 2. γ 3. δ 4. α 5. α 6. γ 7. β 8. β 9. δ 10. γ 11. α 12. δ

**Σελ. 159****3.(α)**

1. του 2. μου 3. σου 4. τους 5. της 6. του 7. της 8. τους 9. της 10. τους 11. μας 12. μας 13. του 14. της 15. τους 16. του 17. σου 18. τους 19. τους 20. μου

**Σελ. 160****(β)**

1. Τους 2. Τους 3. Μου 4. μας 5. τους 6. τους 7. σου 8. σας 9. τους 10. Τους, τους 11. Τους 12. Μας 13. σας 14. της 15. Τους 16. του 17. τους 18. τους 19. μας 20. σου

**Σελ. 161**

1. απέναντί μας 2. δίπλα τους 3. μπροστά τους 4. μπροστά τους 5. απέναντί της 6. μακριά από αυτούς/ αυτές 7. μαζί με αυτή 8. κοντά σε αυτόν/ σε αυτό 9. μαζί με εσένα 10. πίσω από μένα 11. απέναντι από εσάς

**Σελ. 162****1.(α)**

1. γ 2. β 3. γ 4. α 5. β 6. α 7. β 8. α 9. γ 10. δ

**(β)**

1. β 2. δ 3. α 4. δ 5. α 6. β 7. δ

**Σελ. 163****2.**

της, το, την, την, της, το, την, της, την, την, την

**3. (α)**

1. Λέω της φίλης μου αλήθεια. Της λέω αλήθεια.  
 2. Δίνετε του πελάτη την απόδειξη; Του δίνετε την απόδειξη;  
 3. Γράφεις των κυρίων τη διεύθυνση; Τους γράφετε τη διεύθυνση;  
 4. Βάζω του μωρού τα καλτσάκια του. Του βάζω τα καλτσάκια του.  
 5. Παίρνω της κυρίας τις σακούλες. Της παίρνω τις σακούλες.  
 6. Πηγαίνω τα βιβλία των παιδιών. Τους πηγαίνω τα βιβλία.  
 7. Κρατάω μια θέση της Μαρίας. Της κρατάω μια θέση.  
 8. Αγοράζω ψωμί της γιαγιάς μου. Της αγοράζω ψωμί.  
 9. Χαρίζει κάτι της πεθεράς του. Της χαρίζει κάτι.  
 10. Παίρνουμε του συμμαθητή μας στυλό. Του παίρνουμε στυλό.

**(β)**

1. μας τις 2. Της τη 3. Του τη 4. Τους τα 5. Τους τον 6. Σας τη 7. Τους τους 8. Της τη 9. Τους το 10. Του τη 11. Τους το 12. Του τον 13. Τους τα 14. Του τα 15. Της τις 16. Σου το 17. Σου τη 18. Μου τα 19. Σας τους 20. Τους το

**Σελ. 164****4.**

1. τη 2. τον 3. τη 4. σας 5. τα

**5.(α)**

1. Ο διευθυντής δεν του τον δίνει. 2. Σε παρακαλώ, μας τους δίνεις; 3. Θα της τις στέλνουν κάθε μήνα. 4. Δεν μας τους παίρνουν ποτέ. 5. Εγώ δεν τους τα παίρνω. 6. Θα τους καλωσορίσει όλο το νησί. 7. Δεν θα της την πουν ποτέ.

**(β) (ενδεικτικά)**

1. Ο διευθυντής δεν δίνει **στον υπάλληλο τον μισθό**. 2. Σε παρακαλώ, δίνεις **σε εμάς τους φακέλους**; 3. Θα στέλνουν κάθε μήνα **στη φίλη τους τις φωτογραφίες**. 4. Δεν παίρνουν **από εμάς τους αναπτήρες** ποτέ. 5. Εγώ δεν παίρνω **στα παιδιά αυτά τα γλυκά**. 6. Θα καλωσορίσει όλο το νησί **τους νέους καθηγητές**. 7. Δεν θα πουν ποτέ **στη γιαγιά την αλήθεια**.

**6.**

1. Να του την αγοράσεις. 2. Να του την δανείσεις. 3. Να τους τη γνωρίσεις. 4. Να τους τους δώσεις. 5. Να της τις φορέσεις. 6. Να τους τα πεις. 7. Να τους τους πάρεις. 8. Να τους τα δώσεις. 9. Να τους τις κεράσεις. 10. Να μας τις κάνεις.

**Σελ. 165****1.**

1. Αγόρασέ του την. 2. Δάνεισέ του την. 3. Γνώρισέ τους τη. 4. Δώσε τους τους. 5. Φόρεσέ της τες/ τις. 6. Πες τους τα. 7. Πάρε τους τους. 8. Δώσε τους τα. 9. Κέρασέ τους τες/ τις. 10. Κάνε μας τες/ τις. (και προφορικά: Κάν' τες μας.)

**2.**

κλείστ'τα, χόρεψέ μου, χάρισέ μου, χόρεψέ μου, χάρισέ μου, δώσ' μου

**3.**

1. Ανοίξτε το! 2. Κλείστε την! 3. Διάβασέ τες! 4. Πήγαινέ τα! 5. Βάλτε τες! 6. Δώστε του την! 7. Γράψε τους την! 8. Πάρε τους τες! 9. Αγοράστε μου τους! 10. Δώσε του το!

**Σελ. 166****A.**

2. Ο φίλος σου **ή**: Ο φίλος σου είπε 3. τα παιδιά τους **ή**: τα παιδιά τους φωνάζουν

**B.**

**(α)** Με, σου, με, Με, με, με, με, Σου, το, μου, μου, με, σου, το, με, μου, με

**(β)** Σου, μου, μου, Σου

**Σελ. 167**

1. τα 2. τες 3. τοι 4. τες 5. τα 6. τος 7. τους 8. τες 9. τοι 10. το

**Σελ. 168****εμένα με / εμένα μου**

1. γ 2. ζ 3. στ 4. α (/ι) 5. δ 6. β 7. η 8. ε 9. ι (/α) 10. θ

**Όλα μαζί!**

1. Αύριο θα τους τα στείλω. 2. Βάλ' τες στο συρτάρι, σε παρακαλώ. 3. Τους αγόρασαν ένα σπίτι. 4. Μην το ράψεις με κόκκινη κλωστή. 5. Αυτοί μας τον άφησαν. 6. Γιατί δεν θέλετε να σας τον πληρώσουμε εμείς; 7. Τους τους έδωσα όλους. 8. Τους την είπα όλη. 9. Πριν φύγεις, διάβασέ του ένα παραμύθι. 10. Της τις πήραν. 11. Βλέποντάς τον έτσι, αποφάσισαν να μην φύγουν για διακοπές. 12. Διαβάζοντάς τες, τα μαθαίνεις όλα. 13. Του μιλάει για τη νέα του δουλειά. 14. Της τα λέει. 15. Στείλτε τους τα όλα.

**Σελ. 169**

1. αυτούς, εκείνες 2. εκείνα 3. Αυτόν 4. Εκείνες 5. εκείνο 6. Αυτοί, Εκείνες 7. αυτή 8. αυτές 9. Εκείνες, αυτές 10. Αυτοί, εκείνες 11. Αυτή 12. Εκείνοι, αυτοί 13. αυτόν 14. αυτών, εκείνοι

**Σελ. 170**

**(α)**

1. τόσοι 2. τόση 3. τόσον 4. τέτοιο 5. τέτοια 6. Τόσες 7. τέτοιους 8. Τόσα, Τέτοιο 9. τόσο 10. τέτοια 11. τέτοιους 12. τόσοι 13. τέτοια 14. Τέτοια, τέτοια 15. τέτοια 16. τέτοια

**(β)**

1. Τόσο 2. τέτοιο 3. τόσους 4. Τόσα 5. Τέτοια 6. τέτοια 7. Τόσους 8. Τέτοια 9. τόση 10. τόσα (/τέτοια)

**Σελ. 171**

**1.(α)**

1. Ποιος 2. Ποιον/ Ποιους 3. ποιοι/ ποιες 4. ποιος/ ποια 5. ποιον/ ποιους/ ποια/ ποιες 6. ποιοι/ ποιες 7. ποιος/ ποια 8. ποιον/ ποιους 9. ποιον/ ποιους 10. ποιον/ ποιους/ ποιες

**Σελ. 172**

**(β)**

1. Ποια 2. Ποιον 3. Ποιες 4. Ποιοι 5. Ποιους 6. ποιοι 7. ποιοι 8. ποιους 9. Ποιων 10. ποια

**2. (ενδεικτικά)**

2. Ποιες έχει κόρες η Βαλεντίνα; 3. Ποιοι είναι οι γονείς του Παύλου; 4. Ποια έχει μητέρα ο Παύλος; 5. Τίνος γιος είναι ο Παύλος; 6. Ποια είναι η μητέρα του Βλαντιμίρ; 7. Ποιες έχει θείες ο Παύλος; 8. Ποιον έχει αδερφό η Σνεζάνα; 9. Τίνος/ Ποιανής αδερφός είναι ο Βλαντιμίρ; 10. Ποιος είναι ο παππούς του Παύλου;

**Σελ. 173**

**1.**

1. δ 2. η 3. α 4. στ 5. θ 6. γ 7. ι 8. β 9. ζ 10. ε

**2.**

1. Πόσον 2. Πόσους 3. Πόση 4. Πόσο 5. Πόση 6. Πόσους 7. Πόσες 8. Πόσους 9. πόσοι 10. πόσους 11. πόσες 12. πόσες 13. Πόσων 14. Πόσοι 15. Πόσων 16. πόσον 17. πόση 18. Πόσα 19. Πόσες 20. Πόσα 21. Πόσους 22. Πόσοι 23. Πόσο 24. Πόσα 25. πόσα, πόσες  
**Δεν μπορώ να χρησιμοποιήσω την αντωνυμία ποιος στα παραδείγματα: 1, 2, 3, 7, 10, 11, 14, 16, 17, 18, 20, 23**

**Σελ. 174**

**1.**

1. ποιον, Με τον φίλο του. 2. ποιον, Στον φίλο του. 3. ποιον/ ποιους 4. ποιον/ ποιες 5. ποιον/ ποιους 6. ποιον/ ποιους 7. ποιον, Στον φίλο μου 8. ποιες, Στη Μαρί και τη Σιμόν. 9. ποιους, Για εκείνους. 10. ποιον, Από αυτόν στη γωνία. 11. ποιες, Από την Κίνα και τη Ρωσία. 12. ποια, Για τα δικά μας. 13. ποιους, Με αυτούς. 14. ποιο, Με αυτό. 15. ποιους, Σε όλους.

**2.**

1. πόσους, Με πολλούς. 2. πόση, Σε μία. 3. πόσους, Με πέντε. 4. πόσους, Από λίγους. 5. πόσες, Από τρεις. 6. πόσα, Για εφτά. 7. πόσα, Σε τρία. 8. πόσα, Με πολλά! 9. πόσον, Για μερικούς μήνες. 10. πόσες, Σε δύο. 11. πόσα, Από δύο. 12. πόσους, Με 13.

**Στην άσκηση 1: (3,) (4,) 5, 6, 10, 14**

**Στην άσκηση 2: 2, 7, 8, 9, 11(, 12)**

**Σελ. 175**

1. του 2. τους 3. της 4. τους 5. σου, σου 6. του 7. μου 8. μας 9. της 10. τους 11. τους 12. σας 13. της 14. του 15. του

**ο δικός μου**

1. η δική/ δικιά 2. Οι δικοί 3. τα δικά 4. οι δικές, οι δικές 5. Τους δικούς 6. Η δική/ δικιά, τη δική/ δικιά 7. τον δικό 8. στο δικό 9. τον δικό 10. τους δικούς 11. τους δικούς 12. τη δική/ δικιά, δική/ δική 13. Το δικό, το δικό 14. τα δικά, τα δικά 15. στη δική/ δικιά 16. το δικό, Το δικό 17. Το δικό 18. τους δικούς, Τους δικούς 19. τις δικές 20. τους δικούς, τους δικούς 21. τους δικούς 22. των δικών 23. τους δικούς 24. οι δικοί 25. τους δικούς

**Σελ. 176****1.**

1. κανένας(/ κάποιος) 2. κανένας/ κανείς (/κάποιος) 3. κανέναν 4. κάποιους 5. Κάποιοι 6. Κάποιος 7. Κάποιες, κάποιες 8. Κανένας (/ Κανείς) 9. Κάποιος 10. κανένας 11. κάποιον/ κανέναν, κάποιος 12. κανέναν(/ κάποιον) 13. Κάποια 14. καμία 15. Κάποιος

**Σελ. 177****2.**

1. ο ένας, ο άλλος 2. έναν 3. Άλλοι, άλλοι 4. κανέναν άλλον 5. κάποιον άλλον, κανέναν άλλον 6. η μία, η άλλη 7. Κάποιοι, κάποιοι 8. κάποιο άλλο 9. Μια άλλη 10. κανέναν άλλον 11. τους άλλους 12. των άλλων 13. (τις) άλλες 14. άλλες

**Σελ. 178**

1. κάτι 2. τίποτα/ κάτι 3. Κάτι, τίποτα 4. κάτι(/ τίποτα) 5. κάτι 6. κάτι 7. κάτι/ τίποτα 8. τίποτα 9. κάτι 10. τίποτα/ κάτι, τίποτα 11. κάτι/ τίποτα 12. τίποτα 13. τίποτα 14. κάτι 15. κάτι (/τίποτα) 16. κάτι, τίποτα 17. τίποτα 18. τίποτα (/κάτι) 19. κάτι (/τίποτα) 20. Τίποτα 21. κάτι 22. κάτι

**Σελ. 179****1.**

1. γ 2. γ 3. α 4. α 5. γ 6. β 7. γ 8. γ 9. β 10. α 11. β 12. γ 13. β

**Σελ. 180****2.**

μια, τον καθένα, όλοι, Όλα, καθένα, καθένα, ένα, μια, του καθενός

**-δήποτε**

1. ο οποιοσδήποτε 2. οποιαδήποτε 3. οτιδήποτε 4.(Ο) οποιοσδήποτε 5. οτιδήποτε 6. Οτιδήποτε 7. οποιοδήποτε 8. οποιαδήποτε

**Σελ. 181**

1. την ίδια 2. ίδια 3. τα ίδια 4. ίδιοι 5. των ίδιων 6. την ίδια 7. ίδιες 8. ίδιοι 9. το ίδιο 10. του ίδιου 11. τον ίδιο 12. τον ίδιο

**μόνος**

1. μόνη 2. μόνα 3. τα μόνα 4. Μόνος 5. ο μόνος 6. μόνοι/ μόνες 7. μόνοι 8. μόνος 9. μόνη 10. τους μόνους

**Σελ. 182**

1. τον εαυτό 2. στον εαυτό 3. τον εαυτό 4. τον εαυτό 5. τον εαυτό 6. Ο εαυτός 7. τον εαυτό 8. τον εαυτό 9. τον εαυτό 10. τον εαυτό

**Σελ. 183****(α)**

1. Όποιοι(/ Όσοι) 2. Όσες(/ Όποιες) 3. Όσες (/Όποιες) 4. όποια 5. όποιο 6. Όποιοι/ Όσοι 7. Όποιους/ Όσους 8. Όσους (/ Όποιους) 9. Όποιος 10. Όποιο 11. όποιο 12. όποια/ όσα

**(β)**

1. Όποιος 2. Όποιος 3. Όποιος 4. Όσα 5. όποιο 6. Όποιος 7. Όσες 8. Όποιος 9. Όσα 10. Όσα 11. Όση

**Σελ. 184****1.**

1. οι οποίοι 2. ο οποίος 3. των οποίων 4. τις οποίες 5. η οποία 6. τα οποία 7. τους οποίους 8. της οποίας 9. στο οποίο 10. στον οποίο

2.

1. α 2. γ 3. β 4. β 5. δ 6. β 7. γ 8. β 9. β 10. δ

**Σελ. 185**

1.

1. β 2. β 3. γ 4. α 5. δ 6. β 7. δ

2.

1. κάτι/ κάποιου/ μερικοί 2. μερικούς/ αρκετούς, τους δικούς 3. ο εαυτός 4. Μερικά/ Άλλα, άλλα/ μερικά 5. Αυτό το (/ Κάποιο) 6. αυτή την/ κάθε, κάποιες/ μερικές 7. Κάποιο 8. όλα τα 9. Όλοι οι, στον εαυτό, μερικές 10. Το δικό, το δικό 11. μερικές/ όλες τις 12. άλλο

**Σελ. 186**

1.

Αντωνυμίες: ποιος, μου, την (κυνηγά), την (ξεμοναχιάσει, μ' (έχουν πιάσει), κάποιον, αυτός Άρθρα: τη (ζωή μου), στη (νύχτα), στα (δίχτυα), στον (κόσμο), στου (κόσμου), τα (στενά)

2.

1. γ 2. α 3. α 4. δ 5. α 6. γ 7. γ 8. α 9. β 10. γ 11. γ 12. δ 13. δ 14. α 15. β

**Σελ. 187**

3.(α)

1. ο οποίος 2. η οποία, όποιος 3. ποια, την οποία 4. Όποιες 5. οι οποίοι 6. Ό,τι 7. ποιος, την οποία 8. Όποιων 9. η οποία 10. Όποιος

(β)

1. όλους τους 2. όποιον 3. Μερικά/ Άλλα, μερικά/ άλλα 4. όλοι(/ μερικοί) 5. Όποιοι/ Όσοι 6. όσα 7. όσα (/όποια) 8. Μερικά, άλλα 9. οι οποίοι 10. Όλος ο 11. Άλλες 12. Μερικοί/ Άλλοι, μερικοί/ άλλοι 13. τον οποίο 14. άλλο 15. Όσες 16. μερικούς 17. όποιον 18. άλλη 19. Όποιος 20. Όσοι/ Όποιοι, όλες τις, όση

4.

1. αυτόν 2. ποιον δανείστηκες αυτή τη μηχανή 3. του οποίου ο πατέρας δουλεύει στην τράπεζα 4. ίδια η μητέρα της 5. τόση δουλειά 6. που νομίζουν ότι θα νικήσει ο Ολυμπιακός κάνουν λάθος 7. για τον εαυτό της 8. μόνη της 9. σου πούλησε αυτόν τον πίνακα 10. Μερικοί πιγκουίνοι, από τους άλλους 11. Ποιοι, (οι) φίλοι σου

**Σελ. 188**

5.(α)

1. όλες τις, όλες τις, τα, άλλες τόσες, όλη η, άλλους, μόνος, το, τον, μερικές, άλλων, κάποιου, όλων των, τέτοια, Μερικές, κάποια, εκείνα των, Κάποιες, Αυτό το, Το ίδιο, την, Τον, τους άλλους

**Σελ. 189**

6.

αυτή, της, όσα, Ό,τι, όλη, που, που, Σ', όσα, μου, όσα, σου, σου, πόσο σ', Σου, μου, μου, αυτή, εσένα, με, όλοι, με, εσύ, με, με, πόσο, σου, ό,τι, σ'το (=σου το)

## 5. ΡΗΜΑ

**Σελ. 194**

1.

1. δ 2. ε 3. γ 4. β 5. α 6. γ

2.

1. Τα βιβλία είναι εδώ. 2. Εμείς είμαστε από τον Ισημερινό. 3. Είσαι κάθε μέρα στο γραφείο; 4. Αύριο θα είμαι στο σπίτι όλη μέρα. 5. Θα είστε/ Θα είσατε τη Δευτέρα στο μάθημα; 6. Ήμουν στην Κρήτη τον Αύγουστο. 7. Πού ήσατε/ ήσασαν το Σαββατοκύριακο; 8. Πέρσι δεν ήσουν σε αυτή την τάξη. 9. Από πού ήταν η φίλη σου; 10. Χτες δεν ήμουν εγώ στο μάθημα και σήμερα δεν είναι αυτή.

3.

1. είναι 2. είσαι 3. ήταν 4. ήμασταν 5. θα είσαι, Θα είμαστε 6. ήταν 7. ήταν 8. είμαστε 9. ήμασταν, ήσουν 10. είστε/ είσαστε, είμαι, είναι

Σελ. 195

1.

<b>πριν</b> <b>ΠΑΡΕΛΘΟΝ</b>	<b>τώρα</b> <b>ΠΑΡΟΝ</b>	<b>μετά</b> <b>ΜΕΛΛΟΝ</b>
-α, -ες, -ε -αμε, -ατε, -αν	-ω, -εις, -ει -ουμε, -ετε, -ουν	θα -ω, θα -εις, θα -ει θα -ουμε, θα -ετε, θα -ουν

2.

- |           |              |               |
|-----------|--------------|---------------|
| 1. έχεις  | 7. θα έχουμε | 13. έχουμε    |
| 2. είχες  | 8. είχαμε    | 14. είχαμε    |
| 3. έχετε  | 9. είχε      | 15. θα έχουμε |
| 4. είχατε | 10. έχει     | 16. έχουμε    |
| 5. έχουν  | 11. θα έχει  | 17. έχετε     |
| 6. είχαν  | 12. θα έχουν | 18. έχεις     |

3.

1. (θα) έχουν 2. είχαν 3. είχαμε 4. (θα) έχουμε 5. έχεις 6. (θα) έχετε 7. είχαν 8. έχετε/ είχατε/ θα έχετε 9. Είχατε 10. Έχει/ Είχε/ Θα έχει, έχω/ είχα/ θα έχω 11. έχει 12. έχει 13. είχες 14. (θα) έχουν/ είχαν 15. έχει/ είχε

Σελ. 197

1.

1. αρέσει 2. αρέσουν/ άρεσαν 3. αρέσει/ άρεσε 4. αρέσουν/ άρεσαν 5. άρεσε 6. αρέσει 7. αρέσει/ άρεσε 8. αρέσουν/ άρεσαν 9. αρέσουν/ άρεσαν 10. αρέσουν

2.

1. Του αδερφού 2. Στους άντρες 3. Της Μαργαρίτας 4. Στη φίλη μου 5. Του Αλέξανδρου 6. Στη Βίκη 7. Του Θανάση 8. στη μητέρα/ της μητέρας 9. στα κορίτσια/ των κοριτσιών 10. στις γυναίκες/ των γυναικών

Σελ. 198

1.

1. σου χρειάζεται 2. Της λείπουν 3. σου πάει 4. σου φταίω 5. σου ταιριάζει 6. μου χρειάζεται 7. τους κάνουν 8. της κάνει 9. σας πάει 10. του κάνουν 11. τους φταίνει 12. μου λείπει

Σελ. 200

1.

1. α 2. α 3. δ 4. β 5. γ 6. β 7. β 8. γ 9. δ 10. δ 11. ε 12. στ 13. ζ 14. στ 15. ζ

Σελ. 201

3.

1. δ 2. ζ 3. στ 4. β 5. α 6. η 7. γ 8. ε

Σελ. 202

4.

1. γ 2. α 3. ε 4. ι 5. β 6. δ 7. στ 8. θ 9. ζ 10. η

<b>ΣΤΗΛΗ Α : ΡΗΜΑ + τον/ τους, την/ τις</b>	<b>ΣΤΗΛΗ Β : ΡΗΜΑ /+ (πώς) / (πού) /</b>
ντύνει ( ντύνω)	ντύνεται (ντύνομαι)
βάφουν (βάφω)	βάφεται (βάφομαι)
τρώνε (τρώω)	τρώγεται (τρώγομαι)
πλένει (πλένω)	πλένεται (πλένομαι)
γράφουμε (γράφω)	γράφομαι

**Σελ. 203****1.(α)**

1. παίρνεις 2. μαγειρεύει 3. ετοιμάζουμε, κάνετε 4. χάνεις 5. φτιάχνουν 6. κοστίζουν 7. ταιριάζουν 8. αλλάζει 9. καταλαβαίνετε 10. ξέρει, μένει

**(β)**

1. πεινάνε, διψάνε 2. ξυπνάτε 3. περνάμε 4. συναντάει 5. γελάμε 6. κρατάνε 7. μετράει 8. πετάς 9. κρατάει 10. φοράμε, φοράνε 11. μετράει, χωράνε

**Σελ. 204****(γ)**

1. εξηγούν 2. Χρησιμοποιούμε 3. κατοικούμε 4. οδηγούν 5. ευχαριστούν 6. εξηγείτε 7. τηλεφωνείτε 8. ευχαριστούμε 9. ζουν, ζείτε 10. τηλεφωνεί, τηλεφωνεί 11. μπορείτε, Προσπαθούμε 12. χρησιμοποιείς, λειτουργεί

**Όλα μαζί!**

1. κλείνουμε 2. μαθαίνει, μαθαίνετε 3. αρχίζετε 4. δείχνουν 5. νομίζω, φωνάζει 6. περνάνε 7. βοηθάς 8. καλείτε 9. οδηγεί, προσέχει 10. τηλεφωνούμε, λειτουργεί 11. Κατοικείτε 12. αργούν, ενοχλούν, μπαίνουν 13. χρησιμοποιείτε, ξέρετε 14. ρωτάει, απαντάτε 15. συζητάει

**1.**

λέω	φταίω	τρώω	καίω	κλαίω	ακούω	πάω
λες	φταις	τρως	καις	κλαις	ακούς	πας
λέει	φταίει	τρώει	καίει	κλαίει	ακούει	πάει
λέμε	φταίμε	τρώμε	καίμε	κλαίμε	ακούμε	πάμε
λέτε	φταίτε	τρώτε	καίτε	κλαίτε	ακούτε	πάτε
λένε	φταίνε	τρώνε	καίνε	κλαίνε	ακούνε	πάνε

**Σελ. 205****2.**

-ω	-άω	‘λέω’
φεύγουνε, ξέρει	χαμογελάει, μιλάει, ξυπνάνε, γυρνάνε, διψάνε, γελάει	λένε, ακούει, πάνε

**4.**

1. πάνε 2. κλαις, φταις 3. καίω, τρώμε 4. Λέει 5. τρώω, τρως 6. καις 7. κλαίνε 8. καίει 9. πάμε 10. φταίμε 11. κλαίνε, φταίνε 12. τρώνε, ακούνε, λέει

**Σελ. 206****1.**

1. οδηγείς, μιλάς 2. πεινάτε, θέλετε 3. γράφετε, χρησιμοποιείτε 4. προσκαλούν, ξυπνάμε 5. πονάει, παίρνει 6. ταξιδεύεις, προτιμάς 7. ξυπνάνε, πίνουν, τρώνε, φεύγουν 8. ξέρεις, βγαίνει, ζεις 9. προτιμάτε, οδηγείτε 10. συναντάμε, περιμένουμε 11. καλούμε, Βλέπουμε, συζητάμε, ακούμε, παίζουμε, Παραγγέλνουμε, περνάμε 12. κρυώνει, φοράει, αρέσει, προτιμάει, αντέχει, αρέσουν

**Σελ. 207****3.(α)**

1. Τι δεν φοράει ποτέ η Αλένα; 2. Τι δεν τις αρέσει; 3. Τι φοράει πάντα; 4. Τι βάζει στους γάμους ή στις γιορτές; 5. Τι δεν μπορεί να φοράει όλες τις ώρες; 6. Τι φοράνε στη Λευκορωσία τον χειμώνα; 7. Πότε ντύνουν τους σκύλους τους οι άνθρωποι στη Λευκορωσία;

**1.(α)**

1. σκέφτονται 2. φαντάζεσαι 3. ενδιαφέρεται 4. ερχόμαστε 5. σκέφτεσαι 6. κουραζόμαστε, καθόμαστε, ξεκουραζόμαστε 7. ενδιαφέρεσαι 8. παντρεύεστε 9. Ονειρεύονται 10. Σκεφτόμαστε



**Σελ. 208****2.**

(α) Η μητέρα πλένει το μωρό. (β) Η μητέρα πλένεται. (γ) Ο πατέρας σκουπίζει το μωρό. (δ) Ο πατέρας σκουπίζεται. (ε) Αυτός σκουπίζει.

**3.(α)**

χτενίζω	χτενίζομαι	χτενίζουμε	χτενιζόμαστε	χτενίζει	χτενίζεται	χτενίζετε	χτενίζεστε
λύνω	λύνομαι	λύνουμε	λυνόμαστε	λύνει	λύνεται	λύνετε	λύνεστε
γράφω	γράφομαι	γράφουμε	γραφόμαστε	γράφει	γράφεται	γράφετε	γράφεστε
ντύνω	ντύνομαι	ντύνουμε	ντυνόμαστε	ντύνει	ντύνεται	ντύνετε	ντύνεστε
πλένω	πλένομαι	πλένουμε	πλενόμαστε	πλένει	πλένεται	πλένετε	πλένεστε
ετοιμάζω	ετοιμάζομαι	ετοιμάζουμε	ετοιμαζόμαστε	ετοιμάζει	ετοιμάζεται	ετοιμάζετε	ετοιμάζεστε
σκουπίζω	σκουπίζομαι	σκουπίζουμε	σκουπιζόμαστε	σκουπίζει	σκουπίζεται	σκουπίζετε	σκουπίζεστε
πίνω	πίνομαι	πίνουμε	(πινόμαστε)	πίνει	πίνεται	πίνετε	(πίνεστε)

**(β)**

λύνεται, γίνεται, πίνεται, γίνεται, σβήνεται, γίνεται

**Σελ. 209****4.(α)**

1. αγαπιούνται 2. φαίνονται, κρατιόμαστε 3. βαριέστε/ βαριόσατε 4. συναντιούνται (/συναντιόνται) 5. έρχεσαι, βαριέσαι 6. συναντιέσαι 7. Κρατιούνται (/κρατιόνται) 8. φοριούνται 9. ευχαριστιέται 10. ευχαριστιέσαι

**(β)**

1. ασχολείται 2. περιποιούνται 3. ασχολείστε, Εργαζόμαστε/ Εργάζομαι 4. προπονείται 5. ασχολείσαι 6. Περιποιούμαστε 7. αρνούνται 8. αρνείστε 9. περιποιείσαι 10. μιμείστε

**5.**

Η Μαρία και ο Γιάννης ασχολούνται με τα παιδιά τους. Η Σοφία και ο Πάνος γυμνάζονται. Η Ελένη περιποιείται τα λουλούδια της. Η Λία και ο Αλέκος συναντιούνται με τους φίλους τους. Ο Γιώργος και ο Δημήτρης προπονούνται με την ομάδα τους. Ο Φίλιππος κάθεται και βλέπει τηλεόραση. Ο Θωμάς ξεκουράζεται στην πολυθρόνα του. Η Χαρά επισκέπτεται συγγενείς και φίλους.

**Σελ. 210****1.(α)**

ετοιμάζομαι, ετοιμάζω, Ξυρίζομαι, λούζομαι, ντύνομαι, ντύνω, χτενίζω, λούζω, λούζει, χτενίζει, κουρεύει, Κουρεύομαι

**(β)**

ντύνονται, φοράνε, ντύνονται, φοράνε, φοράνε, ντύνονται, ντύνονται

**Προσοχή!**

1. (α) δανείζει (β) δανείζομαι 2.(α) συμβουλευόμαστε (β) συμβουλεύομαι 3.(α) Διδάσκω (β) Διδασκόμαστε 4.(α) Ευχαριστώ (β) ευχαριστιόμαστε 5.(α) παντρεύουν (β) παντρεύεται 6.(α) μοιραζόμαστε (β) μοιράζει 7.(α)πληροφορώ (β) πληροφορούμαστε

**Σελ. 211****1.**

1. θυμούνται 2. Φοβάσαι/ Φοβόσαατε 3. θυμούνται 4. κοιμούνται 5. φοβάται 6. λυπούνται 7. θυμάται 8. Λυπόμαστε 9. Κοιμόμαστε 10. θυμάστε/ θυμόσατε 11. φοβούνται

**Σελ. 212****1.(α)**

1. φοβούνται, κυνηγάνε 2. έρχεται 3. κάθονται, διαβάζουν 4. ακούνε, τρώνε, μιλάνε 5. ξυπνάτε, Ξυπνάμε, σηκωνόμαστε, πλενόμαστε, πίνουμε, φεύγουμε 6. χρειάζεστε/ χρειάζοσαστε, ευχαριστούμε, θέλουμε 7. μπορείτε, θέλετε 8. οδηγούν, μιλάνε, κοιτάζουν, τρέχουν 9. κάνεις, κουράζεσαι 10. σκέφτεται, λυπάται 11. Προτιμάτε, πηγαίνετε 12. ασχολείται, Εργάζεται, σπουδάζει 13. θυμόμαστε, αποφασίζουμε 14. κοιμάται, ξυπνάει,

δουλεύει, Κουράζεται, έχει 15. γυμναζόμαστε, προσέχουμε, τρώμε, αποφεύγουμε, προτιμάμε

**(β)**

1. ταξιδεύει, προτιμάει, νοικιάζουν, αρέσουν, πηγαίνουν, κοιμούνται, ανάβουν, τραγουδάνε, λένε, γελάνε 2. ενοχλώ/ ενοχλούμε, χρειάζομαι/ χρειαζόμαστε, δουλεύει, έχουμε, Μπορούμε, Μπορείτε, τελειώνουμε, γράφουμε 3. βοηθάει, καλεί, ετοιμάζεται, ψωνίζουν, μαγειρεύουν, ετοιμάζουν, ξυπνάνε, κάθονται, ξεχνάνε, θυμούνται, ντύνονται, χτενίζονται, περιμένουν, Κουράζονται, περνάνε, τρώνε, πίνουν, χορεύουν, κοιμούνται, ξεκουράζονται

**Σελ. 215**

**1.**

Θα καπνίσω	Θα αντέξω	Θα δουλέψω
θα τελειώσω	θα πλέξω	θα επιτρέψω
θα θυμώσω	θα διδάξω	θα λάμψω
θα κλείσω	θα διαλέξω	θα ανάψω
θα πιάσω	θα πνίξω	θα κλέψω
θα πείσω	θα σφίξω	θα στρίψω
θα πλάσω	θα φέξω	θα σκύψω
θα συνεχίσω	θα δείξω	θα κρύψω
θα αρχίσω	θα ρίξω	θα στύψω
θα σκουπίσω	θα σπρώξω	θα θάψω
θα κερδίσω	θα στριμώξω	θα κόψω
θα νοικιάσω	θα φτιάξω	θα γράψω
θα διαβάσω	θα ψάξω	θα στρέψω
θα ετοιμάσω	θα βήξω	θα αλείψω
θα εξετάσω	θα τρέξω	θα γλείψω
θα λούσω	θα παίξω	θα ταξιδέψω
θα εκπαιδεύσω	θα αλλάξω	θα ζηλέψω
θα βραβεύσω	θα κοιτάξω	θα παντρέψω
θα απογοητεύσω	θα ταιριάξω	θα απαγορέψω (θα απαγορεύσω)
θα σταθμεύσω	θα τρομάξω	θα ξοδέψω
	θα φωνάξω	θα χορέψω
	θα αγγίξω	θα κουρέψω
	θα σφυρίξω	

**2.**

1. θα λείψει κανείς. 2. θα ξοδέψουμε όλα μας τα χρήματα. 3. Θα τα πιστέψουν όλα. 4. θα εξετάσει. 5. θα βρέξει 6. θα θυμώσετε 7. Θα διώξουμε 8. θα νιώσουν 9. Θα σπρώξουμε, θα ανοίξει 10. θα ανακαλύψουμε 11. Θα αρχίσω 12. Θα ράψεις 13. θα στύψω 14. θα διαλέξουμε 15. θα ψάξουν

**Σελ. 216**

**3.**

1. θα μαγειρέψει, Θα φτιάξει 2. θα χαμηλώσετε 3. θα καπνίσεις 4. θα δείξω 5. θα λείψει 6. θα μπλέξεις 7. θα αλλάξω 8. θα δανείσουν 9. θα ταξιδέψουν 10. θα ζηλέψει 11. θα χορέψουμε, θα χορέψετε 12. θα τρέξω/ θα τρέξει/ θα τρέξουν/ ... 13. θα ψάξεις 14. θα σφυρίξει 15. θα κερδίσουν 16. θα πιστέψεις 17. θα τρομάξεις 18. Θα φτιάξετε 19. θα φτάσουμε, θα πιάσουμε 20. Θα διαλέξω, Θα αποφασίσω

**Σελ. 217**

**1.**

1. Θα μάθουν/ Θα μάθουμε/ Θα μάθετε 2. θα δούμε 3. θα πάρει 4. Θα βάλω 5. θα ξέρουμε 6. θα πλύνεις 7. θα παχύνετε 8. θα μείνουμε 9. Θα πέσετε 10. θα στείλουν

11. Θα κάψω 12. Θα προτείνω 13. Θα φαρδύνω, θα στενέψω 14. Θα φάμε, θα πιούμε, θα πάμε 15. Θα πεθάνουμε 16. Θα ζεστάνεις, θα φέρω 17. Θα ανεβούμε/ θα ανέβουμε, θα κατεβούμε/ θα κατέβουμε 18. Θα καταλάβουμε 19. Θα πάθεις 20. Θα υπάρξει

**Σελ. 218**

1.

θα -ήσω	θα -άσω	θα -έσω
θα βοηθήσω	θα γελάσω	θα φορέσω
θα ζητήσω	θα διψάσω	θα χωρέσω
θα κρατήσω	θα κρεμάσω	θα βαρέσω
θα μιλήσω	θα πεινάσω	θα πονέσω
θα ρωτήσω	θα σχολάσω	θα μπορέσω
θα σταματήσω	θα χαλάσω	θα καλέσω
θα τραγουδήσω	θα σπάσω	θα επαινέσω
θα φιλήσω	θα χαμογελάσω	θα συγχωρέσω
θα ακολουθήσω	θα γεράσω	θα διαιρέσω
θα ενοχλήσω	θα κεράσω	θα εξαιρέσω
θα εξηγήσω	θα ξεχάσω	θα αποτελέσω
θα ζήσω	θα περάσω	θα παρακαλέσω
θα οδηγήσω		θα αφαιρέσω
θα προτιμήσω		θα εκτελέσω
θα τηλεφωνήσω		

θα -ήξω	θα -άξω
θα πηδήξω	θα πετάξω
θα φυσήξω	θα φυλάξω
θα βουτήξω	
θα βροντήξω	
θα χυμήξω	
θα ρουφήξω	

**Σελ. 219**

2.(α)

1. Θα πεινάσουν 2. Θα φυσήξει 3. Θα φορέσετε 4. Θα χαλάσει 5. Θα σχολάσουμε 6. Θα χωρέσουν 7. Θα κρατήσουμε 8. Θα σπάσει 9. Θα πηδήξει 10. Θα φυλάξεις 11. Θα πετάξουμε, Θα κρατήσουμε 12. Θα ρουφήξει 13. Θα φιλήσω 14. Θα τραγουδήσουμε, θα γλεντήσουμε

(β)

1. Θα αργήσω 2. Θα οδηγήσεις 3. Θα παρακαλέσω 4. Θα συγχωρέσετε 5. Θα συγχωρέσουν 6. Θα εκτελέσουμε 7. Θα καλέσει 8. Θα εξηγήσετε 9. Θα προπονήσει 10. Θα μπορέσω 11. Θα ευχαριστήσουμε 12. Θα αργήσετε/ θα αργήσουμε 13. Θα τηλεφωνήσετε 14. Θα οδηγήσουν

**Σελ. 220**

1.

1. Θα μείνουμε, θα ρίξουμε, θα απολαύσουμε, θα φάμε, θα πάμε 2. Θα ανακαλύψει, θα ανέβει/ θα ανεβεί, θα κατασκηνώσει, θα ζήσει 3. Θα οργανώσουν, Θα προτείνουν, Θα αγοράσουν, θα ψάξουν, θα ζητήσουν 4. Θα μείνουμε, θα κολυμπήσουμε, θα φάμε, θα πάμε, θα πάμε, θα βουτήξουμε, θα περάσουμε, θα γυρίσουμε, θα εξερευνήσουμε, θα φάμε, θα πιούμε, θα τραγουδήσουμε, θα χορέψουμε, θα περάσουμε

Σελ. 221

1.(α)

-εύομαι → θα -ευτώ	-βομαι, -φομαι → θα -φτώ
θα απαγορευτώ	θα αλειφτώ
θα απογοητευτώ	θα βαφτώ
θα βραβευτώ	θα γραφτώ
θα γιατρευτώ	θα θαφτώ
θα γοητευτώ	θα κλεφτώ
θα δημοσιευτώ	θα κρυφτώ
θα εκπαιδευτώ	θα ραφτώ
θα κουρευτώ	
θα μαγειρευτώ	
θα μαγευτώ	
θα μαζευτώ	
θα φυτευτώ	

θα -σω → θα -θώ -στώ	θα -ξω → θα -χτώ
θα δεθώ	θα αλλαχτώ
θα λυθώ	θα αρπαχτώ
θα σωθώ	θα διαλεχτώ
θα χαθώ	θα διωχτώ
θα ψηθώ	θα ελεχτώ
θα ντυθώ	θα εξελιχτώ
θα πληρωθώ	θα κοιταχτώ
θα αγοραστώ	θα μπλεχτώ
θα γυριστώ	θα πλεχτώ
θα εξεταστώ	θα ριχτώ
θα ετοιμαστώ	θα στηριχτώ
θα καθαριστώ	θα στριμωχτώ
θα κλειστώ	θα σφιχτώ
θα λουστώ	θα σφυριχτώ
θα νοικιαστώ	θα ταραχτώ
θα πειστώ	θα τρανταχτώ
θα πιαστώ	θα τυλιχτώ
θα πιεστώ	θα φτιαχτώ
θα σβηστώ	θα ψαχτώ
θα σκουπιστώ	
θα συνεχιστώ	
θα χτενιστώ	
θα χτιστώ	

(β)

βιάζομαι → θα βιαστώ	σκέφτομαι → θα σκεφτώ
θα εργαστώ	θα επισκεφτώ
θα μεταχειριστώ	ονειρεύομαι → θα ονειρευτώ
θα φανταστώ	θα ερωτευτώ
θα φτερνιστώ	δέχομαι → θα δεχτώ
θα χρειαστώ	θα ανεχτώ

**Σελ. 222****2.**

1. θα παντρευτεί 2. θα εργαστεί 3. θα σκεφτεί 4. θα λυθεί 5. θα διδαχτούν 6. θα πειστώ 7. θα δεχτεί 8. θα εκμεταλλευτούν 9. θα πιαστώ 10. θα χτιστούν 11. θα τυλιχτεί 12. θα φωτιστεί 13. θα ψηθούν, θα ετοιμαστούν 14. θα κουρευτεί, θα χτενιστεί 15. θα απογοητευτούμε 16. θα πληρωθείτε/ Θα πληρωθούμε/ Θα πληρωθούν 17. θα μπλεχτεί, θα χαθεί 18. θα κρυφτεί 19. θα εξεταστεί, θα ενημερωθείτε 20. θα δημοσιευτεί 21. θα ανεχτούμε 22. χρειαστείτε 23. θα επισκεφτούν 24. θα οργανωθούμε, θα καθαριστούν, θα σκουπιστούν, θα κοπούν, θα ετοιμαστούν, θα φτιαχτούν, θα μαγειρευτούν, θα τηγανιστούν, θα ψηθούν, θα σεβριριστούν 25. Θα χρειαστούμε, θα αγοραστούν, θα καταγραφούν, θα τυλιχτούν, θα μοιραστούν, θα υποδεχτούμε, θα κοιμηθούν, θα χρειαστούν, Θα σκεφτούμε

**Σελ. 223****1.**

θα κοιμηθώ, θα κοιμηθείς, θα κοιμηθεί, θα κοιμηθούμε, θα κοιμηθείτε, θα κοιμηθούν(ε)
θα λυπηθώ, θα λυπηθείς, θα λυπηθεί, θα λυπηθούμε, θα λυπηθείτε, θα λυπηθούν(ε)
θα φοβηθώ, θα φοβηθείς, θα φοβηθεί, θα φοβηθούμε, θα φοβηθείτε, θα φοβηθούν(ε)

**2.**

1. θα θυμηθείς 2. θα θυμηθεί 3. Θα κοιμηθείτε 4. Θα λυπηθούν 5. θα λυπηθούμε 6. θα κοιμηθείτε, θα κοιμηθούμε 7. θα φοβηθώ 8. θα φοβηθούν 9. θα φοβηθεί 10. Θα θυμηθείτε, θα κοιμηθώ

**Σελ. 224****1.**

1. θα στενοχωρηθώ 2. θα μιληθώ 3. θα κρατηθώ 4. θα φορεθώ 5. θα νικηθώ 6. θα βοηθηθώ 7. θα κουνηθώ 8. θα βαρεθώ 9. θα πουληθώ 10. θα φιληθώ 11. θα συζητηθώ 12. θα κρεμαστώ 13. θα χτυπηθώ 14. θα χασμουρηθώ 15. θα αναρωτηθώ

**2.**

1. θα βαρεθούμε 2. θα συναντηθούν, θα αγαπηθούν 3. θα αναρωτηθούν 4. θα κουνηθείς 5. θα τρυπηθείς 6. θα πεταχτείς 7. θα παραπονεθούμε 8. θα βοηθηθείτε 9. θα τραβηχτούν 10. θα πουληθεί 11. θα στενοχωρηθείς 12. θα μετρηθούν 13. θα νικηθούμε 14. θα τραγουδηθούν 15. θα χασμουρηθείτε

**Σελ. 225****1.**

1. θα οδηγηθώ 2. θα αθληθώ 3. θα χρησιμοποιηθώ 4. θα δικαιολογηθώ 5. θα περιποιηθώ 6. θα εξηγηθώ 7. θα κατοικηθώ 8. θα πληροφορηθώ 9. θα μιμηθώ 10. θα εκδικηθώ

**2.**

1. θα δημιουργηθούν 2. Θα ειδοποιηθείτε 3. θα τακτοποιηθείτε 4. Θα αρνηθούν 5. θα ασχοληθείτε 6. θα περιποιηθούν 7. θα εξυπηρετηθούμε 8. θα διηγηθούν 9. θα αρκεστώ/ θα αρκεστείτε 10. θα συγκινηθείς 11. θα εξαιρεθεί 12. θα ικανοποιηθούν 13. θα διηγηθείτε 14. θα συνεννοηθούμε 15. θα δικαιολογηθούμε

**Σελ. 226**

1. θα αισθανθείτε 2. θα γίνουν 3. Θα καταστραφούν 4. θα καείτε 5. Θα βραχείς 6. Θα πλυθεί 7. θα φαγωθεί 8. Θα υποσχεθείτε 9. θα παρθούν 10. θα σταλούν/ θα σταλούν 11. θα μολυνθεί 12. θα προταθούν 13. θα δοθούν 14. Θα κληθώ 15. θα ζεσταθείτε 16. θα ιδωθούμε/ θα ιδωθείτε 17. θα λεχθούν/ θα ειπωθούν 18. θα αυξηθούν 19. θα καούν 20. θα πιαστείτε 21. θα ξεχαστείτε 22. θα περαστούν, θα δοθούν 23. θα κληθούν 24. θα ντραπεί

**Ενεργητική ή Παθητική;****1.(α)**

θα χρειαστώ, θα συναντηθώ, θα συνεργαστούμε, θα ενημερωθούμε, θα πάω, θα κουρευτώ, θα χτενιστώ, θα στείλεις, θα αυτοκαταστραφεί

**Σελ. 227****2.(α)**

1. Θα συναντηθεί 2. Θα κρυφτείτε, θα ψάξουμε 3. Θα πληρωθείτε, θα πληρώσετε 4. Θα περάσει, θα ξεχαστούν 5. Θα βαφτούν, θα κρεμαστούν 6. Θα φορέσεις 7. Θα ταλαιπωρηθείτε 8. Θα χαιρετηθούν, θα φιληθούν 9. Θα απαντηθεί 10. Θα λυθούν, θα ξεπεραστούν, θα διορθωθούν 11. Θα φτιαχτεί 12. Θα φτιάξω

**(β)**

Θα χρειαστείτε, Θα σηκωθείτε, Θα φάτε, Θα πιείτε, Θα ντυθείτε, Θα περπατήσετε, Θα συναντηθείτε, Θα χρειαστείτε, Θα οδηγήσετε, Θα παρκάρετε, Θα συμφωνήσετε, Θα μετακινηθείτε, Θα εξυπηρετήσουν, Θα ευχαριστηθείτε, Θα καταλάβετε, Θα χαλαρώσετε, Θα ξαπλώσετε, Θα ξεχάσετε, Θα αγαπήσετε, Θα αισθανθείτε, Θα απολαύσετε, Θα φωτίσει

**Σελ. 228****(γ)**

1. Θα παρουσιαστεί, θα δοθούν 2. Θα παρουσιάσει, θα επαναληφθεί 3. Θα διηγηθούν, θα μιλήσουν 4. Θα γίνει, θα παραβρεθεί 5. Θα οργανώσουν, Θα μιλήσουν

1. Μέγας Ανατολικός 2. Μουσική Παράσταση 3. Ιστορίες Μεταναστών 4. Ζωγραφική-Εικαστικά 5. Αστυνομική Λογοτεχνία

**Σελ. 229****1.**

1. Θα μελετάμε 2. Θα διαβάζω 3. Θα τηλεφωνώ 4. Θα φοράει, θα κρατάει 5. Θα δουλεύουμε 6. Θα καπνίζουν, θα τρώνε, θα πίνουν, θα πηγαίνουν 7. Θα μπορεί, θα θέλει 8. Θα ποτίζουμε, (θα) λείπετε 9. Θα πλένεις, θα σιδερώνεις, θα σκουπίζεις, θα ξεσκονίζεις, θα μαγειρεύεις, θα πηγαίνω 10. Θα μιλάς

**Σελ. 230****1.**

1. Θα καθυστερήσει, θα φτάνει 2. Θα ταξιδέψουν 3. Θα χιονίζει, θα βγούμε 4. Θα αρχίσω, θα προσπαθώ, θα δω 5. Θα αρχίζει, θα διαρκεί, θα φεύγουμε 6. Θα μαγειρέψει, θα ξυπνήσει, θα προλάβει/ θα προλαβαίνει 7. Θα δεις 8. Θα βλέπεις 9. Θα μείνει, θα επιστρέψει 10. Θα πηγαίνουμε, θα αγοράζουμε 11. Θα βάλει/ θα βάζει, θα μελετάμε 12. Θα μεθύσεις, θα κουβαλάω/ θα κουβαλήσω, Θα αφήσω 13. Θα πάρει, θα σβήσουμε, θα επιστρέψουμε 14. Θα στείλετε, θα τηλεφωνήσετε 15. Θα μπαίνουμε/ Θα μπαίνετε/ Θα μπαίνω, θα απασχολήσουν

**Σελ. 231****1.**

1. Θα ντύνεται 2. Θα ξυριζόμαστε 3. Θα σκεφτόμαστε 4. Θα κινούνται 5. Θα ασχολούμαστε 6. Θα πουλιέται 7. Θα στενοχωριούνται 8. Θα αρνείστε 9. Θα τηλεφωνιόμαστε 10. Θα θυμάται 11. Θα κοιμάμαι

**2.**

1. Θα αλλάξει, θα λέγεται 2. Θα ιδωθείς 3. Θα ακούγεται 4. Θα παίζεται 5. Θα ζεσταινόμαστε 6. Θα βρίσκεται, θα συζητήσει 7. Θα συνεννοηθούμε, θα μπερδευτούμε (και όλα τα πρόσωπα) 8. Θα σκεφτώ, θα απαντήσω (και όλα τα πρόσωπα εκτός από το δεύτερο) 9. Θα κρατιέσαι, θα πέσεις 10. Θα πιαστεί 11. Θα δημιουργούνται 12. Θα βαρεθούμε, Θα χασμουριόμαστε, θα νευριάσουμε 13. Θα έρθω 14. Θα διηγούνται 15. Θα αρχίσουμε, Θα γυμναζόμαστε, Θα δείτε, θα γνωρίζετε/ θα γνωρίσετε 16. Θα επισκεπτόμαστε, Θα τρώμε, θα πίνουμε, θα λέμε 17. Θα επισκεφτούν, Θα πάνε, θα παρακολουθήσουν, θα γίνει

**Σελ. 233****1.(α)**

1. Θα έχουμε γράψει 2. Θα έχουμε τελειώσει 3. Θα έχει αγοράσει 4. Θα έχουμε μετακομίσει 5. Θα έχουμε κερδίσει 6. Θα έχουν διορθώσει 7. Θα έχουμε αλλάξει 8. Θα έχει πλέξει 9. Θα έχω μαγειρέψει 10. Θα έχουν βάψει

**(β)**

1. Θα έχουν βρει 2. Θα έχει φύγει 3. Θα έχουμε δει 4. Θα έχουμε στείλει (και όλα τα πρόσωπα εκτός από το δεύτερο) 5. Θα έχω πάρει (και όλα τα άλλα πρόσωπα) 6. Θα έχουν καταλάβει 7. Θα έχουν/ έχει φάει, θα έχει μείνει 8. Θα έχει πει 9. Θα έχουν επιστρέψει 10. Θα έχει ξεχάσει 11. Θα έχει περάσει

**(γ)**

1. Θα έχει μιλήσει 2. Θα έχουμε κρατήσει 3. Θα έχουν τραβήξει 4. Θα έχει πετάξει 5. Θα έχεις ξυπνήσει 6. Θα έχει(ς)/ έχουν απαντήσει 7. Θα έχουν πεινάσει 8. Θα έχει χαλάσει 9. Θα έχουμε ξεκινήσει (και όλα τα πρόσωπα) 10. Θα έχουμε ζητήσει

**Σελ. 234****1.(α)**

1. Θα έχει λυθεί 2. Θα έχει ετοιμαστεί 3. Θα έχει φτιαχτεί 4. Θα έχουν νοικιαστεί 5. Θα έχετε πληρωθεί 6. Θα έχει βαφτεί 7. Θα έχουμε σκεφτεί 8. Θα έχετε ενημερωθεί 9. Θα έχεις παντρευτεί 10. Θα έχουμε γνωριστεί

**(β)**

1. Θα έχουν ιδωθεί 2. Θα έχετε βραχεί 3. Θα έχει βρεθεί 4. Θα έχουν δοθεί 5. Θα έχει πλυθεί 6. Θα έχει μεταφερθεί 7. Θα έχει καταστραφεί 8. Θα έχουν γίνει 9. Θα έχουν σταλ(θ)εί 10. Θα έχω σταθεί

**(γ)**

1. Θα έχει πουληθεί 2. Θα έχουν γεννηθεί 3. Θα έχουν φορεθεί 4. Θα έχουν απαντηθεί 5. Θα έχουν συναντηθεί 6. Θα έχει ωφεληθεί 7. Θα έχουμε συνεννοηθεί 8. Θα έχετε εξηγηθεί 9. Θα έχουν πληροφορηθεί 10. Θα έχουν τελειοποιηθεί

**Σελ. 235****1.**

1. Αύριο θα αρχίσω δίαιτα και ως/ μέχρι το τέλος του μήνα θα έχω χάσει δύο κιλά.  
2. Τη Δευτέρα θα κάνουμε την αίτηση και ως/ μέχρι την Παρασκευή θα έχουμε πάρει απάντηση.  
3. Τον Μάιο θα πιάσει δουλειά και ως τον Σεπτέμβριο θα έχει μαζέψει τα χρήματα που χρειάζεται.  
4. Το πρωί καθάρισα το σπίτι και μέχρι αύριο θα έχει γίνει χάλια!  
5. Αύριο στις 8:00 θα συναντηθούμε με τον διευθυντή και ως τις 2:00 θα έχει βρεθεί λύση.  
6. Στις 21:00 φεύγει το λεωφορείο και ως το βράδυ θα έχουμε επιστρέψει.  
7. Σε λίγο η γιαγιά θα διηγηθεί ένα παραμύθι. Πριν το τελειώσει, θα έχουν κοιμηθεί τα παιδιά.  
8. Θα τηλεφωνήσω τώρα αμέσως στον Γιάννη και σε 5' θα έχει λυθεί η παρεξήγηση.  
9. Φέτος θα παντρευτούν και μέχρι του χρόνου θα έχουν χωρίσει.  
10. Σε μία ώρα θα υπογραφεί το συμβόλαιο και μέχρι αύριο θα έχει σταλ(θ)εί στους προέδρους.

**2.**

1. Θα μιλήσω, θα εξηγήσω 2. Θα μιλάνε, θα προσπαθούν/ θα προσπαθήσουν, Θα ακουστούν/ θα ακούγονται, θα δοθούν/ θα δίνονται 3. Θα ξυπνήσω, θα διαβάσω, θα φάω, θα συνεχίσω, θα συναντηθώ, θα συζητήσουμε 4. Θα αρχίσουν, θα κοιμούνται, θα ξυπνάνε, θα πηγαίνουν, θα προπονούνται, θα έχει βελτιωθεί, θα φαίνεται 5. Θα παρακολουθήσουμε, Θα πάω, Θα ντυθούμε, θα καθίσουμε, θα πιούμε, θα φάμε, θα σχολιάζουμε, θα φωνάζουμε, θα ενοχλούμε/ θα ενοχλήσουμε, θα λείπει, Θα πάει/ Θα έχει πάει, θα ενοχλήσουμε/ θα ενοχλούμε, θα φωνάζουν, θα παραπονεθεί/ θα παραπονιέται, θα καλέσει

**Σελ. 236****5.**

θα σταθώ, θα σταθώ, Θα βαδίσω, κουραστώ, θα πατήσω, βρω, θα ρωτήσω, πει, θα ντραπώ, θα πω, θα κάνω

**Σελ. 237**

1.

1. ήμασταν/ ήμαστε, πήγαμε 2. ήσασταν/ ήσαστε, πήγαμε, ήμασταν/ ήμαστε, πήγαμε  
 3. ήσουν, ήμουν, πήρα 4. πήγαν, πήγες, είχα 5. πήγαμε, πήγε, ήπια 6. είδα, Ήταν 7. είπαν,  
 πήγαμε 8. είδαμε 9. πήγα, είπαμε, Είπαμε, είχαμε, Είπατε 10. είπε, είχατε, ήταν 11. είδε,  
 είδες 12. είδατε 13. Είχαν, ήρθαν 14. ήρθαν, ήρθατε, ήρθε 15. ήπιατε, ήπιαμε 16. πήρε,  
 είπα 17. Είδα, Πήγαμε, είχε, Ήπιαμε, είπαμε 18. είχε, πήραμε 19. ήρθα, είχα, είπε, ήπια,  
 πήρες, ήρθε, ήταν

**Σελ. 239**

1.

καπνίζω → κάπνισα	διδάσκω → δίδαξα	δουλεύω → δούλεψα
τελείωσα	διάλεξα	άναψα
θύμωσα	τύλιξα	παίδεψα
άλεσα	έλεγξα	ταξίδεψα
άρχισα	πρόσεξα	ζήλεψα
γύρισα	στρίμωξα	πάντρεψα
καθάρισα	άλλαξα	απαγόρεψα
κέρδισα	κοίταξα	ξόδεψα
συνέχισα	τρόμαξα	χόρεψα
τάισα	φώναξα	κούρεψα
αγόρασα	ταίριαξα	πίστεψα
διασκέδασα	άραξα	
εξέτασα	άρπαξα	
ετοίμασα	τάραξα	
θαύμασα	άγγιξα	
νοίκιασα	σφύριξα	
πίεσα		
εκπαίδευσα		
βράβευσα		
απογοήτευσα		
στάθμευσα		

2.

πείθω → έπεισα	παίζω → έπαιξα	γράφω → έγγραψα
έδεσα	έμπλεξα	έλαμψα
έκλεισα	έπλεξα	έλειψα
έλυσα	έληξα	έθαψα
έπιασα	έπνιξα	έκλεψα
έσβησα	έφεξα	έκοψα
έφτασα	έσφιξα	έκρυψα
έχασα	έβηξα	έσκυψα
έψησα	έβρεξα	έστριψα
έπεισα	έτρεξα	έστυψα
έπλασα	έδειξα	έπαψα
έσκισα	έριξα	άλειψα
έχτισα	έσπρωξα	έγλειψα
έλουσα	έφτιαξα	έστρεψα
έσωσα	έψαξα	
έδυσα	έπρηξα	
	έσταξα	



**Σελ. 240**

**3.**

- |                          |              |
|--------------------------|--------------|
| 1. έλυσα → <u>λύσαμε</u> | 11. έκοψα    |
| 2. έφτιαξαν              | 12. έσωσες   |
| 3. τρέξατε               | 13. έπεισε   |
| 4. έγραψαν               | 14. έδυσε    |
| 5. έληξαν                | 15. έδειξα   |
| 6. ψάξατε                | 16. έστριψες |
| 7. κλείσαμε              | 17. έβηξα    |
| 8. έχασαν                | 18. έψησε    |
| 9. νιώσαμε               | 19. έκλεψα   |
| 10. φτάσατε              | 20. έληξε    |

**4.**

1. διάβασε 2. πρόσεξαν, έκαναν 3. συνέχισαν 4. Χάσαμε 5. ανακάλυψε 6. τρόμαξε  
7. άρχισε, κλείσαμε 8. αγοράσαμε, καπνίσαμε 9. έπλεξε, έραψα 10. έβαψαν, έπεσε, γκρέμισε 11. έδυσε, άναψαν 12. έστυψα, άλειψα, έψησα 13. έληξαν, πληρώσαμε 14. έκλεψαν, έσκαψαν, έθαψαν, μάλωσαν, πέθαναν, έμαθε, έκρυψαν 15. έμπλεξες, έφτασες, ανοίξαμε, καθάρισαμε 16. πότισε, έκοψε, έριξα, έφτιαξαν 17. τάισες, Έστρωσες, μαγειρεύες, αγόρασες, τελείωσες 18. αποφάσισε, οργανώσαμε, φωνάξαμε

**Σελ. 241**

**1.**

στείλαμε, θελήσατε, ήπιε, είπε, ήξεραν - πήρα, φύγατε, φάγαμε, έφαγες, στείλαμε - μπήκαμε, βγήκες, έπλυναν, βρήκα, υπήρξε

**Σελ. 242**

**1.(α)**

1. είδαμε, είδατε 2. φύγατε 3. θέλησα, πήγες, είπες, έκανα 4. έφαγα, πάχυνα 5. έμαθαν, έκλαψαν 6. έπλυνες, περιμένες 7. μάκρυναν, πήγα, έφτασε 8. συνέβη, ταΐσατε 9. ανάβηκε, πήρε, κατέβηκε, έβαλε, βγήκε, μπήκε, έδωσε, ξαναμπήκε 10. μείνατε, βρήκαμε, φύγαμε, στείλαμε, έλαβες

**(β)**

κάλεσαν, θύμωσε, αποφάσισε, Άφησε, είδαν, ζήλεψαν, ήθελαν/ θέλησαν, είχε, άρχισαν, είδε, είπε, πήγαν, πρότεινε, είπε, πρόσφερε, έταξε, ήξερε, διάλεξε, έδωσε, άρπαξε, άρχισε, πέτυχε

**Σελ. 243**

**1.**

<b>-ησα</b>	<b>-ασα</b>	<b>-εσα</b>
βοήθησα	γέλασα	φόρεσα
ζήτησα	δίψασα	χώρεσα
κράτησα	κρέμασα	βάρεσα
μίλησα	πεινάσα	πόνεσα
ρώτησα	σχόλασα	μπόρεσα
σταμάτησα	χάλασα	κάλεσα
τραγουόδησα	έσπασα	επαίνεσα
φίλησα	χαμογέλασα	συγχώρεσα
ακολούθησα	γέρασα	διαίρεσα
ενόχλησα	κέρασα	εξαίρεσα
εξήγησα	ξέχασα	αποτέλεσα
έζησα	πέρασα	παρακάλεσα
οδήγησα		αφαίρεσα
προτίμησα		εκτέλεσα
τηλεφώνησα		

-ηξα	-αξα
πήδηξα	πέταξα
φύσηξα	φύλαξα
βούτηξα	
βρόντηξα	
βόγγηξα	
χύμηξα	
ρούφηξα	

**Σελ. 244****2.**

πέταξα τράβηξα μέθυσσα αποτέλεσα εξαίρεσα ζήτησα κάλεσα αφάιρεσα προσπάθησα τιμώρησα μπόρεσα πήδηξα βούτηξα κρέμασα γελάσαμε ξεχάσαμε χαλάσαμε πουλήσαμε απαντήσαμε φυσήξαμε κεράσαμε χωρέσαμε περάσαμε πεινάσαμε διψάσαμε

**3.**

1. χάλασαν/ χαλάσανε, πέταξα (και όλα τα άλλα πρόσωπα) 2. Δίψασα, πείνασα/ Διψάσαμε, πεινάσαμε 3. επαίνεσε 4. πήδηξε, έσπασε 5. κάλεσαν 6. Σταματήσαμε, αργήσαμε 7. γέρασε 8. χώρεσαν 9. αγάπησε, παράτησε 10. Ευχαρίστησε 11. ρούφηξε 12. χάλασε 13. χάλασαν 14. φυλάξαμε 15. βουτήξαμε (και όλα τα άλλα πρόσωπα)

**4.**

Έκλαψα, μέτρησα, ήσουν, Έκλαψα, μέτρησα

**Όλα μαζί!****1.**

1. τηλεφώνησαν, τηλεφωνήσουν 2. Διαβάσαμε, διαβάσουμε 3. Στείλατε, στείλετε 4. μιλήσουν, μίλησαν 5. Μαγειρεύσαν, μαγειρέψουν 6. αλλάξεις, αλλάξεις 7. Πέταξε, πετάξει 8. μπόρεσα, μπορέσω 9. πέσαμε, πέσουμε 10. τράβηξα, θα τραβήξω

**Σελ. 245****2.(α)**

πέθανε, Σπούδασε, Δούλεψε, Ταξίδεψε, έζησε, κυκλοφόρησε, Έγραψε, έκανε, πήρε

**(β)**

διψάσαμε, γράψαμε, φύσηξε, πήραμε, αλλάξαμε

**3.**

1. Τι πάθατε και φύγατε τόσο βιαστικά; 2. Στείλαμε λουλούδια στη φίλη μας .... 3. Οι φίλοι μας έπλυναν τα πιάτα κι εμείς σκουπίσαμε το σπίτι. 4. Κρέμασε το παλτό του και μπήκε στο σαλόνι. 5. Ήπιατε πολύ, μεθύσατε και σας πήρε ο ύπνος στην καρέκλα. Όταν σας είδαμε, νομίσαμε ότι λιποθυμήσατε! 6. Οδήγησε πρώτη φορά το αυτοκίνητο του πατέρα της και όταν έφτασε ήταν πολύ χαρούμενη. 7. Πού έπεσες και χτύπησες τόσο άσχημα;

**Σελ. 246****4.**

1. πέρασες, Ταξίδεψα, είδα 2. κάνατε, προσέξατε 3. Ανακάλυψα 4. Φύσηξε, άνοιξε, έριξε, σκόρπισε 5. συνέχισαν 6. έσβησαν, βγήκαν 7. τρόμαξε, έφυγε 8. ακούσαμε, είπε, ξέραμε 9. Άνοιξε, μπήκε, κοίταξε, βγήκε 10. Σταμάτησαν, ήθελαν 11. Τραγουδήσε, πόνεσε 12. περάσατε/ πέρασες, Φάγαμε/ Έφαγα, ήπιαμε/ ήπια, συναντήσαμε/ συνάντησα, γελάσαμε/ γέλασα, ακούσαμε/ άκουσα, χορέψαμε/ χόρεψα, τραγουδήσαμε/ τραγούδησα, Έχασες 13. ξεκίνησε, έκανε, Ανέβηκε, πέταξε, ανακάλυψε, έμαθε, Έφτιαξε, κατέκτησε, κούμπησε, γύρισε, έζησε, πέθανε 14. έλειψα, χάλασε, προσπάθησε, έσπασε, φώναξε, άφησε, μπήκε, έκλεψε, μπήκα, είδα, ρώτησα, συνέβη, απάντησε, βρήκα

## Σελ. 247

-εύομαι → -εύτηκα	-βομαι, -φομαι → -φτηκα
ονειρεύτηκα	θάφτηκα
ερωτεύτηκα	κλέφτηκα
γιατρεύτηκα	κρύφτηκα
γοητεύτηκα	ράφτηκα
κουρεύτηκα	αλείφτηκα
μαγειρεύτηκα	βάφτηκα
μαγεύτηκα	γράφτηκα
φυτεύτηκα	<b>-αύομαι → -αύτηκα</b>
απαγορεύτηκα	αναπαύομαι → αναπαύτηκα
απογοητεύτηκα	παύομαι → παύτηκα
δημοσιεύτηκα	
βραβεύτηκα	
εκπαιδεύτηκα	

-σα → -θηκα -στηκα	-ξα → -χτηκα
δέθηκα	διαλέχτηκα
λύθηκα	τυλίχτηκα
σώθηκα	ελέχτηκα
χάθηκα	στριμώχτηκα
ψήθηκα	αλλάχτηκα
έλουσα → λούστηκα	κοιτάχτηκα
γυρίστηκα	αρπάχτηκα
καθαρίστηκα	ταράχτηκα
σκουπίστηκα	σφυρίχτηκα
συνεχίστηκα	έμπλεξα → μπλέχτηκα
αγοράστηκα	πλέχτηκα
εξετάστηκα	σφίχτηκα
ετοιμάστηκα	ρίχτηκα
νοικιάστηκα	φτιάχτηκα
πιέστηκα	ψάχτηκα
χτίστηκα	

## Σελ. 248

## 1.(α)

- |                           |                             |
|---------------------------|-----------------------------|
| 1. σκούπισα – σκουπίστηκα | 8. μαγειρέψα – μαγειρεύτηκα |
| 2. χτένισα – χτενίστηκα   | 9. απαγόρεψα – απαγορεύτηκα |
| 3. έσωσα – σώθηκα         | 10. έβαψα – βάφτηκα         |
| 4. έλυσα – λύθηκα         | 11. έκρυσα – κρύφτηκα       |
| 5. έλουσα – λούστηκα      | 12. κοίταξα – κοιτάχτηκα    |
| 6. έριξα – ρίχτηκα        | 13. τάραξα – ταράχτηκα      |
| 7. έσφισα – σφίχτηκα      | 14. έφτιαξα – φτιάχτηκα     |

## (β)

- |                           |                             |
|---------------------------|-----------------------------|
| 1. έπαψαν – παύτηκαν      | 8. συνέχισε – συνεχίστηκε   |
| 2. πάντρεψε – παντρεύτηκε | 9. δανείσατε – δανειστήκατε |
| 3. άλλαξαν – αλλάχτηκαν   | 10. κερδίσαμε – κερδιθήκαμε |
| 4. ρίξατε – ριχήκατε      | 11. έμπλεξε – μπλέχτηκες    |
| 5. κρύψαμε – κρυφτήκαμε   | 12. έπεισαν – πείστηκαν     |
| 6. πλήρωσε – πληρώθηκε    | 13. δέσατε – δεθήκατε       |
| 7. πλήγωσε – πληγώθηκες   | 14. δίδαξε – διδάχτηκε      |

**Σελ. 249**

λυπήθηκα, φοβήθηκα, κοιμήθηκα

**1.**

θυμήθηκα, θυμήθηκα, θυμήθηκα, αποκοιμήθηκα

**2.**

1. κοιμήθηκε 2. φοβήθηκαν/φοβηθήκανε 3. λυπηθήκατε 4. φοβηθήκαμε 5. θυμήθηκαν/θυμηθήκανε 6. κοιμήθηκαν 7. φοβήθηκαν/φοβηθήκανε 8. θυμηθήκατε 9. Λυπήθηκε 10. θυμήθηκαν

**Σελ. 250****1.**

- |                              |                             |
|------------------------------|-----------------------------|
| 1. έδωσες – δόθηκες          | 8. στάθηκα                  |
| 2. βρήκαν – βρέθηκαν         | 9. πήρε – πάρθηκε           |
| 3. έκοψε – κόπηκε            | 10. έμαθαν – μαθεύτηκαν     |
| 4. πλύνετε – πλυθήκατε       | 11. άκουσα – ακούστηκα      |
| 5. έκαψαν – κάηκαν           | 12. ζεστάναμε – ζεσταθήκαμε |
| 6. έστειλε – στάλθηκε        | 13. είπε – ειπώθηκε         |
| 7. προσέλαβαν – προσλήφθηκαν | 14. έφαγαν – φαγώθηκαν      |
| 15. αντλήθηκαν               | 18. δεχτήκαμε               |
| 16. έγινε                    | 19. υποσχεθήκατε            |
| 17. ντράπηκαν                | 20. φάνηκες                 |

**2.(α)**

βγήκα, κατάλαβα, έπιασα, είδα, έπεσα, χάθηκα, ονειρεύτηκα, πιάστηκα, ειδώθηκα, ήρθα

**(β)**

βγήκαν, πιάσανε, είδε, είδε, είδε, βγήκαν, χάθηκαν, ονειρεύτηκε, είδε

**Σελ. 251****3.**

1. δόθηκε 2. φάνηκε 3. Χαρήκαμε 4. ζεστάθηκε 5. ντράπηκες 6. κάηκαν 7. Λέχθηκαν/Ειπώθηκαν 8. βρέθηκε 9. Φαγώθηκαν 10. Σταθήκαμε 11. βράχηκα 12. καταστραφήκαμε 13. φέρθηκες 14. ειδωθήκαμε 15. Ξεχαστήκαμε

**1.(α)**

- |                             |                                     |
|-----------------------------|-------------------------------------|
| 1. κράτησαν – κρατήθηκαν    | 8. απάντησαν – απαντήθηκαν          |
| 2. μίλησε – μιλήθηκε        | 9. κούνησε – κουνήθηκαν             |
| 3. πέταξα – πετάχτηκα       | 10. τραγούδησαν – τραγουδήθηκαν     |
| 4. φορέσατε – φορεθήκατε    | 11. ευχαριστήσαμε – ευχαριστηθήκαμε |
| 5. τραβήξαμε – τραβηχτήκαμε | 12. χτύπησες – χτυπήθηκες           |
| 6. ρούφηξαν – ρουφήχτηκαν   | 13. βοήθησε – βοηθήθηκε             |
| 7. αγάπησες – αγαπήθηκες    | 14. κρέμασες – κρεμάστηκες          |

**2.**

1. συναντήθηκαν 2. Βαρέθηκα 3. αναρωτηθήκατε 4. κρατήθηκα 5. πετάχτηκε 6. Ξεγελαστήκαμε 7. Ευχαριστήθηκαν/ ευχαριστηθήκαμε, παραπονέθηκε 8. συζητήθηκε 9. Κρατηθήκαμε 10. κουνήθηκε 11. ξεπεράστηκε, ξεχάστηκαν 12. τραγουδήθηκαν 13. τραβήχτηκε 14. βοηθηθήκατε 15. κυνηγήθηκαν

**Σελ. 252****1.(α)**

- |                                  |                                     |
|----------------------------------|-------------------------------------|
| 1. συμφωνήσατε – συμφωνηθήκατε   | 8. τιμώρησαν – τιμωρήθηκαν          |
| 2. δικαιολόγησε – δικαιολογήθηκε | 9. αφάιρεςες – αφαιρέθηκες          |
| 3. κινήσατε – κινήκατε           | 10. οδήγησε – οδηγήθηκε             |
| 4. προπονήσαμε – προπονηθήκαμε   | 11. ευχαριστήσαμε – ευχαριστηθήκαμε |
| 5. ενόχλησες – ενοχλήθηκες       | 12. συγκίνησες – συγκινήθηκες       |
| 6. κατοίκησαν – κατοικήθηκαν     | 13. εξαίρεςες – εξαιρέθηκες         |
| 7. τιμώρησες – τιμωρήθηκες       | 14. χρησιμοποίησε – χρησιμοποιήθηκε |

## 2.

1. διηγήθηκαν 2. κατοικήθηκε 3. μιμήθηκα 4. αρνήθηκαν 5. δικαιολογηθήκαμε  
6. συγκινήθηκες 7. στερηθήκατε, στερηθήκαμε 8. περιποιήθηκε 9. ειδοποιήθηκαν  
10. οδηγήθηκαν 11. παραιτηθήκατε 12. τιμωρήθηκε 13. ενοχληθήκαμε  
14. χρησιμοποιήθηκε 15. εξηγήθηκαν 16. θεωρηθήκαμε 17. Ταλαιπωρηθήκαμε

## Σελ. 253

## 1.

1. πείστηκα 2. γνωριστήκαμε, ερωτευτήκαμε, παντρευτήκαμε 3. χάθηκα 4. δοκιμάστηκαν  
5. παίχτηκε 6. φτιάχτηκε, ντύθηκε, στολίστηκε 7. εκτελέστηκαν 8. ξεχάστηκε 9. Πετάχτηκε  
10. ζητήθηκε 11. τηλεφωνηθήκαμε, συνεννοηθήκαμε 12. οδηγήθηκαν 13. παραπονέθηκε  
14. θυμήθηκες 15. φοβήθηκα (και όλα τα άλλα πρόσωπα, εκτός από το δεύτερο) 16.  
σκεφτήκατε 17. υποσχέθηκε

## 3. (α)

διασκέδασε, κατάλαβε, Ευχαριστήθηκε, φάνηκε, αποφάσισε, είδα, ζω, ψήφισες

## (β)

Ένας πολιτικός **πέθανε** και **πήγε** στον παράδεισο. Εκεί **είδε** τον Άγιο Πέτρο ο οποίος του **είπε**: «Επειδή **ήσουν** μεγάλος πολιτικός, θα σε αφήσω να περάσεις μία μέρα στην κόλαση και μία στον παράδεισο και μετά να επιλέξεις που σου αρέσει πιο πολύ να μείνεις...».

**Πήρε** το ασανσέρ ο πολιτικός και **κατέβηκε** στην κόλαση. Εκεί **άνοιξε** μια πύλη και **είδε** μπροστά του ένα τεράστιο γήπεδο του γκολφ, κάτι φίλους του πολιτικούς ντυμένους ωραία να παίζουν, να πίνουν και να διασκεδάζουν με κάτι νεαρές κοπέλες. **Διασκέδασε** τόσο που δεν **κατάλαβε** πότε πέρασε το 24ωρο!

Την άλλη μέρα **πήρε** το ασανσέρ, **ανέβηκε** στον παράδεισο όπου **πέρασε** τη μέρα του πηδώντας από σύννεφο σε σύννεφο και παίζοντας άρπα! **Ευχαριστήθηκε**, αλλά του **φάνηκε** λιγάκι μονότονο.

**Ήρθε** ο Άγιος Πέτρος το επόμενο πρωί και του **είπε**: «Τι **αποφάσισε** να διαλέξεις;» **Σκέφτηκε** λίγο ο πολιτικός και **απάντησε**: «Κοίτα, Άγιο Πέτρο, καλός ο παράδεισος, δεν λέω, αλλά προτιμώ την κόλαση!» «Εντάξει» του **είπε** ο Άγιος Πέτρος και τον **συνόδεψε** ως το ασανσέρ. **Ξανακατέβηκε** στην κόλαση ο πολιτικός, **άνοιξε** η πύλη και **είδε** μπροστά του μια τεράστια έρημο γεμάτη σκουπίδια, τους φίλους του πεινασμένους, ντυμένους με κουρέλια, παρέα με κάτι γριές, και **τρελάθηκε!** **Έτρεξε** στον Άγιο Πέτρο και του **είπε**: «Τι πράγματα είναι αυτά; Εγώ άλλα **είδα** χθες και προχτές, άλλα **έζησα.**» Ο Άγιος Πέτρος **χαμογέλασε** και του **απάντησε**: «Τότε ήταν προεκλογική εκστρατεία. Σήμερα **ψήφισες!**»

## Σελ. 254

## 4.(α)

1. ξεχάστηκα, πήρα (και όλα τα άλλα πρόσωπα εκτός από το δεύτερο) 2. χάσαμε, εξαφανίστηκες 3. Έκλεψαν, κυνήγησε, έπιασε 4. Συνάντησες, συναντηθήκαμε, είπαμε 5. Χρειάστηκε, πήρα, ζήτησες, έμπλεξες 6. βρήκαν, έδωσαν 7. ανακάλυψε, πρότεινε 8. Βρέθηκα, ρώτησε 9. Βούτηξα, έβρεξα 10. είδα, χώρισε, ειδωθήκαμε 11. Άρχισε, βράχηκα 12. έμαθαν, στάλθηκε, έγινε 13. Σταμάτησαν, ντράπηκαν 14. φαγώθηκε, έφαγα 15. στράφηκαν

## Σελ. 255

## (β)

δέχτηκε, δίδαξε, θυμήθηκα, συνάντησα, γνώρισαν, σκέφτηκα, είπα, Χαμογέλασε, πρότεινα, Αρνήθηκε, γύρισα, έκανα, έκανε, αφήσαμε, οφείλαμε

## Το τραγούδι του Κεμάλ

γεννήθηκε, Ήταν, θέλησε, είδε, ορκίστηκε, φοβήθηκαν, κυνήγησαν, έπιασαν, οδήγησαν, πέθανε, πήγε, συναντήθηκε, είπε, άλλαξαν

**Σελ. 256****6.**

Πήρα, διάβασα, έγινε, Πήρα, πότιζε, έγινε, άλλαξε, Κάπνισα

**Σελ. 258****1.**

1. πήγαινε, διάβαζε, έκανε, είχε 2. ήξερες, μάλωναν 3. έπλεκαν, έραβαν, έφτιαχναν 4. ήθελες 5. ταξίδευες, κόστιζαν, Έβρισκες, πλήρωνες 6. άναβε, έσβηνε, έφευγε 7. σκοπεύαμε, θέλαμε 8. βλέπαμε 9. Υπήρχε, έπαιζαν 10. έβγαινε, γύριζε, έπινε, διασκέδαζε

**Ρήματα σε -άω/ -ώ & 'λέω'****1.**

1. έλεγε, πίστευε 2. έτρωγα, μάλωναν, έλεγαν 3. άκουγα, έκλαιγε 4. κρατούσα, Φορούσες, μιλούσες 5. Ρουφούσε, βουτούσε 6. χτυπούσε, μιλούσε, γελούσε, ρωτούσε 7. παρατούσαμε, απειλούσε 8. Πονούσε, ζητούσε, Προτιμούσε 9. ακολουθούσαν, Προχωρούσαν, γυρνούσε, σταματούσε 10. παρακολουθούσαν, μελετούσαν 11. εξηγούσα, ρωτούσε, έσπαγε 12. επαινούσε, προσπαθούσαν 13. θεωρούσαμε, προτιμούσαν, τολμούσε

**Σελ. 259****2.**

1. διάβαζε 2. διάβασε 3. άρχιζε 4. άρχισε 5. κάπνιζαν 6. κάπνισαν 7. σπουδάσαμε 8. σπουδάσαμε 9. Ένωθα 10. Ένωσα 11. πείθαμε 12. πείσαμε 13. έβαφε 14. έβαψε 15. έβαλαν 16. έβαζαν

**Σελ. 260****4.**

1. έπαιξα, γύρισα, ένιωθα 2. παίζαμε, πήγαινα, έβαζε 3. τρώγαμε, ανακοίνωσε 4. τραγουδούσαν, γελούσαν, μπόρεσα 5. θέλησα, απεργούσαν 6. πλήρωναν, πλούτιζαν, υπήρξαν, πλούτισαν 7. Κολυμπούσαμε, άρχισε, Βγήκαμε, μαζεύαμε, σταμάτησε, έπεσε 8. κορόιδευε, αδιαφορούσε, κόντευαν, μεγάλωσε, άλλαξε 9. έμενα, πήγαινα (και όλα τα άλλα πρόσωπα), συζητούσαμε (και όλα τα πρόσωπα του πληθυντικού) 10. μιλούσαν, γύρισαν, χρησιμοποίησαν/ χρησιμοποιούσαν, ξέχασαν (και όλα τα πρόσωπα του πληθυντικού) (και όλοι οι τύποι σε -αγα)

**Σελ. 261****2.**

1. λεγόταν 2. γινόταν, κρύβονταν/ κρυβόντουσαν 3. σκεφτόσουν(α) 4. κατασκευάζονταν/ κατασκευαζόντουσαν 5. Έρχονταν/ ερχόντουσαν, τρελαίνονταν/ τρελαινόντουσαν 6. Ντρέπονταν/ Ντρεπόντουσαν 7. αστειεύομουν(α) 8. Ετοιμάζονταν/ Ετοιμαζόντουσαν 9. εμφανίζονταν/ εμφανιζόντουσαν 10. πληρωνόμασταν 11. ερχόμασταν 12. φανταζόμασταν 13. καθόταν(ε) 14. ντυνόσουν(α), εργαζόσουν(α) 15. γυμνάζονταν/ γυμναζόντουσαν, αγωνίζονταν/ αγωνιζόντουσαν 16. ξεκουραζόμασταν

**Σελ. 262****1.**

1. αγαπιόμασταν 2. βαριόντουσαν 3. Αναρωτιόμασταν 4. μιλιόντουσαν 5. προσποιούνταν 6. αποτελούνταν 7. ασχολούνταν (και προφορικά: ασχολιόντουσαν) 8. μιμούμασταν, ονειρευόμασταν 9. Περιποιούνταν 10. Δικαιολογούμουν (και προφορικά: Δικαιολογιόμουνα)

**Σελ. 263****Όλα μαζί!**

1. βρισκόταν, βρισκόταν, επηρεαζόταν, γίνονταν, πήγαιναν, αυξανόταν, έφευγαν, έφευγαν, δημιουργούνταν, δυσκόλευαν, αποφάσιζαν, ακολουθούσαν, σημειωνόταν, γίνονταν, έφτιαχναν, μειωνόταν, γινόταν, νικούσαν, λιγότευε, σέβονταν/ σεβόντουσαν, τηρούσαν, σκότωναν, μπορούσαν

**Παρατατικός ή Αόριστος****1.(α)**

1. βαριόντουσαν/ βαρέθηκαν, φύγαμε 2. βαριόντουσαν, αποφεύγαμε 3. καταλάβαμε (/καταλαβίναμε), απευθυνόταν, απαντήσαμε 4. μπήκε, καθόμουν, ξεκούραζε, είπε, κοίταξε/ κοίταζε 5. ζήτησε, αρνούσαν (/αρνιότανε) 6. προβληματίζε, αναρωτιόμουν, έμαθα, έκανε 7. γνώρισα, μιλούσε, Συνεννοούμασταν, ήξερα 8. στεκόταν, μιμούταν, είδε, μπήκε, συνέχισε, προσπαθούσαν (/ προσπάθησαν) 9. ενθουσιαζόμουν(α), είδα, απογοητεύτηκα (και όλα τα άλλα πρόσωπα) 10. έλειπε (/έλειψε), έλειψε/ έλειπε 11. αγόρασε, χάλασε, δούλευε 12. τηλεφώνησα, απάντησες, άκουγα 13. ερχόταν, παντρεύτηκε 14. βρισκόταν, έπαιζα 15. βρήκε, ειδοποίησε, έδωσε, είχε 16. φοβόταν, πλησίασε, άρχισε, Ξετρελάθηκε, ζήτησε 17. επισκεπτόμασταν, ζούσε, Χαιρόταν, έβλεπε, αισθανόμασταν 18. έψαχνε, αγόραζε, έμπαινε, ρωτούσε, Ανησυχούσε, πίστευε, κάλεσαν, πήρε 19. ταξίδευαν, έφτασαν, ήθελαν

**Σελ. 264****(β)**

χτίστηκε, κατασκευάστηκαν, έφταναν (/φτάνανε), βρίσκονταν (/βρισκόντουσαν), δημιουργήθηκε, Βρισκόταν, έφτανε, κράτησε, κάηκε, ξαναχτίστηκε, Βρισκόταν, Είχε, βρισκόταν, βρισκόταν, είχε, είχε, ήταν, Χτίστηκε, κατάφερε, είχε, καταστράφηκε

**Σελ. 265****3.**

ήταν, κοίταζε, βοηθούσε, μπορούσε, βρέθηκε, Καταδικάστηκε, βρέθηκε, ήταν, κατόρθωσαν, δραπέτευσαν, έμεινε, ζήτησε, διαπίστωσε, παρουσίασε

**Σελ. 267**

1. να άκουγες 2. Να τύχαινε 3. Να κερδίζαμε 4. να έμεναν 5. Να έβρισκε 6. Να πετούσα/ Να πέταγα 7. Να ερχόταν 8. Να έλεγε 9. να έβλεπε 10. να δεχόσουν 11. να μην παραπονιόντουσαν 12. να κοιμόταν 13. Να πίναμε 14. να περνούσαμε/ να περνούσατε/ να περνούσαν

**Σελ. 268****1.(α)**

1. έχει γράψει 2. έχει στείλει 3. έχουν αποφασίσει 4. Έχετε βρει 5. έχει κερδίσει 6. έχω τρέξει 7. έχει πλέξει 8. Έχεις πιει 9. έχεις μάθει 10. έχετε φάει 11. έχουμε στείλει 12. έχετε παραγγείλει 13. έχουμε δώσει, έχετε δώσει 14. έχω ανέβει/ ανεβεί

**(β)**

1. έχετε σταματήσει 2. έχω/ έχει/ έχουν ξαναφορέσει 3. Έχεις πετάξει 4. έχουμε τραγουδήσει 5. Έχει προχωρήσει 6. έχουμε/ έχετε/ έχουν συζητήσει 7. έχει ξαναμιλήσει 8. έχουν περπατήσει 9. έχετε ρωτήσει 10. έχουμε συναντήσει 11. έχει ταλαιπωρήσει 12. Έχω προσπαθήσει 13. έχω/ έχει/ έχουμε/ έχουν παρακαλέσει 14. έχουμε παρακολουθήσει 15. έχει ζηήσει 16. έχω μπορέσει

**Σελ. 269****1.(α)**

1. έχει γραφτεί 2. Έχει βρεθεί, έχει παραδοθεί 3. έχει σταλ(θ)εί 4. έχει κερδιθεί 5. έχουν χρειαστεί 6. έχουμε μπερδευτεί 7. έχετε πληρωθεί 8. Έχουν μαθευτεί 9. Έχω εκμεταλλευτεί 10. Έχει βολευτεί 11. έχει εργαστεί 12. έχω σκεφτεί 13. έχει χαρεί 14. Έχετε/ Έχεις/ Έχει/ Έχουν φανταστεί

**(β)**

1. έχετε συναντηθεί 2. έχει πεταχτεί 3. έχουν αγαπηθεί 4. έχουν φορεθεί 5. έχει κουνηθεί 6. έχει απαντηθεί 7. Έχεις χασμουρηθεί 8. Έχω αναρωτηθεί (και όλα τα άλλα πρόσωπα) 9. έχουμε βαρεθεί 10. έχω φοβηθεί 11. έχουμε κοιμηθεί 12. έχουμε λυπηθεί 13. έχουν ασχοληθεί 14. έχουμε ταλαιπωρηθεί 15. έχετε ενοχληθεί

**2.**

1. έλαβα/ έχω λάβει, έστειλε/ έχει στείλει 2. Έχω παρκάρει/ Πάρκαρα 3. οδήγησα  
4. Έζησε/ Έχει ζήσει 5. κράτησε/ έχει κρατήσει 6. τηλεφώνησε 7. έχω γνωρίσει/ γνώρισα  
8. έχουμε πείσει/ πείσαμε 9. έχεις φάει (/ έφαγες), ήπια, έφαγα 10. Προσπάθησα/ Έχω  
προσπαθήσει 11. μετακομίσαμε 12. ασχοληθήκαμε/ έχουμε ασχοληθεί 13.  
συναντήθηκαν, μίλησαν (και όλα τα άλλα πρόσωπα) 14. έχει καταλάβει/ κατάλαβε

**Σελ. 270****1.(α)**

1. είχαμε αλλάξει 2. Είχαμε γράψει 3. είχα πλύνει 4. Είχες ταξιδέψει 5. Είχε αποφασίσει  
6. είχα δουλέψει 7. είχαν κλείσει 8. είχαμε παραγγείλει 9. είχα δει 10. είχε φύγει

**Σελ. 271****(β)**

1. είχαμε ξεκινήσει 2. είχαμε γελάσει 3. είχα/ είχες περάσει 4. είχε κρατήσει 5. Είχατε  
συζητήσει 6. είχα τραβήξει 7. είχε ξεχάσει 8. είχα παρακαλέσει (και όλα τα άλλα  
πρόσωπα) 9. είχε εξηγήσει 10. είχε συγχωρέσει

**2. (ενδεικτικά)**

1. Όταν κόπηκε το ρεύμα, μόλις είχα μπει στο ασανσέρ./ (Μόλις) είχα μπει στο ασανσέρ,  
όταν κόπηκε το ρεύμα. 2. Είχε δώσει συνέντευξη ο πρωθυπουργός, όταν ανακοινώθηκαν οι  
αυξήσεις. 3. Όταν άρχισαν οι καύσωνες, εμείς είχαμε ήδη φύγει για διακοπές. 4. Είχαμε  
παντρευτεί, όταν αγοράσαμε σπίτι. 5. Ό,τι είχε γίνει καλά η γιαγιά, αρρώστησε ο παππούς!  
6. Το αυτοκίνητο χάλασε, όταν είχε λήξει η εγγύηση. 7. Όταν χτύπησε το κουδούνι, μόλις  
είχαν κοιμηθεί τα παιδιά.

**Όλα μαζί!****1.**

1. είχαμε περάσει 2. έχει χάσει / είχε χάσει 3. έχει παρκάρει 4. είχε σβήσει 5. Είχα μάθει  
6. είχαν φύγει 7. είχαμε σκεπάσει (/ έχουμε σκεπάσει)

**2.**

1. είχαμε κρυφτεί (/ έχουμε κρυφτεί) 2. είχε περιποληθεί 3. είχε εξαφανιστεί 4. είχαν  
πεταχτεί 5. είχαν πραγματοποιηθεί 6. έχει διηγηθεί 7. είχα παραιτηθεί

**Σελ. 272****3.**

1. μετρούσαν, ξυπνούσαν, κοιμόντουσαν, σκέφτονταν/ σκεφτόντουσαν, έστελναν,  
αγωνιούσαν, Ησύχαζαν, άνοιγαν, άφηναν, πέρασαν, μεγάλωσαν, Έμαθαν 2. Είχα  
σταματήσει, περίμενα, ένιωσα, κατάλαβα, είχε χτυπήσει, Βγήκα, είδα, είπε, Ήθελα,  
χτύπησα, έπρεπε 3. Έχει ταξιδέψει/ Ταξίδεψε, γνώρισε, ταξίδευε, έγιναν, ήρθε,  
γνωριστήκαμε 4. έκαναν, Τυλίχτηκαν/ Είχαν τυλιχτεί, κρύφτηκαν/ είχαν κρυφτεί, πήγα,  
πετάχτηκαν, είχα (/ έχω) τρομάξει, φοβήθηκα, νόμιζα, τρόμαξαν, ήθελαν/ θέλησαν

**Σελ. 273****5.**

1. δ 2. β 3. γ 4. β 5. β 6. γ 7. δ 8. α 9. β 10. β 11. α 12. γ 13. α 14. α 15. β 16. γ 17. δ

**Σελ. 274****6.**

1. μάθαμε, είχε κερδίσει/ κέρδισε, πετάξαμε 2. ζούσαν, δούλευαν, κουράζονταν/  
κουραζόντουσαν 3. θα συναντηθούν, θα συζητήσουν 4. φάγαμε, κόψαμε, βγήκαν 5. είχαν  
ανακατευτεί, ασχολήθηκαν / έχουν ανακατευτεί, ασχολούνται/ θα σχοληθούν 6.  
ακούστηκαν, πάρθηκε 7. γνώρισε, βλέπονται 8. αθλούμασταν, διατηρούμασταν 9. Είδες,  
περιποιούνται 10. θα έχω τακτοποιήσει, θα έχω τηλεφωνήσει/ θα τηλεφωνήσω 11.  
φύγαμε, φορέσαμε, έκανε, έχουμε παγώσει/ παγώσαμε/ παγώνουμε 12. Είχα δανείσει,  
ζήτησε 13. είπε, συμβουλέψαμε 14. πλύθηκαν, σκουπίστηκε, τακτοποιήθηκαν/ είχαν  
πλυθεί, είχε σκουπιστεί, είχαν τακτοποιηθεί / θα έχουν πλυθεί, θα έχει σκουπιστεί, θα



έχουν τακτοποιηθεί 15. θα βρω, πουλάνε 16. έχετε χρησιμοποιήσει/ χρησιμοποιήσατε/ χρησιμοποιείτε, έχει χρησιμοποιηθεί/ χρησιμοποιήθηκε 17. χώρισε, κλείστηκε

**Σελ. 276**

**1.**

2. να μυρίσω 3. να μοιράσω 4. να δοκιμάσω 5. να θυμώσω 6. να πληρώσω 7. να αντέξω 8. να ρίξω 9. να ψάξω 10. να φωνάξω 11. να διαλέξω 12. να επιτρέψω 13. να στρίψω 14. να κρύψω 15. να λείψω 16. να κόψω 17. να βάψω 18. να δουλέψω 19. να ανακατέψω 20. να ανακαλύψω

**Σελ. 277**

**2.**

1. να αλλάξει 2. να καλύψετε 3. να κόψουμε, να αρχίσουμε (και όλα τα άλλα πρόσωπα) 4. να διαλέξεις 5. να προσέξετε 6. να τελειώσουμε 7. να κερδίσει 8. να γυρίσουν 9. να συμπληρώσετε 10. να πάψει 11. να γράψω 12. να χάσω (και όλα τα άλλα πρόσωπα) 13. να δείξουμε (και όλα τα άλλα πρόσωπα) 14. να ταιριάζεις 15. να πείσει

**3.**

1. να λείψει κανείς. 2. να χάσω αυτό το παιχνίδι με τίποτα! 3. να μαγειρέψεις. 4. να χορέψουμε; 5. να ανοίξετε λίγο το παράθυρο; 6. να διαβάσουν πολύ. 7. να αλλάξει η πολιτική κατάσταση; 8. να μην σε γνωρίσω με αυτά τα ρούχα. 9. να αγοράσεις αυτοκίνητο; 10. να γυρίσει μόνη της στο σπίτι. 11. (να) σβήσει το μήνυμα 12. να τελειώσουν τα μαθήματα 13. (να) λήξει ο αγώνας. 14. να φτάσω στο ραντεβού μισή ώρα. 15. να ξαναζωγραφίσουμε για σένα. 16. να φτάσουν οι καλεσμένοι, θα έχουμε μαγειρέψει./ θα μαγειρέψουμε.

**Σελ. 278**

**(α)**

να πω	να ανέβω / να ανεβώ	να ζεστάνω
να μείνω	να βγω	να καταλάβω
να στείλω	να βρω	να μάθω
να προτείνω	να κατέβω/ να κατεβώ	να πάθω
να δώσω	να μπω	να πεθάνω
να φέρω	να ξέρω	να βάλω
να πέσω	να πάρω	να βγάλω
να περιμένω	να πάω	να κάψω
να πλέξω	να πιω	να κλάψω
να φύγω	να θελήσω	να φάω
να μακρύνω	να υπάρξω	
να παχύνω	να συμβώ	
να φαρδύνω		

**(β)**

1. να προτείνουμε 2. να δώσουν 3. να πάρω, να πάω (και όλα τα άλλα πρόσωπα) 4. να πέσω 5. να μην κάψει 6. να πλύνεις 7. να βρει 8. να πάθεις, να μην μπεις, να περιμένεις 9. (να) φύγουν 10. να υπάρξει 11. να στείλετε 12. να πουν, να κλάψουν 13. Να κατεβούμε 14. να μάθει 15. να πιούμε (και όλα τα άλλα πρόσωπα) 16. να φτάσει 17. να ζεστάνω, (να) πάνε

**Ρήματα σε -άω/ -ώ & -ώ****1.(α)**

να βοηθήσω	να πεινάσω	να φορέσω
να ρωτήσω	να γελάσω	να χωρέσω
να κρατήσω	να γεράσω	να πονέσω
να φιλήσω	να διψάσω	να μπορέσω
να ζητήσω	να περάσω	να καλέσω
να ενοχλήσω	να κρεμάσω	να επαινέσω
να τηλεφωνήσω	να κεράσω	να συγχωρέσω
να εξηγήσω	να σχολάσω	να αποτελέσω
να προτιμήσω	να ξεχάσω	να παρακαλέσω
να φυσήξω	να χαλάσω	να εκτελέσω
να βουτήξω	να πετάξω	
να ρουφήξω	να φυλάξω	

**Σελ. 279****(β)**

1. να πετάξει, να εξηγήσει 2. να πουλήσουν 3. να φυσήξω 4. να χρησιμοποιήσουμε 5. να μην γελάσει 6. να ξεχάσω, να συγχωρέσω 7. να ξεπεράσετε 8. να μην ενοχλήσουν 9. να βουτήξουμε 10. να παρακαλέσω 11. να κεράσει 12. να απαντήσουμε 13. να περπατήσουμε 14. να χαιρετήσουν 15. να μπορέσετε

**Ρήματα σε -ομαι****1.(α)**

να βραβευτώ	να γραφτώ
να ερωτευτώ	να θαφτώ
να κουρευτώ	να κλεφτώ
να μαγειρευτώ	να κρυφτώ
να μαγευτώ	να ραφτώ
να μαζευτώ	να αναπαυτώ
να ονειρευτώ	να εξελιχτώ
να χαθώ	να κοιταχτώ
να ντυθώ	να μπλεχτώ
να πληρωθώ	να στριμωχτώ
να ετοιμαστώ	να σφιχτώ
να κλειστώ	να ταραχτώ
να νοικιαστώ	να τυλιχτώ
να πιαστώ	να ψαχτώ

**(β)**

1. να μην ανακατευτείτε 2. να λουστείς, να ξυριστείς 3. να βαφτεί 4. (να) κοιταχτείς 5. να ονειρευτείς 6. να σκεφτώ 7. να ετοιμαστείτε 8. να χτενιστεί 9. να εργαστούμε 10. να μην μπλεχτείς 11. να ντυθώ 12. Να δεχτώ 13. να επιστεφτούμε/ να επισκεφτείτε 14. να έρθει 15. να δανειστούν

**Σελ. 280****1.**

1. να ασχοληθούμε 2. να συναντηθούν 3. να παραπονεθούμε 4. να βαρεθείτε 5. να παραιτηθούν 6. να ευχαριστηθείτε 7. να ταλαιπωρηθεί 8. να συνεννοηθούμε 9. να εξηγηθούμε 10. να φορεθούν 11. να προπονηθεί 12. να προτιμηθείτε 13. να αρνηθώ 14. (να) τηλεφωνηθούμε 15. να κρατηθώ

**Σελ. 281****1.**

1. να μην ταραχτείς 2. να ταιριάζουν 3. να ευχηθώ 4. να πάψεις 5. να ακούσω 6. να κολυπήσουν 7. να γίνουν, να κουραστείτε 8. να μαγευτεί 9. να αναρωτηθούν 10. να βοηθήσεις, να περιποιηθείς 11. Να μην κουνηθείς, να γυρίσουν 12. να ικανοποιηθούν, να μιλήσουμε 13. να ταλαιπωρηθώ 14. να ξοδέψει 15. να ορκιστείς

**Σελ. 282**

1. να χρησιμοποιούμε/ να χρησιμοποιήσουμε (/ να χρησιμοποιηθούν) 2. να περπατήσετε 3. να ειδοποιηθούν 4. να γραφτεί 5. να οδηγήσουν, να μην βρουν 6. να ολοκληρωθεί 7. να λουστείτε, να κουρευτείτε/ να λουστόμε, να κουρευτούμε 8. να επιστρεφεί 9. να οδηγηθούν 10. να χρησιμοποιηθεί 11. να συναντηθεί 12. να εξαφανιστούν, να ξεχαστεί, να επιστρέψουν 13. να γράψετε 14. να καθαρίσεις 15. να καθαριστεί 16. να ακολουθήσουμε, να μην χαθούμε 17. να επιστρέψουν 18. να πεταχτείς, να πάρω

**Σελ. 283****2.(α)**

1. να μένουμε 2. να μιλάει 3. να καταλαβαίνουμε 4. να πηγαίνει 5. να φοράνε 6. να φεύγουν 7. να οδηγείτε 8. να γράφετε 9. να τηλεφωνεί 10. να χωράμε

**(β)**

1. να στέκεται 2. να ασχολούμαι (και όλα τα άλλα πρόσωπα) 3. να εργάζονται 4. να περιποιούνται 5. να συνεννοούμαστε 6. να συναντιούνται 7. να πληρώνεστε 8. να ξεχνιέται 9. να διηγείστε 10. να βαριούνται

**Απλή ή συνεχής υποτακτική;****1.(α)**

1. να συνηθίσει 2. να καταλάβω, να υπογράψεις 3. να κοιμηθώ 4. να φεύγει 5. να επιστρέψετε/ να επιστραφούν, να δανειστείτε 6. να ασχολείστε, να γίνετε 7. (να) κοιμηθείς, να ελέγχεις 8. να συμβεί 9. να μην οδηγηθείτε, να ακούσετε 10. να βάζεις 11. να βάλουμε 12. να εργαστεί 13. να βρει 14. να ακολουθήσεις/ να ακολουθείς 15. να γυρίσω 16. να ετοιμάζονται, να μπουν 17. να νικήσει (και όλα τα άλλα πρόσωπα) 18. να διηγείστε 19. να προσπαθείς, να ευχαριστήσεις 20. να ενοχλεί

**Σελ. 284****(β)**

1. (να) μην διασχίζεις, να κρατάς 2. Να χρησιμοποιείς, να στέλνεις, να διαβάζεις, να πεις, να μάθεις, να μην πληρώσει 3. Να έχεις, να τακτοποιήσεις 4. (να) μην απαντάς, να κάνεις, Να τηλεφωνείς, να αφήνεις 5. Να δείχνεις, να γίνεσαι 6. Να φεύγεις, να φροντίζεις, να περάσει/ να περνάει, να διαβάζεις 7. Να στέλνεις 8. Να αναστενάζεις, να δίνεις 9. Να μαθαίνεις, να πετύχεις, Να χρησιμοποιείς, να καταλαβαίνουν 10. (να) μην στείλεις

**Σελ. 285****2.**

1. να σπουδάσει, να μάθει, να υπερασπιστεί, να πείσει, να ακολουθήσει, να γίνεις, να δίνει, να γραφτείς, να τρέχουν, να κυβερνήσεις, να γίνεις, να μιλάνε, να ακολουθήσεις, να προκόβει, να κλέψεις, να πεις, να πιάσουν, να δώσω, να βγάζεις, να γυρνάς, να ακολουθήσει, να γραφτεί, να φοβηθείς/ να φοβάσαι, να γλιτώσει (/να γλιτώσει)

**Σελ. 286****1.**

1. Άλλαξε 2. Βάψε (Βάψ') 3. Αποφασίστε 4. κόψε (κόψ') 5. Δείξτε 6. παίξε 7. Άνοιξε, κλείσε 8. Γράψτε 9. Μαγείρεψε 10. Δημοσίεψέ (Δημοσίευσέ) 11. Οργανώστε 12. διάβασε 13. κατεβάστε, βάλτε 14. Πλέξε 15. τρέξτε, Προσέξτε, Σκύψτε, ανάψτε

**Σελ. 287****1.**

ακούστε, κλάψε, ζεστάνετε, καταλάβετε, λάβετε, κάψτε, φύγετε, βάλτε, φέρε, βγάλτε

**2.**

1. Πλύνε 2. δείτε 3. Δώσε (Δώσ') 4. Φύγετε 5. Πάρε (Πάρ') 6. Πηγαίνετε (Πάτε) 7. Στείλε 8. Φάτε 9. Πείτε 10. άκουσε 11. Πιείτε 12. Μάθε, πες 13. Κατέβα, πάρε

**3.**

1. Πιες κι άλλο! 2. Κάνετε/ Κάντε διάλειμμα! 3. Δες (λίγο/ πολύ) τηλεόραση! 4. Πάρκαρε εδώ! 5. Πες κάτι! 6. Αγοράστε αυτοκίνητο! 7. Κλείστε τα φώτα! 8. Δημοσιεύστε αυτό το άρθρο! 9. Αρχίστε χωρίς αυτούς! 10. Υπόγραψε αυτό το συμβόλαιο!

**Σελ. 288**

**(α)**

1. Προχωρήστε 2. Αγαπήστε 3. Φόρεσε 4. Μίλησε 5. Βοηθήστε 6. περπάτησε 7. ρώτησε 8. Βουτήξτε 9. Μην κρατήσεις, Πέταξέ 10. Ξεχάστε 11. Φυσήξτε 12. Κέρασε

**(β)**

1. Οδήγησε 2. Ευχαρίστησε 3. Κάλεσε 4. Παρακάλεσέ / Παρακαλέστε, Προσπαθήστε 5. Εξηγήστε 6. Τιμώρησέ/ Τιμωρήστε 7. Χρησιμοποιήστε 8. Τηλεφώνησέ 9. Ζήσε 10. Παρακάλεσέ

**Ρήματα σε -ομαι**

1. Ετοιμαστείτε 2. Παντρέψου 3. Κοιτάξου 4. συγκεντρωθείτε 5. Βιαστείτε 6. Πετάξου 7. σκέψου 8. ντύσου 9. Εργαστείτε 10. ονειρέψου

**Σελ. 289**

**Ανώμαλα ρήματα**

1. Γίνε 2. σήκω, έλα 3. ελάτε 4. Στάσου 5. Σηκωθείτε 6. Πλύσου 7. σταθείτε 8. Ελάτε 9. Πλυθείτε

**Ρήματα σε -ιέμαι, -ούμαι & -άμαι**

1. Λυπήσου 2. Θυμηθείτε 3. Κοιμηθείτε 4. Συναντηθείτε 5. κρατηθείτε 6. Φιληθείτε 7. Κουνήσου 8. Τακτοποιηθείτε/ Τακτοποιήσου 9. Περιποιηθείτε 10. Προσποήσου 11. δικαιολογηθείτε 12. Τηλεφωνηθείτε 13. μιμηθείτε 14. Συγκινήσου

**Σελ. 290**

**1.**

1. Πες τους την. 2. Φυλαξέ μου το. 3. Τηλεφώνησέ της. 4. Πρόσεξέ τες. 5. Μιλήστε του. 6. Δανειστείτε (τους) την. 7. Περιποιήσου τον. 8. Ενοχλήστε την πάλι. 9. Παντρέψου την. 10. Δέξου τες. 11. Ευχηθείτε τους καλή τύχη. 12. Πιες το (όλο). 13. Δείξε (Δείξ') τους τες. 14. Συμβουλευτείτε την. 15. Μαγειρέψτε τες σήμερα.

**2.**

1. Στάσου! Πού πας χωρίς εμένα; 2. Σηκωθείτε, ντυθείτε κι ελάτε εδώ. 3. Γίνε επιεικέστερος/ -η με τον εαυτό σου. 4. Ερωτέψου (Ερωτεύσου), γέλασε (/γέλα), ονειρέψου! 5. Πεταχτείτε, φέρτε μου 6. Άφησε (/Άσε), διηγήσου 7. Τρέξε, κρύψου γρήγορα!

**Σελ. 291**

1. γράφετε 2. Τρώγε 3. Σβήνετε 4. Μάζευε 5. μη σηκώνεις 6. φοράτε 7. Χτύπα 8. Μίλα 9. Πρόσεχε, απόφευγε 10. Άκουγε

**Ρήματα σε -μαι**

**1.**

1. Να σκέφτεσαι (/Σκέψου) 2. Να εργαζεστε (/ Εργαστείτε) 3. Να ντύνεσαι 4. Να κρύβεσαι (/Κρύψου) 5. Πετάξου 6. Μην στενοχωριέσαι 7. Να κρατιέστε 8. Να διατηρείσαι/ Διατηρήσου 9. Να περιποιείστε, να γυμνάζεστε (/Περιποιηθείτε, γυμναστείτε) 10. Να φοβάσαι 11. να σηκώνεις, να ρωτάς (/ σήκωσε, ρώτησε/ ρώτα) 12. Γδυθείτε, ακουμπήστε, ξαπλώστε 13. μην απογοητεύεστε, γίνετε, ζήστε, χαρείτε, μην ξεχνάτε 14. Τρώγε (/Φάε), μην μιλάς 15. Κρατήσου / Να κρατιέσαι, Μην κρατάς (/μην κρατήσεις)/ Μην κρατιέσαι/ Μην κρατηθείς 16. Λέγετε 17. Ταλαιπώρησέ 18. Σηκωθείτε, σηκώστε, τεντωθείτε 19. Τακτοποίησε, οργανώσου 20. Πάψε, γράψου, άφησέ (/άσε) 21. Ρίξου 22. Κάθισε/ Κάτσε,

περ/ λέγε 23. Φόρεσε/ Φόρα, κουμπώσου, κούμπωσέ 24. κουνηθείτε/ κουνήσου 25. Να κινείστε, να αποφεύγετε

**Σελ. 292**

**3.**

Έλα, πάρε, δώσε, Δώσε, γίνε

**Σελ. 293**

**5.**

Δοκιμάστε, καθίστε, ακουμπήστε, Τεντώστε, βγάλτε, κατεβάστε, στρίψτε, βγάλτε, Στηριχτείτε, βγείτε, Μην βγάξετε, μην γέρνετε, Κουνήστε, Σκύψτε, ρίξτε, Φέρτε, σταματάτε/ σταματήστε, βγείτε, τεντωθείτε, πάρτε, κάντε/ κάνετε

**Σελ. 295**

**1.(α)**

1. ταξιδεύοντας 2. Θέλοντας 3. διαβάζοντας 4. Ποτίζοντας 5. Πληρώνοντας 6. κόβοντας 7. ξέροντας 8. Ακούγοντας 9. έχοντας 10. λέγοντας

**(β)**

1. Πετώντας 2. τραβώντας 3. ξυπνώντας 4. κερνώντας 5. Μιλώντας 6. μπορώντας 7. Εξαιρώντας 8. Προσπαθώντας 9. ακολουθώντας 10. Επαινώντας

**Σελ. 296**

**(γ)**

1. Φεύγοντας 2. Δημιουργώντας, θέλοντας 3. χαμογελώντας, κλείνοντάς 4. Κλαίγοντας, ρουφώντας 5. τρώγοντας, πίνοντας 6. δίνοντάς, λέγοντάς 7. κλείνοντάς 8. φορώντας 9. λέγοντάς 10. Περπατώντας, τρέχοντας

**2.(α)**

1. Τρώγοντας 2. Ρωτώντας τους περαστικούς 3. Αγοράζοντας οικολογικό απορρυπαντικό 4. Μαζεύοντας τα σκουπίδια από τις παραλίες 5. Κατεβαίνοντας τις σκάλες 6. κρατώντας δύο τσάντες στα χέρια του. 7. χαμογελώντας 8. λέγοντάς μου 9. τραγουδώντας

**(β)**

1. Όταν/ Αν σβήνετε τα φώτα και βγάξετε τις συσκευές από τις πρίζες, βοηθάτε τον πλανήτη. 2. Επειδή είχα πολύ ελεύθερο χρόνο, .... 3. Επειδή δεν είχε άλλη επιλογή, .... 4. Καθάριζε την αυλή του σχολείου και σφύριζε. 5. Κερδίζει πολλά χρήματα επειδή πουλάει / με το να πουλάει βιολογικά προϊόντα 6. Αν απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις, .... 7. Επειδή δεν ήθελε να τον συναντήσει,... 8. Με το να τραγουδάει/ Επειδή τραγουδούσε τα τραγούδια των άλλων έγινε διάσημος. / Τραγουδούσε τα τραγούδια των άλλων και έγινε διάσημος. 9. Αν εξηγείς ήρεμα ....

**Σελ. 297**

**(γ)**

1. φωνάζοντας 2. Δουλεύοντας 3. ελπίζοντας 4. χορεύοντας, τραγουδώντας 5. Γκρινιάζοντας 6. Προσπαθώντας περισσότερο 7. αγωνιώντας 8. Φροντίζοντας τα λουλούδια 9. Κρατώντας 10. Κάνοντας 11. Βάζοντας

**3.**

**1. (α)**

1. επειδή ταξίδευε/ με το να ταξιδεύει 2. Επειδή ήθελαν 3. Αν/ Όταν διαβάσετε 4. Αν ποτίζετε 5. Αν πληρώνετε/ Με το να πληρώνετε 6. επειδή κόβεις 7. Επειδή δεν ήξεραν 8. Με το να ακούει 9. Επειδή δεν είχε 10. με το να λες

**(β)**

1. Με το να πετάτε 2. (με το να τραβήξουμε)/ αφού/ καθώς τραβήξαμε/ Τραβήξαμε τις πέτρες και ελευθερώσαμε τη χελώνα. 3. Όταν/ Μόλις ξύπνησα (Με το που ξύπνησα) 4. και μας κέρασε/ γι' αυτό μας κέρασε 5. Επειδή μιλάει 6. Επειδή δεν μπορούσε 7. Αν εξαιρέσετε 8. Αν προσπαθείς 9. αν ακολουθήσεις 10. Αν επαινείς

**(γ)**

1. Καθώς/ Όπως/ Όταν (θα) φεύγεις 2. Επειδή δημιουργούσε, επειδή/ καθώς ήθελε 3. Χαμογέλασε, τους έκλεισε πονηρά το μάτι και τους χαιρέτησε. 4. Έκλαιγε και ρουφούσε τη μύτη του την ώρα που (/καθώς) μου έλεγε πως έπεσε από το ποδήλατο. 5. Συνήθως όταν βλέπουμε μπάλα, τρώμε σουβλάκια και πίνουμε μπύρα. 6. με το να μου δώσεις/ αν μου δώσεις, με το να μου λες/ αν μου λες 7. καθώς την έκλεισαν με δύναμη 8. αν το φορέσεις 9. και τους είπε ότι... 10. Αν περπατάς, αν τρέχεις

**Ρήματα σε -ω και -ώ**

δυστυχισμένος	αργοπορημένος
ευτυχισμένος	αρρωστημένος
συννεφιασμένος	προχωρημένος
μεθυσμένος	τρομαγμένος
διψασμένος	πηγμένος
κατεβασμένος	πονεμένος
λαχανιασμένος	ταξιδεμένος
νευριασμένος	κρυωμένος
πεινασμένος	παγωμένος
χορτασμένος	τελειωμένος

**Σελ. 298**

1. διψασμένο 2. πονεμένο 3. τους προχωρημένους 4. κρυωμένος 5. βγαλμένες 6. λαχανιασμένος/ -η 7. πηγμένοι 8. Συννεφιασμένη 9. νυσταγμένος/-η 10. ληγμένο 11. γερασμένος 12. πεσμένος 13. μεθυσμένος 14. τρομαγμένα 15. Πεινασμένοι 16. Θυμωμένη 17. παγωμένες 18. τελειωμένος 19. κατεβασμένο 20. ευτυχισμένοι

**Σελ. 299****1.**

κρυμμένοι, αγκαλιασμένοι, χωμένοι, κολλημένοι, ξαπλωμένοι, αγκαλιασμένοι, αγκαλιασμένοι, ξεχασμένοι, κολλημένοι

**2.**

1. ήταν στολισμένη 2. είναι ντυμένες 3. είναι κρυμμένα 4. είναι στενοχωρημένος 5. είναι ικανοποιημένοι 6. είναι φοβισμένος 7. ήταν συγκεντρωμένοι 8. Είμαι πιασμένος 9. Δεν είναι καλά σιδερωμένο 10. είναι πεταμένες

**Σελ. 300****3.**

1. α 2. β 3. β 4. α 5. β 6. α 7. α 8. β 9. β 10. α 11. β 12. β 13. β 14. α 15. β 16. α 17. α 18. β

**Σελ. 301****1.**

1. δ 2. γ 3. α 4. γ 5. α 6. β 7. α 8. β 9. δ 10. γ 11. β 12. δ 13. γ 14. α 15. β 16. δ 17. β 18. δ 19. α 20. δ

**Σελ. 302****3.(α)**

ξύπνησε, θυμόταν, άνοιξε, είδε, βρίσκονταν/ βρισκόντουσαν, Ανακάθισε, είδε, Σηκώθηκε, συνειδητοποίησε, τακτοποιημένα, βρισκόταν, θα βρεις, να ψωνίσω, μπήκε, να πεις, είχα βγει, να κεράσουν, ήπιαμε/ ήπια, έγινε, γύρισε, μεθυσμένος, λερωμένα, είχες πέσει, ανεβαίνοντας, ενόχλησε, μπήκες, χάλασες, περιποιείται, άφησε, να γράψει/ να γράφει, έσυρε, να βγάλει, να φωνάζεις, Άφησέ/ Άσε, παντρεμένος

**Σελ. 303****(β)**

συνόδευαν, να προετοιμαστούν, να μιλήσω, είχαν ακούσει, ρώτησα, θα προσπαθήσω, βρέθηκα, σταματούσε, να κοκκινίζουν, μπορούσα, αναζήτησε/ είχε αναζητήσει, έμεινα, βρήκε, συνάντησα, είχαν ασπρίσει, έφταιξε/ φταίει, μπορούμε/ μπορούσαμε, γύριζε, ακούγονταν/ ακουγόντουσαν, έκλαιγε, να μιλάει, μιλούσε, μαθαίνουν (/ έχουν μάθει), σηκωθήκαμε, Παρακολουθήσαμε, ακούσαμε, να τραγουδάνε, να χορεύουν, αποχαιρέτησα, θα βρούμε, να διατηρήσουμε, έστειλαν

**6. ΜΙΚΡΕΣ ΛΕΞΕΙΣ****Σελ. 311****1.**

1. Το σπίτι της Οξάνα είναι μακριά από το πανεπιστήμιο; 2. Πού είναι το σχολείο; 3. Τι υπάρχει πίσω από το σχολείο; 4. Τι είναι στη γωνία της πλατείας; 5. Τι υπάρχει μπροστά από το φαρμακείο; 6. Τι γίνεται κάθε Δευτέρα δίπλα στην πλατεία; 7. Σε ποιον όροφο μένει η Οξάνα; 8. Τι είναι απέναντι από τον καναπέ; 9. Τι υπάρχει ανάμεσα από τον καναπέ και την τηλεόραση; 10. Τι έχει πάνω από το κρεβάτι της η Οξάνα; 11. Τι έχει στο μπαλκόνι της;

**σελ. 313****6.**

1. από 2. από 3. στην 4. στο 5. από, στη 6. στον 7. Στην 8. από 9. στο 10. από 11. Από, στην 12. από 13. από 14. στην 15. από 16. στην 17. από, από 18. στα 19. στο 20. από 21. στον 22. από 23. από, στις 24. στον, για 25. στο, στη, από 26. στον, στο

**σελ. 314****7.(α)**

Μέσα στη νύχτα των άλλων, στη νύχτα, πάνω στον πάγο

**(β)**

μέσα από το τούνελ, μέσα, μέσα απ', έξω στο, μέσα, μακριά, μέσα

**8.**

1. από, μέχρι, με 2. για/ από, Κατά 3. κατά/ προς 4. από 5. με 6. χωρίς, με 7. παρά 8. από, με/ χωρίς 9. παρά 10. κατά 11. για 12. για, μέχρι 13. Προς 14. για/ στην, παρά 15. χωρίς

**σελ. 315****1.**

1. πριν (από) 2. πριν (από) 3. Πριν από 4. μετά (από) 5. Μετά από 6. μετά (από) 7. πριν/ μετά από 8. πριν (από) 9. μετά από 10. μετά (από)

**σελ. 316**

1. β 2. β 3. α 4. δ 5. α 6. β 7. γ 8. β 9. α 10. γ

**σελ. 317**

1. καθόλου 2. τίποτα 3. καθόλου/ ποτέ 4. καθόλου 5. κάτι/ τίποτα 6. παντού 7. καθόλου 8. τίποτα 9. καθόλου, τίποτα 10. κάτι/ τίποτα 11. ποτέ/ καθόλου 13. πάντα/ ποτέ/ καθόλου 14. κάτι 15. πουθενά/ κάπου 16. καθόλου 17. Κάτι 18. καθόλου, καθόλου 19. τίποτα/ κάτι 20. παντού, πάντα, ποτέ 21. κάτι/ τίποτα

**σελ. 318**

1. τελικά 2. στο τέλος 3. Τελικά 4. επιτέλους 5. Επιτέλους 6. τελικά

**Όποτε, οπότε**

1. Όποτε 2. οπότε 3. όποτε 4. όποτε 5. οπότε 6. οπότε 7. όποτε 8. οπότε

**σελ. 319****1.**

1. επειδή 2. επειδή 3. τις οποίες 4. όταν/ τότε που 5. επειδή 6. στο οποίο/ όπου 7. ώστε 8. επειδή 9. ο οποίος 10. ότι 11. τα οποία/ να

**σελ. 320****πού, που, ποιος**

1. γ 2. γ 3. α 4. α 5. γ 6. β 7. α 8. β 9. α 10. α

**που, ότι/ πως**

1. β 2. α 3. γ 4. γ 5. β 6. α 7. γ 8. β 9. α 10. β 11. γ

**σελ. 321****αφού**

1. πάω στο γυμναστήριο, θα συναντηθώ με τους φίλους μου. 2. μου έδωσε άδεια ο διευθυντής, έφυγα. 3. είχε ετοιμάσει τα χαρτιά της η Μαρία, γράφτηκε στη σχολή. 4. δεν καταλαβαίνεις, γιατί δεν ρωτάς; 5. φτιάξατε το μηχάνημα, δουλεύει μια χαρά. 6. τον απείλησα, μου είπε την αλήθεια. 7. βλέπεις ότι διαβάζω, γιατί με ενοχλείς;

**ενώ**

1. ενώ το άλλο ντουζιέρα. 2. προχωρούσα στον δρόμο, βρήκα 100 ευρώ. 3. ενώ δεν είχαν διαβάσει. 4. έβλεπαν τηλεόραση, έτρωγαν πίτσα. 5. του αρέσει το πάρτι, γκρινιάζει. 6. ενώ φοράει μόνο ένα μπλουζάκι. 7. ενώ η γυναίκα του ΠΑΟΚ. 8. Στην Ελλάδα ένας στους οχτώ έχει μόνο κινητό τηλέφωνο, ενώ στη Λιθουανία το ποσοστό είναι 48%.

**σελ. 322****1.**

1. όπως 2. σαν 3. όπως 4. σαν 5. όπως 6. όπως 7. όπως 8. όπως/ σαν 9. όπως 10. όπως

**2.**

1. η οδός, η λεωφόρος 2. την οδό 3. ο αδερφός 4. γιατροί 5. την κόρη 6. τους γονείς 7. εμένα 8. εσύ 9. εσένα 10. τον πατέρα

**σελ. 323****3.**

1. όπως 2. σαν 3. Όπως 4. ως 5. σαν 6. όπως 7. σαν 8. όπως 9. σαν 10. όπως 11. σαν

**σελ. 325**

1. δεν, δεν 2. μην 3. δεν, δεν 4. Δεν, δεν 5. Μην 6. δεν, μην 7. Μην 8. δεν 9. δεν 10. μην 11. δεν 12. δεν 13. Δεν, δεν 14. δεν 15. δεν, δεν 16. Μην 17. δεν, δεν 18. μην, δεν 19. δεν, δεν 20. Μην

**σελ. 326****1.**

1. γ 2. γ 3. γ 4. γ 5. α 6. α 7. β 8. α 9. β (/ γ) 10. α

**2.(α)**

1. (θα), να 2. - 3. Θα, θα, θα 4. Να 5. Θα 6. -, -, (θα) 7. να, - 8. (να), - 9. θα, (να) 10. να 11. να 12. Θα, θα 13. - (/θα) 14. θα, θα 15. να, Να, θα

**σελ. 327****(β)**

Θα πιω, θα πιω, θα μεθύσω, θα πω, πονάς, να κοπώ, θα μου πεις, να πλυθείς, θα κόψω, θα σ'το καρφώσω, θα έχω, ξυπνήσουμε, πάμε, θα 'σαι

**(γ)**

γίνεις, θα παίξεις, να προετοιμάζεσαι, να είσαι, να διαβάζεις, γίνεται, να είσαι, να υπερασπίζεσαι

**1.**

1. να το καταλάβω 2. να χορεύω απ' το να τραγουδάω/ παρά να τραγουδάω 3. να συμπληρώσετε την αίτηση 4. να σε ξέρω χρόνια 5. (να) δω τηλεόραση, θα διαβάσω 6. να δουλεύετε 7. να τελειώσει ο χρόνος, θα έχω βρει δουλειά 8. για να καπνίσω ένα τσιγάρο 9. περπατάω από το να κολυμπάω 10. να ξεκουράζομαι, παρά να γυμνάζομαι

**2.**

1. Ακόμα 2. παρά 3. Αντί 4. Αντί 5. χωρίς 6. Σαν 7. Πριν 8. για 9. πριν 10. Με το



**σελ. 329**

1. να 2. ότι 3. που/ ότι 4. που 5. μήπως 6. να 7. ότι 8. να 9. ότι 10. που, να 11. που/ ότι 12. που/ να 13. να 14. να 15. που, να 16. που, ότι 17. να, να

**2.**

1. (για) να 2. για να 3. να 4. να 5. να 6. (για) να 7. να 8. να 9. για να 10. Για να, να

**σελ. 330****1.**

1. κολυμπάει στη θάλασσα. 2. πλένω τα χέρια μου και μετά τρώω. 3. να πάρω τηλέφωνο, έστειλα μήνυμα ότι θα αργήσω. 4. καπνίζεις, καταστρέφεις την υγεία σου. 5. σιδερώνω παρά να σκουπίζω/ απ' το να σκουπίζω. 6. να μην έχει κανέναν πάνω από το κεφάλι του, κάνει δική του δουλειά. 7. να επισκεφτώ την Αυστραλία σύντομα.

**2.**

1. β 2. δ 3. β 4. α 5. δ 6. α 7. β

**3.**

1. επειδή/ γιατί, που, και, να, και, για, με, και, και, αλλά, Από, που, με, και, γι' αυτό, που/ επειδή, επειδή/ γιατί, σε, επειδή/ γιατί, και, ότι

**σελ. 331****4.(α)**

Για να σ' εκδικηθώ, όπως κι εγώ, μέσα στον πυρετό μου, μαζί με το δικό μου, που αγαπούσες, που μισούσες

**(β)**

στον ήλιο, μ' έναν φίλο, πάνω στην άμμο, πίσω απ' το φεγγάρι, πάνω μου, μ' ένα σου χάδι, με μια κιθάρα, στην ερημιά μας

**7. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ****σελ. 335****2.**

1. ε 2. ζ 3. β 4. στ 5. γ 6. α 7. δ

**σελ. 336****(α) (ενδεικτικά)**

αλλά, Μετά, όμως, Ύστερα, όμως, Έπειτα, και

**(β)**

1. επομένως/ άρα, ή 2. Όχι μόνο, αλλά και 3. Είτε, είτε 4. Ούτε, ούτε 5. όμως, και 6. μετά, και, ενώ 7. όμως 8. δηλαδή/ επομένως 9. ενώ 10. επομένως/ άρα, και 11. αλλά/ ωστόσο 12. Δηλαδή 13. και, επίσης 14. ενώ 15. ενώ, Επίσης, και

**σελ. 337****1.**

1. αυτός που παίζει στο θέατρο, στον κινηματογράφο 2. αυτή που είναι στο ίδιο πανεπιστήμιο/ στην ίδια σχολή με εμένα 3. αυτός που έχει σγουρά μαλλιά 4. αυτή που δουλεύει πολύ 5. αυτός/ αυτή που λέει αλήθεια 6. αυτό που πίνω (και έχει αλκοόλ) 7. αυτό που δεν καταλαβαίνω 8. αυτό που βλέπω όταν κοιμάμαι

1. η υπάλληλος που δουλεύει πολύ 2. το όνειρο που δεν μπορεί/ είναι δύσκολο να γίνει αλήθεια 3. τα ποτά που είναι ζεστά/ που δεν είναι κρύα 4. το φαγητό που γίνεται γρήγορα και εύκολα 5. τα ρούχα που φοράω τον χειμώνα 6. η ποδιά που φοράνε τα παιδιά στο σχολείο 7. το δωμάτιο που κοιμόμαστε/ που είναι το κρεβάτι 8. το τραπεζάκι που είναι δίπλα στο κρεβάτι

**2.**

1. που ρώτησα ήξεραν ακριβώς τι πρέπει να κάνω. 2. που θα παρακολουθήσω αρχίζει αύριο. 3. που αγόρασα μου πάει πολύ. 4. που σου έδωσα είναι για τους φίλους μας. 5. που τους αγόρασα δώρα μένουν σε ξενώνες. 6. που της εξήγησα τις λέξεις είναι μαθήτρια. 7. που φοράω το μπουφάν της είναι φίλη μου.

**Σελ. 338**

1. που έχασα 2. που φορούσα χτες 3. που πήρα από τον Αλέξη 4. το τραγούδι που τους έμαθα 5. το λεξικό που της έδωσα 6. που την κέρασα 7. τα 100 ευρώ που του δάνεισες

**Σελ. 339****2.**

1. για τον οποίο 2. στο οποίο 3. η οποία 4. με το οποίο 5. στο οποίο 6. το οποίο 7. στο οποίο 8. τα οποία 9. με τα οποία 10. για την οποία 11. στον οποίο 12. ο οποίος 13. στην οποία 14. την οποία

**Σελ. 340****3.**

1. την οποία πρώτο το περιοδικό Ν δημοσίευσε έκανε τον γύρο του κόσμου. 2. ο οποίος μου δάνεισε τα χρήματα 3. οι οποίες θα είναι εντονότερες στα ηπειρωτικά προβλέπονται για το σαββατοκύριακο 4. της οποίας το όνομα μου διαφεύγει αυτή τη στιγμή θα παρουσιάσει το σόου 5. Ο Τάκης Λεμονής, του οποίου τη συνέντευξη διάβασα στο διαδίκτυο, ήταν προπονητής του Ολυμπιακού 6. Πρέπει να καταναλώνουμε καθημερινά φρούτα και λαχανικά, η διατροφική αξία των οποίων είναι πολύ μεγάλη. 7. Ο υπάλληλος με τον οποίο μίλησα χτες είναι πολύ εξυπηρετικός. 8. Ένας από τους αγαπημένους τραγουδοποιούς της φίλης μου, η οποία είναι μουσικός, είναι ο Νίκος Πορτοκάλογλου. 9. Η γραμματέας του διευθυντή, ο οποίος βρίσκεται στη Μύκονο για διακοπές, ανακοίνωσε τις αυξήσεις στους μισθούς μας. 10. Στους αγώνες, για τους οποίους προετοιμάζομαι, θα συμμετάσχουν μεγάλα ονόματα./ Προετοιμάζομαι για τους αγώνες, στους οποίους θα συμμετάσχουν μεγάλα ονόματα του στίβου. *(και με τον ίδιο τρόπο και τα προηγούμενα παραδείγματα)*

**1.**

Όποιος θέλει. Όποιον βλέπει στον δρόμο. Όσοι δεν έχουν λεφτά τώρα. Όσους καθυστερούν. Ό,τι ονειρεύεσαι. Όσοι / Όποιοι ρώτησα.

**Σελ. 341**

Όποτε θέλεις. Όπου τον στέλνουμε. Όπως τις προηγούμενες φορές.

**1.**

1. Όποιοι 2. Όσοι 3. όποιους 4. όποιο 5. όσοι 6. όσους 7. όσοι 8. όποιους 9. Όποιος 10. όποιους

**2.**

1. ό,τι 2. όποτε 3. όπως 4. Όπου 5. Όποτε 6. όπου 7. ό,τι 8. Όπως 9. ό,τι 10. Όποτε 11. όπως/ όποτε 12. Όπου 13. Όποτε 14. Όπως 15. όπως

**Σελ. 345****A. 1.**

1. να δεις, να ζητήσεις 2. να μην απογοητεύομαι 3. να τελειώσουν 4. να εξηγήεις 5. να ξυπνήσουν 6. να φύγω, να μιλάς 7. να μείνουμε 8. να βρέξει 9. να χάσουν 10. να ευχαριστήσω

**2.**

**Λέω να βγω**, να με εξαφανίζει, να βουίζει, να βγω, για λίγο να χαθούμε, να σε σκεφτώ, να γυρίσω

**B.**

1. Πού να στρίψουμε τώρα; 2. Τι να με θέλει ο διευθυντής πάλι; 3. Πού να κρύφτηκε η γάτα μου; 4. Να έφαγε όλο το φαγητό του; 5. Να έχει περάσει το τεστ; 6. Να έφυγαν για διακοπές οι γείτονες; 7. Πού να ξέχασε πάλι τα κλειδιά του; 8. Να θυμήθηκε να σβήσει τα φώτα;

**Γ.(α)**

1. πρέπει να κοιμούνται τώρα. 2. Οι γονείς μου πρέπει να έχουν φτάσει στο σπίτι. 3. Οι αδερφές σας πρέπει να ήξεραν την αλήθεια. 4. Οι τσάντες πρέπει να είναι πιο ελαφριές από τις βαλίτσες. 5. Τα εισιτήρια για αυτή την παράσταση δεν πρέπει να είναι ακριβά. 6.

Οι γείτονες πρέπει να έφυγαν για διακοπές. 7. Πρέπει να είχες πάει για καφέ, όταν σου τηλεφώνησα. 8. Δεν πρέπει να είστε πάνω από 35 χρονών.

**(β)**

1. μπορεί να λείπω. 2. Μπορεί να μην είχε αποφασίσει να χωρίσουν όταν σε γνώρισε. 3. Μπορεί να μην σου αρέσει αυτή η ταινία. 4. Μπορεί να έχουν απεργία οι γιατροί την Τρίτη. 5. Μπορεί να έχουμε κολλήσει από τα παιδιά αυτή την ίωση. 6. Οι δικοί μου μπορεί να τρώνε τώρα. 7. Μπορεί να έχει χαλάσει το φαγητό, γιατί έμεινε όλη νύχτα έξω από το ψυγείο.

**Δ. (α)**

1. Μακάρι να μην χάσουμε αυτή την ευκαιρία. 2. Μακάρι να μην μας δει κανένας. 3. Μακάρι να έχουν περάσει τις εξετάσεις οι μαθητές μας. 4. Μακάρι να περνάνε καλά στις διακοπές τα παιδιά. 5. Μακάρι να έχουν φτάσει ασφαλείς στο σπίτι τους. 6. Μακάρι να βρουν δουλειά οι φίλοι μου. 7. Μακάρι να με πάρουν τηλέφωνο τα παιδιά. / Μακάρι να με είχαν πάρει τηλέφωνο τα παιδιά.

**(β)**

1. Μακάρι να μπορούσα να έρθω μαζί σας στην εκδρομή. 2. Μακάρι να μην έχανα/ να μην είχα χάσει αυτή την ευκαιρία. 3. Μακάρι να καταλάβαινε/ να είχε καταλάβει ότι την αγαπάω. 4. Μακάρι να είχα μάθει/ να μάθαινα τα νέα. 5. Μακάρι να μην χρειαζόμουν τη βοήθειά του. 6. Μακάρι να μην αρρώσταινε/ να μην είχε αρρωστήσει ο σκύλος μου. 7. Μακάρι να μην σκεφτόσουν πάντα το κακό.

**Σελ. 347**

**1.**

1. γι' αυτό αγόρασε αυτοκίνητο 2. γι' αυτό δεν σου μιλάω 3. γι' αυτό πήγε στον γιατρό  
4. γι' αυτό μου ζήτησε συγγνώμη. 5. γι' αυτό δεν έπεσες στην παγίδα της 6. γι' αυτό πάρε ομπρέλα 7. γι' αυτό φάε κάτι τώρα 8. γι' αυτό κλαίει

**Σελ. 348**

**1.**

1. για να περάσω στο τεστ 2. για να μην παχύνει 3. για να βρω δουλειά 4. για να μην κουραζόμαστε 5. για να μην έχουν προβλήματα 6. για να τον βοηθήσουμε 7. να μάθετε την αλήθεια 8. να κερδίσεις, πρέπει να παίξεις

Οι προτάσεις με *επειδή* μας *εξηγούν γιατί*, ποιος είναι ο λόγος που κάνω/ έκανα κάτι. Οι προτάσεις με *για να* μας λένε *για ποιον σκοπό* κάνω/ έκανα κάτι, ποιος είναι ο στόχος μου, τι θέλω να πετύχω.

**Σελ. 349**

**2.**

1. δ 2. στ 3. α 4. ζ 5. β 6. γ 7. ε

**τόσο + που**

**(α)**

1. τόσοι καφέδες που έχει συνέχεια νεύρα 2. Οδηγούν τόσο προσεκτικά που δεν έχουν τρακάρει ποτέ 3. Έχει τόσες τσάντες που αποφάσισε να χαρίσει μερικές. 4. Είστε τόσο καλός που δεν ξέρω πώς να σας ευχαριστήσω. 5. Βρέχει τόσο που δεν μπορούμε να βγω από το σπίτι.

**(β)**

1. τόσα νεύρα, που θυμώνει με όλους και με όλα. 2. τόσα χάμπουργκερ, που αρρώστησε. 3. Σε αγαπάμε τόσο, που σε συγχωρέσαμε. 4. Τραγουδάνε τόσο ωραία, που τους πήραν στη χορωδία. 5. Ξέρεις τόσο καλά υπολογιστές, που βρήκες αμέσως δουλειά.

Οι προτάσεις με *γι' αυτό* εξηγούν για ποιο λόγο. Οι προτάσεις με *που* μας λένε το αποτέλεσμα:

Είχε πολλή κίνηση, γι' αυτό έκανα δέκα ώρες να φτάσω = έκανα δέκα ώρες να φτάσω λόγω της κίνησης (η κίνηση είναι ο λόγος που άργησα)

Είχε τόση κίνηση, που έκανα δέκα ώρες να φτάσω = το αποτέλεσμα της κίνησης ήταν η αργοπορία μου. (Είχε πολλή κίνηση και έκανα δέκα ώρες να φτάσω)

**Σελ. 350****1.**

1. τη χαρά του που κέρδισε η ΑΕΚ, κέρασε όλους τους φίλους του. 2. την αγωνία μου που γράφω διαγώνισμα αύριο, δεν μπορώ να κοιμηθώ. 3. τη στενοχώρια της που πέθανε ο παππούς της, κάθεται μόνη της όλη μέρα στο δωμάτιό της. 4. τη ζήλια σου που αγόρασα καινούργια παπούτσια, πήγες κι αγόρασες κι εσύ τα ίδια. 5. τον φόβο του που θύμωσε η μάνα του, ο μικρός δεν μιλάει καθόλου. 6. παράπονα που δεν πηγαίνουμε συχνά στο σπίτι τους. 7. τα γέλια που της είπα ότι σύντομα θα γίνουμε πλούσιοι. 8. που είμαι τόσο ερωτευμένος μαζί σου.

**2.**

1. γ 2. α 3. ζ 4. ε 5. β 6. δ 7. στ

**Σελ. 351**

1. Όταν άρχισε να βρέχει, κατέβασα την τέντα. 2. Μόλις μπήκε γκολ, άρχισαν όλοι να φωνάζουν. 3. Μόλις πάω στο σπίτι, θα σε πάρω τηλέφωνο. 4. Μόλις πιούμε τον καφέ μας, φεύγουμε για τη δουλειά. 5. Όταν οι γείτονές μου ακούνε δυνατά μουσική, εγώ κλείνω τα παράθυρα. 6. Μόλις κρυώσει λίγο η κρέμα, την βάζετε στο ψυγείο. 7. Όταν δεν σε είδα στο γραφείο, ανησύχησα. 8. Όταν με δεις με το φόρεμα, θα το θυμηθείς. 9. Όταν δεν έρχονται στο μάθημα, μου τηλεφωνούν για να μάθουν τι κάναμε. 10. Όταν μεγαλώσεις, θα καταλάβεις γιατί σου τα λέω όλα αυτά.

**Σελ. 352****2.**

1. Αφού συζήτησε με τους δικούς της, αποφάσισε τι να κάνει. 2. Πριν (να) πάνε στο μουσείο, επισκέφτηκαν τον αρχαιολογικό χώρο. 3. αφού φάμε. 4. Πριν (να) καθίσουν στο τραπέζι, έπλυναν τα χέρια τους. 5. Όσπου να γυρίσετε εσείς, θα έχουμε τελειώσει όλες τις δουλειές. 6. Πριν (να) μας διηγηθούν τι είχε συμβεί, ορκιστήκαμε ότι δεν θα πούμε τίποτα σε κανέναν. 7. Αφού κατασκευάσουμε το πλοίο, θα διαλέξουμε το πλήρωμα. 8. Αφού απομακρυνθείτε από το ταμείο, κανένα λάθος δεν αναγνωρίζεται. 9. Μόλις ο διαιτητής σφύριξε τελευταία φορά, οι φίλαθλοι άρχισαν να πανηγυρίζουν. 10. Όσο διαρκούσε ο αγώνας, ο κόσμος φώναζε και τραγουδούσε.

**ενώ, καθώς**

1. Καθώς (θα) βγαίνεις, κλείσε το φως. 2. Ενώ / Καθώς διαβάζει ακούει μουσική. 3. Τα παιδιά έπαιζαν ενώ οι γονείς τους έβλεπαν τηλεόραση. 4. Καθώς/ Ενώ περνούσα από τον φούρνο, θυμήθηκα ότι είχα ξεχάσει την κουζίνα αναμμένη! 5. Η γιαγιά έλεγε παραμύθια στα παιδιά, ενώ ο παππούς έφτιαχνε γλυκό. 6. Καθώς (θα) γυρίζεις σπίτι από τη δουλειά, πάρε και τίποτα να φάμε. 7. Ενώ/ Καθώς ο διευθυντής μιλούσε, εμείς κρατούσαμε σημειώσεις. 8. Καθώς βοηθούσα τον Πολ, κατάλαβα ότι είχα ξεχάσει τα ελληνικά μου!

**Σελ. 353****αντίθεση, εναντίωση**

1. Δεν μου απάντησε, αν και τον ρώτησα εκατό φορές. 2. Δεν πήραν ομπρέλα, αν και βρέχει. 3. Αν και δεν καταλαβαίνω, δεν ρωτάω. 4. Εμείς δεν ακούμε, αν και μιλάτε δυνατά. 5. Κρυώνει, αν και φοράει τρεις μπλούζες. 6. Δεν άναψαν το κλιματιστικό, αν και έχει καύσωνα. 7. Δεν βοηθάει κανέναν, αν και έχει χρήματα. 8. Φοβάται την πεθερά του, αν και είναι καλή. 9. Θα λύσουμε όλα τα προβλήματα, αν και έχουμε πολλά. 10. Δεν έπαιξε και τόσο καλά, αν και έβαλε πολλά καλάθια. / Αν και έβαλε πολλά καλάθια, δεν έπαιξε καλά. (και με τον ίδιο τρόπο, όλα τα προηγούμενα.)

**ανησυχία, φόβος****1.(α)**

1. μήπως συναντήσουν τον διευθυντή στον δρόμο 2. μήπως πληρώσουν το λογαριασμό 3. μήπως χάσει η ομάδα μου 4. μήπως χωρίσει 5. μήπως ανακαλύψουν το λάθος σου (σε όλα τα παραδείγματα: μήπως = μη)

**(β)**

1. μήπως δεν θυμηθεί το ραντεβού μας. 2. μήπως δεν τον συμπαθήσουν τα παιδιά της. 3. μήπως συνεχίσω να καπνίζω. 4. μήπως συνεχιστεί ο αέρας. 5. μήπως αποτύχουμε. 6. μήπως δεν δεχτεί. (σε όλα τα παραδείγματα: μήπως = μη)

**2.**

1. μη/ μήπως 2. να 3. μη/ μήπως 4. να 5. να 6. ότι/ πως 7. να 8. ότι 9. μην/ μήπως 10. ότι/ μην/ μήπως

**Σελ. 354****1.**

1. ε 2. ζ 3. δ 4. στ 5. α 6. γ 7. β

**Σελ. 355****3.(α)**

1. αργήσουμε 2. θα έχετε θαυμάσει/ θα θαυμάσατε 3. είχες αφήσει 4. έχει μάθει/ έμαθε 5. ακολουθήσετε/ ακολουθείτε 6. οδηγούσες 7. περάσετε/ περνάτε 8. ανοίξει, μπει 9. έχετε διαλέξει/ διαλέξατε (/ είχατε διαλέξει) 10. βρήκε/ έχει βρει

**(β)**

1. φύτεψε 2. φυτεύαμε, θα ήταν/ φυτέψουμε, θα είναι 3. τους άρεσαν, θα αγόραζαν/ θα είχαν αγοράσει 4. θα χρειαστείς/ θα χρειάζεσαι 5. χρησιμοποιεί, θα ξοδεύει/ χρησιμοποιούσε, θα ξόδευε 6. ξυπνούσατε, θα χάνατε/ είχατε ξυπνήσει, είχατε χάσει 7. περάσεις, θα σου αγοράσουμε/ περνούσες, θα σου αγοράζαμε 8. φωτογράφιζα, θα μπορούσα/ έχεις φωτογραφίσει, μπορώ 9. δεις, φώναξέ 10. σκέφτεστε, σκεφτείτε 11. κερδίσει, θα περάσει 12. κοιμηθούν/ κοιμούνται/ έχουν κοιμηθεί 13. μελετούσες 14. βαριέστε/ βαριόσατε, προτείνετε 15. έφαγαν/ έχουν φάει 16. βρήκατε

**Σελ. 358****5.**

θα κλέψω, θα 'χει, θα με κρατάς, έχω φανταστεί, θα σβηστεί, θα μιλάς, θα με κρατάς, θα 'χει, θα με κρατάς, θα κλέψω, θα 'χει

**6. (α)**

θα σου χάριζα, θα σε άφηνα, θα έσπαγα, θα σε περίμενα, θα αρρώσταινα, θα σου χάριζα, θα γινόμουν

**Σελ. 359****(α)**

1. τι ώρα φεύγει/ έφευγε το πλοίο. 2. ποιος θα έρθει/ θα ερχόταν αύριο/ την επόμενη μέρα. 3. αν έχει/ είχε φυτά στη βεράντα της. 4. ότι από αύριο/ την επόμενη μέρα αρχίζει/ θα άρχιζε δίαιτα. 5. είπε ότι ξέχασε/ είχε ξεχάσει τα φώτα ανοιχτά. 6. ότι δεν μπορούσε να μου μιλήσει τώρα/ εκείνη τη στιγμή και μου ζήτησε να την πάρω λίγο αργότερα. 7. αν κερδίσει/ κέρδιζε αύριο/ την επόμενη μέρα ένα εκατομμύριο ευρώ, θα σταματήσει/ θα σταματούσε να δουλεύει. 8. αν ζούσε σε άλλη εποχή, θα ήθελε να ζει / να ζούσε στην αρχαία Ελλάδα. 9. πού να βρίσκεται/ να βρισκόταν αυτό/ εκείνο το παιδί. 10. ότι του χρόνου/ τον επόμενο χρόνο θα πάνε/ θα πήγαιναν διακοπές στη Χαβάη. 11. αν το δει η μαμά του, την έβαψε. 12. αν μας άρεσε το κομμάτι και αν θέλουμε/ θέλαμε να το ξαναπαίξει/ να το ξαναέπαιζε.

**Σελ. 360****(β)**

1. πού είχες παρκάρει/ έχεις παρκάρει το αυτοκίνητό σου; 2. θα μας αγοράσετε ένα σκυλάκι; 3. δεν έχω ρέστα αυτή τη στιγμή. 4. θα γράψουμε τεστ τον άλλο μήνα; 5. θα

έρθεις αύριο; 6. δανείζεις ένα φόρεμα για το πάρτι που θα πάω απόψε; 7. σας παρακαλώ, μου φέρνετε τα έγγραφα στο γραφείο μου; 8. Τι έκανες πέρσι τα Χριστούγεννα; 9. (Σας ανακοινώνω ότι) Θα παντρευτώ τον Θωμά και θα πάω μαζί του στην Ισπανία. 10. Αρνούμαι ότι πήγα στη συνάντηση και ότι υπέγραψα την επιστολή προς τον πρόεδρο. 11. όταν ετοιμάσουμε τα πράγματά μας, θα σας τηλεφωνήσουμε.

**Σελ. 361****1.(α)**

1. των φοιτητών σημειώνονται από τον καθηγητή. 2. Από ποιον ετοιμάζονται όλες αυτές οι βαλίτσες; 3. Αναγκαζόμαστε από τον άσχημο καιρό να μένουμε στο σπίτι. 4. Από ποιον μαζεύονται οι φάκελοι στο γραφείο μου; 5. Δεν ενδιαφέρεσαι για τα προβλήματά τους. 6. Η αλήθεια μαθαίνεται από όλους μας. 7. Δίνεται μεγάλη σημασία σε αυτή την εργασία. 8. Οι επιταγές στέλνονται ταχυδρομικώς από τους πελάτες. 9. Ευχαριστιέμαι πολύ από τους περίπατους που κάνουμε. 10. Όλοι οι πελάτες εξυπηρετούνται από μία υπάλληλο; 11. Αυτά τα χρώματα φοριούνται μόνο από τους νέους. 12. Οι πολίτες ταλαιπωρούνται από τη γραφειοκρατία. 13. Σε ποιες χώρες μιλιούνται τα ισπανικά;

**(β)**

1. Από ποιον αγοράστηκε αυτό το διαμέρισμα; 2. Η γέφυρα σχεδιάστηκε από έναν διάσημο αρχιτέκτονα. 3. Καμία απόφαση δεν πάρθηκε. 4. Από ποιον ειπώθηκαν αυτά τα ψέματα στα παιδιά; 5. Το δέρμα τους κάηκε από τον ήλιο. 6. Πλύθηκαν όλες οι κατσαρόλες; 7. Ο Γιάννης κατηγορήθηκε από τους φίλους σου άδικα. 8. Αυτό το τραγούδι τραγουδήθηκε μοναδικά από την Ελένη Βιτάλη. 9. Ωφελήθηκαμε πολύ από αυτή τη συνεργασία. 10. Η σφαίρα θα αφαιρεθεί από το πόδι του από τον γιατρό. 11. Θα τιμωρηθούν με αποβολή από το σχολείο. 12. Όλα τα βιβλία έχουν επιστραφεί από τους φοιτητές στη βιβλιοθήκη. 13. Μέχρι το Σάββατο το πρωί δεν είχε αποφασιστεί ποιοι θα πάνε στο συνέδριο. 14. Το έργο θα έχει ολοκληρωθεί μέχρι το καλοκαίρι. 15. Θα έχουμε τηλεφωνηθεί με τον Κώστα μέχρι αύριο. 16. Αυτός ο νόμος δεν είχε ψηφιστεί από εμάς. 17. Το φαγητό πρέπει να μαγειρευτεί σε μεγάλη κατσαρόλα. 18. Από κανέναν δεν μπορεί να εξηγηθεί η συμπεριφορά του. 19. Από ποιον μπορεί να απαντηθεί αυτή η ερώτηση; 20. Μου ζητήθηκε να γράψω εγώ αυτή την επιστολή.

**2.(α)**

1. καθαρισμού καθαρίζει το κτίριο. 2. Το χιόνι σκεπάζει τους δρόμους. 3. Ο ελαιοχρωματιστής βάφει τους τοίχους. 4. Η γραμματική κουράζει τους μαθητές. 5. Οι υπάλληλοι μεταφέρουν τους υπολογιστές. 6. Όλοι εμείς λύνουμε τα προβλήματα. 7. Εσένα δεν σε εκνευρίζει η κίνηση; 8. Οι ταμίες μετράνε τα χρήματα. 9. Αυτές οι εκδρομές μάς ευχαριστούν. 10. Οι οπαδοί υποστηρίζουν την ομάδα. 11. Ποιο διαμέρισμα νοικιάζετε εσείς; 12. Ποιον συναντάς κάθε απόγευμα; 13. Ξέρεις πόσο πουλάνε αυτή τη μηχανή; 14. Διαλύουμε το φάρμακο στο νερό. 15. Πετάμε τις εφημερίδες σε αυτούς τους κάδους.

**Σελ. 362****(β)**

1. Συμπλήρωσαν όλες τις αιτήσεις οι φοιτητές; 2. Η εταιρεία θα πληρώσει τους υπαλλήλους. 3. Τα μέτρα που θα πάρει η κυβέρνηση θα είναι σκληρά. 4. Δεν θα με γελάσει ποτέ ξανά αυτός ο απατεώνας. 5. Το κανάλι μας θα προβάλλει καθημερινά την εκπομπή. 6. Οι γονείς τους θα τους δανείσουν χρήματα. 7. Εσάς πότε θα σας τακτοποιήσουν στα δωμάτιά σας; 8. Όταν πήγαμε στο χωριό πρώτη φορά, δεν είχαν φτιάξει τη γέφυρα ακόμα. 9. να διορθώσουμε όλες τις εκθέσεις. 10. Θα δώσουν την προκαταβολή στις 30 του μήνα. 11. Ποιοι ετοίμασαν την τούρτα; 12. Ποιος σας ειδοποίησε εσάς; 13. Όλοι εμείς έχουμε γράψει την επιστολή. 14. να καθαρίσουν την αίθουσα αμέσως. 15. Κανέναν δεν έχει χρησιμοποιήσει αυτόν τον υπολογιστή.

**1.**

ότι, όμως, να, που, που, όμως, όταν, Άμα, άμα, Άμα, πως, όταν

**Σελ. 363****2.(α)**

1. για να 2. θα, να 3. τόση, που 4. που 5. πού 6. τόσα, που 7. να 8. Τόσος 9. για να 10. τόσο, που 11. έτσι, ώστε 12. που, να, θα, για να

**(β)**

1. όποτε 2. Μόλις 3. Μέχρι 4. Ενώ / Καθώς 5. Πριν 6. Ενώ/ Καθώς 7. Όταν 8. Ενώ/ Καθώς 9. καθώς, μέχρι 10. μέχρι 11. όσο 12. Όσο 13. Αφού 14. αφού/ μόλις/ όταν 15. μέχρι

**3.(α)**

1. γι' αυτό ζήτησε να φύγει πιο νωρίς. 2. επειδή ήθελε να πάρει ψωμί. 3. για να περάσει τις εξετάσεις 4. λύσεις που στο τέλος ξέχασε ποιο ήταν το πρόβλημα. 5. επειδή δουλεύει μέρα-νύχτα

**(β)**

1. χάσει το αεροπλάνο 2. δεν ήθελε, πήγε μαζί τους 3. θα κερδίζουν μια μέρα 4. την προσπάθειά του, δεν τα κατάφερε 5. φοβούνται τα παιδιά 6. μην θέλεις εσύ 7. ανησυχί, μας μίλησε πολύ ψύχραιμα 8. ήξερε την απάντηση, δεν σήκωσε το χέρι του 9. πήγαινα στο μάθημα, είδα την Κατερίνα 10. πονούσε το κεφάλι μου, δεν θα έμενα στο σπίτι 11. για διακοπές, αφού/ επειδή κέρδισα το λαχείο.

**Σελ. 364****5.(α)**

να, όταν, αλλά και, όταν, αν, πριν, Αν, αν, επίσης, που, που, βέβαια/ όμως, ότι, ότι, που, όμως

**(β)**

ότι, να, για, Όμως, που, που

**Σελ. 365****(γ)**

ούτε, να, αν, που, γιατί, που, όταν/ αν, που, όχι μόνο, αλλά και, επειδή, ότι, ούτε/ ή, να, και, Όποιος, και, Όταν, να, να, ώστε, που, που, Ακόμα κι αν, να, τελικά, λοιπόν, βέβαια, αλλά, ότι, για να, για να